

Ar ekonominis
pavasaris į Lietuvą
dar sugrįš?

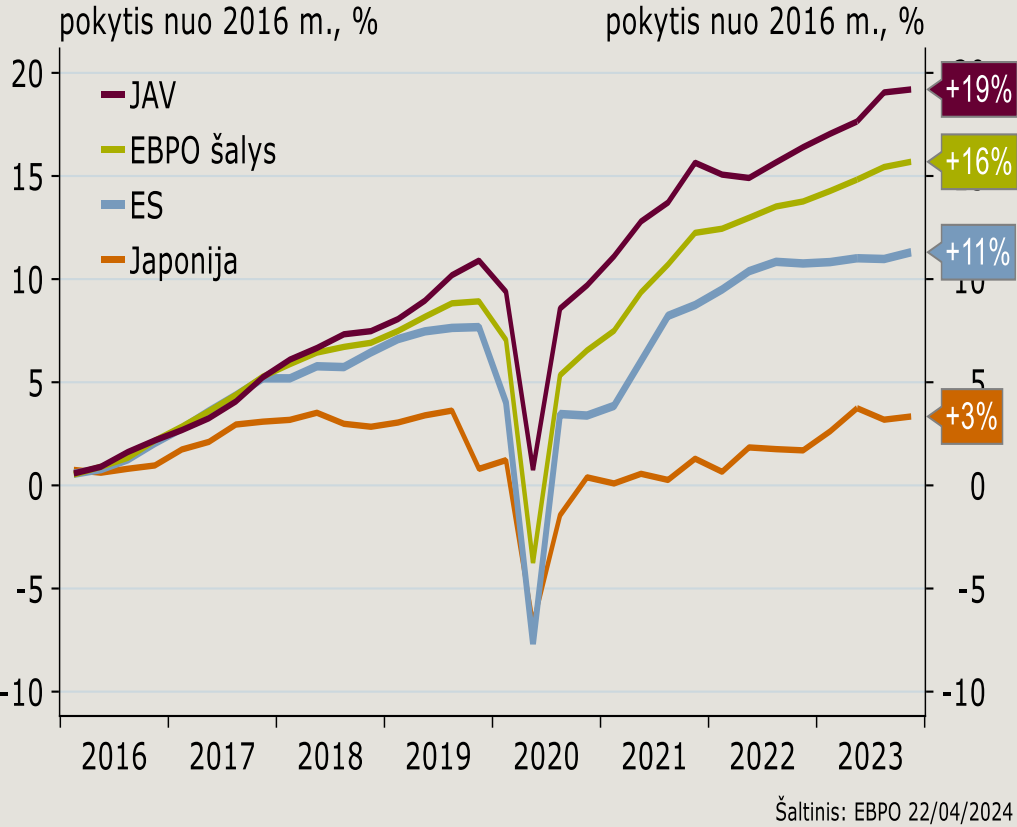


Dr. Žygimantas Mauricas
Vyriausiasis ekonomistas

2024 m. balandžio 25 d.

Pasaulio ekonomikos augimą lėtina ES ir Kinija, tačiau JAV ekonomika demonstruoja stebėtiną atsparumą

BVP dinamika



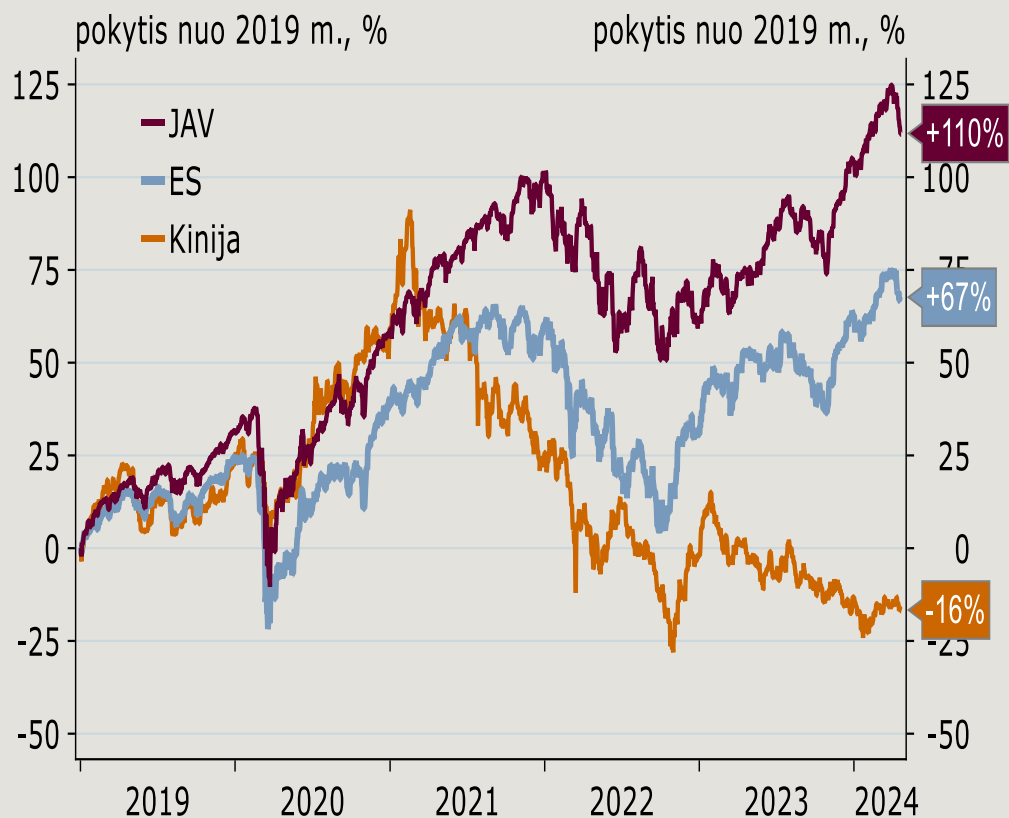
BVP augimo prognozės

	2023	2024p	2025p	2015-2019 m. vidurkis
JAV	2,5	2,7	1,9	2,4
Euro zona	0,4	0,8	1,5	2,0
Vokietija	-0,3	0,2	1,3	1,7
Prancūzija	0,9	0,7	1,4	1,6
Italija	0,9	0,7	0,7	1,0
Ispanija	2,5	1,9	2,1	2,8
JK	0,1	0,5	1,5	2,1
Japonija	1,9	0,9	1,0	0,8
Kinija	5,2	4,6	4,1	6,7
Indija	7,8	6,8	6,5	6,7
Rusija	3,6	3,2	1,8	1,0
Brazilija	2,9	2,2	2,1	-0,5
PAR	0,6	0,9	1,2	1,0

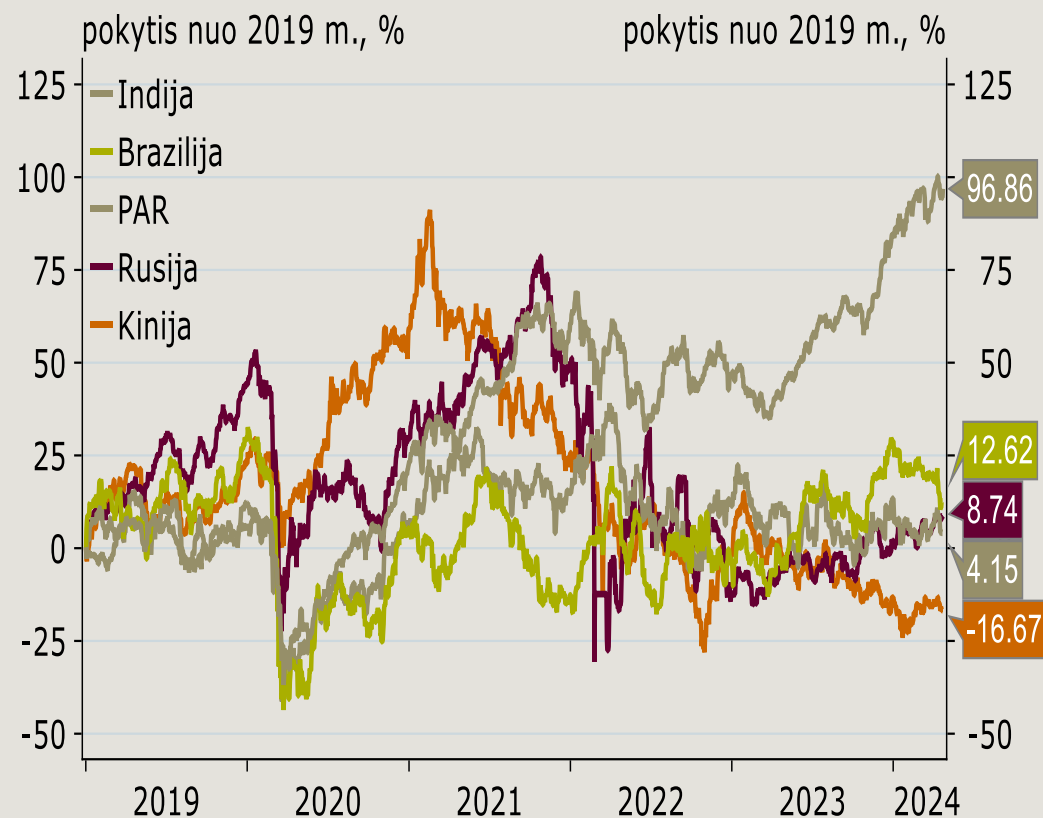
Šaltinis: TVF, 2024 m. balandžio mėn.

Augant geopolitiniam neapibrėžtumui, investuotojai ieško saugių užuovėjų

Akcijų kainų indeksai

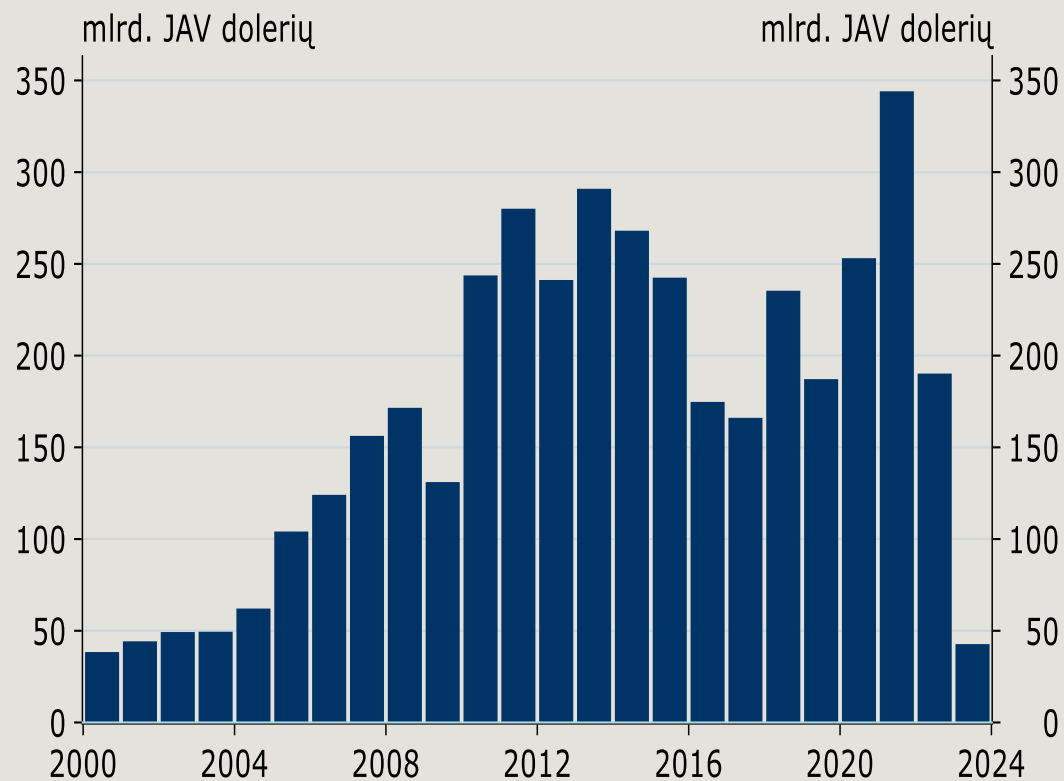


Akcijų kainų indeksai (BRICS)



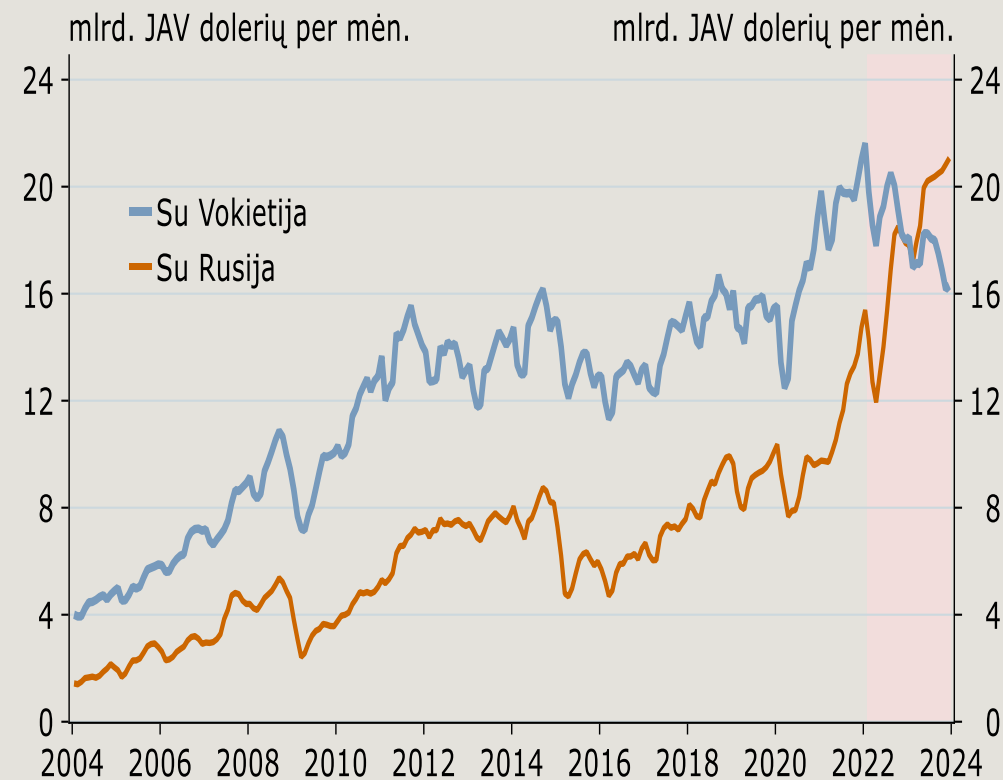
Kinijos medaus mėnuo su laisvojo pasaulio šalimis baigėsi

Tiesioginės užsienio investicijos Kinijoje



Šaltinis: State Administration of Foreign Exchange (SAFE) of China 22/04/2024

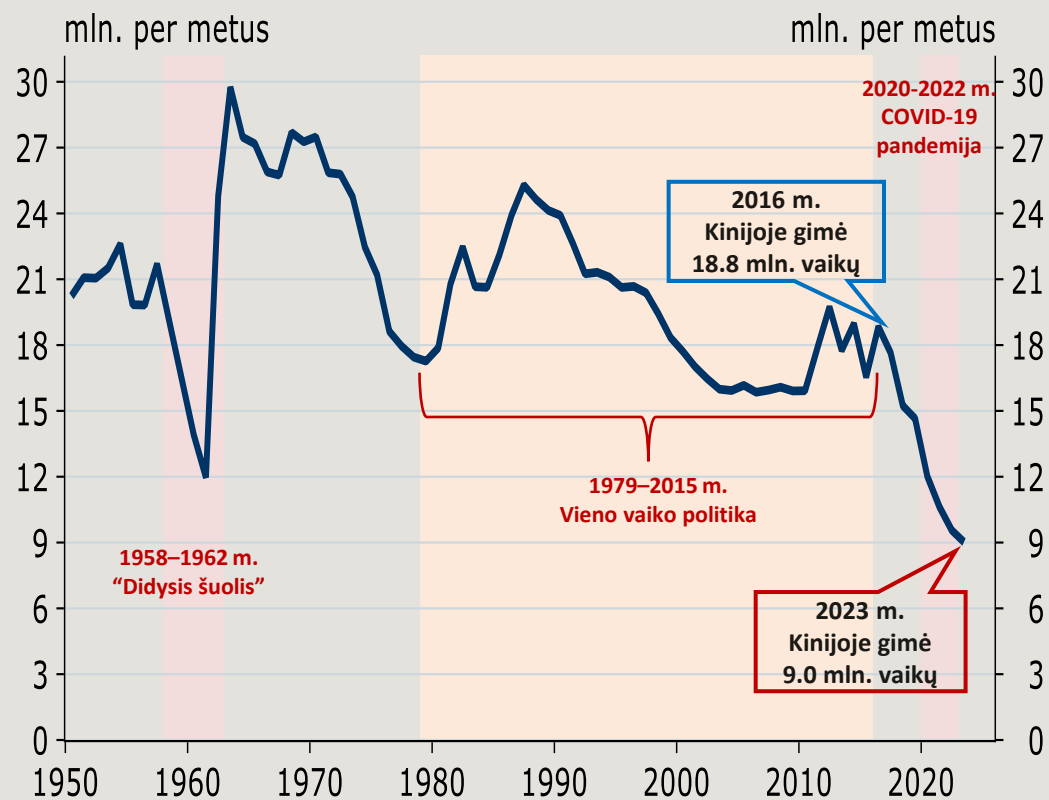
Kinijos užsienio prekyba



Šaltinis: GAC 22/04/2024

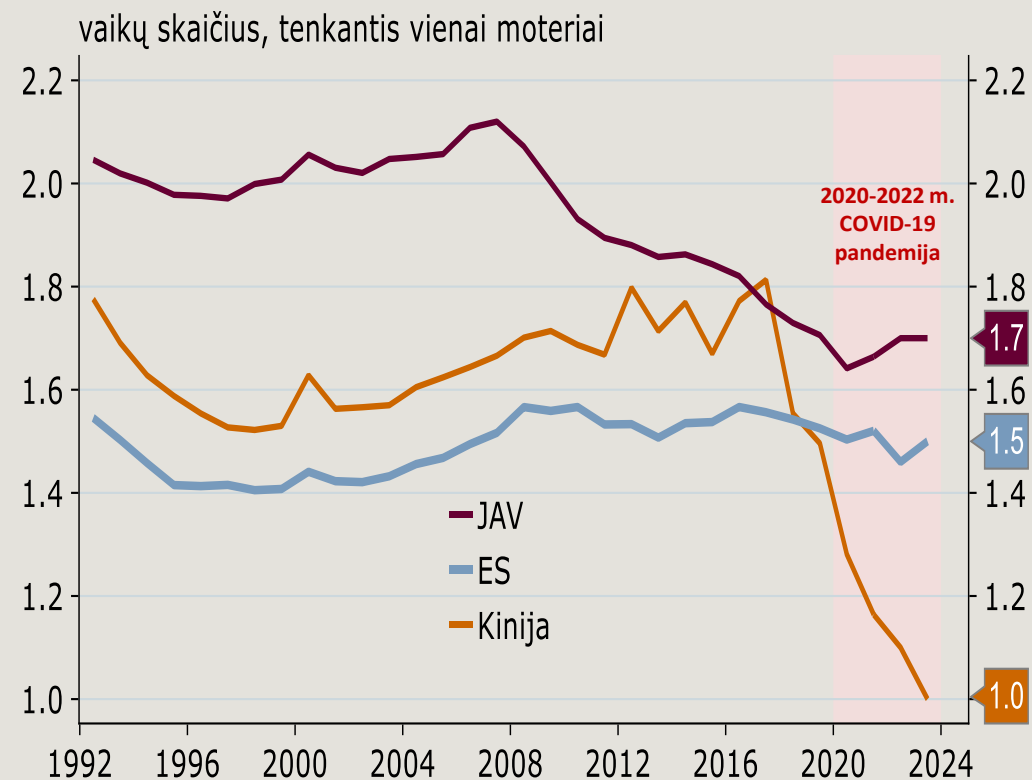
Nulinė COVID-19 politika ne tik išbalansavo ekonomiką, bet ir pagilino Kinijos demografinę krizę

Gimusių vaikų skaičius Kinijoje



Šaltinis: Kinijos statistikos tarnyba 21/04/2024

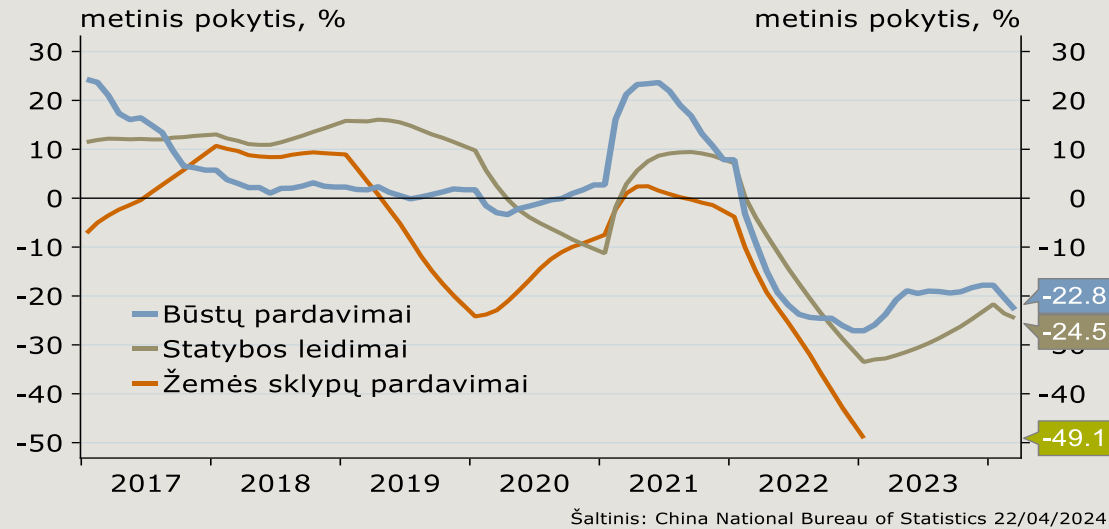
Suminis gimstamumo rodiklis



Šaltinis: Pasaulio Bankas 21/04/2024

Kam įsigyti pervertintą būstą, jei neturėsi kam jo perduoti?

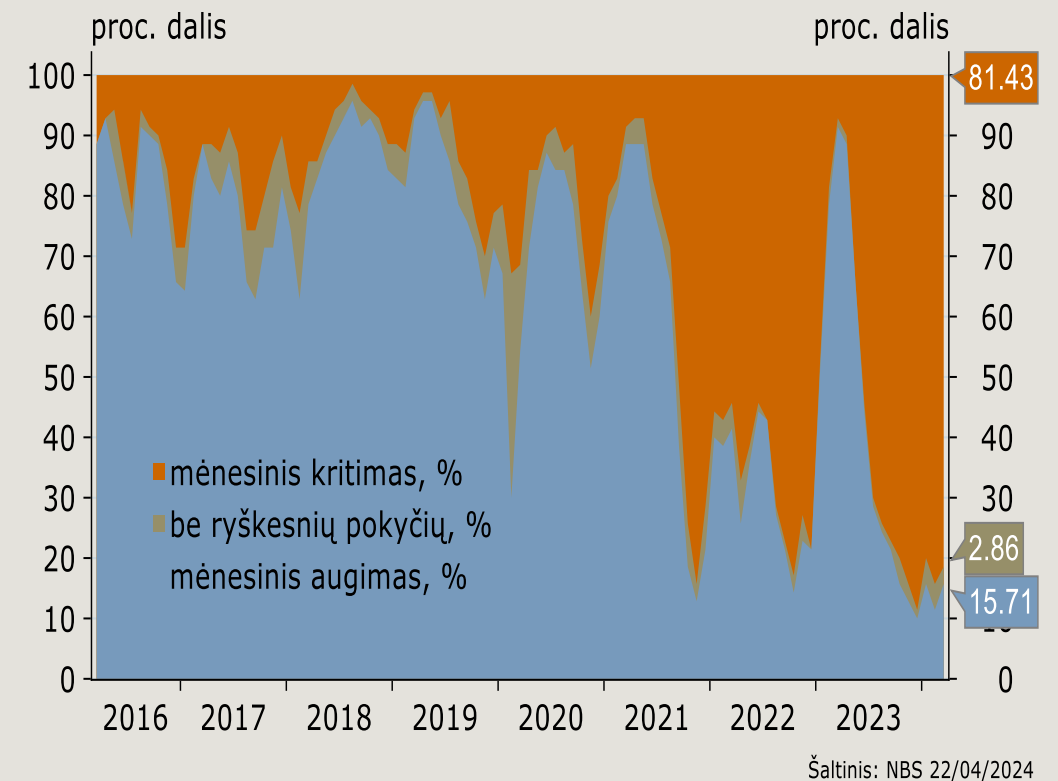
Kinijos būsto rinkos aktyvumas



	Pekinas	Šanchajus	Vilnius	Londonas
Būsto kainos <i>eurai už kv. metrą</i>	10380	12260	3660	12300
Nuomos kainos, <i>eurai už 80 kv. m. ploto būstą</i>	1150	1320	870	3120
Vidutinis atlyginimas <i>Eurai per mėn. į rankas</i>	1560	1340	1420	3790
Būsto nuomos pajamingumas, %	1.7	1.6	3.6	3.8
Būsto kainų ir vidutinio atlyginimo santykis	44	61	17	22

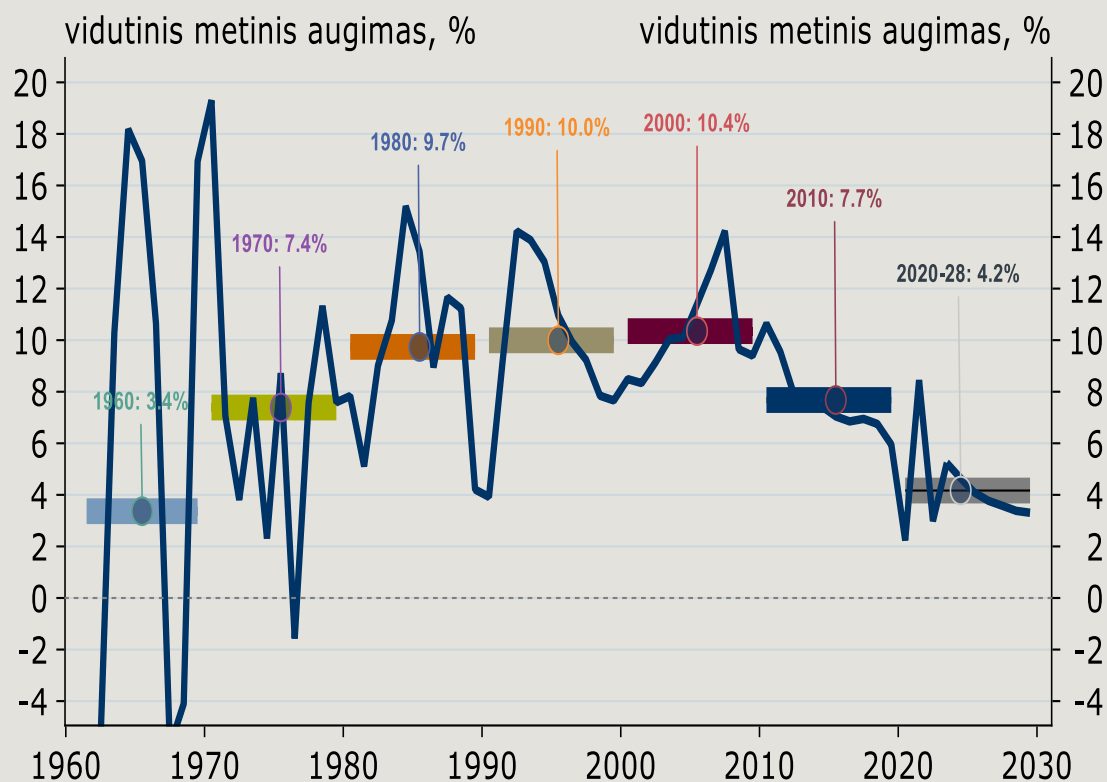
Šaltiniai: Numbeo ir autoriaus skaičiavimai

Būsto kainų pokyčiai 70-yje Kinijos miestų

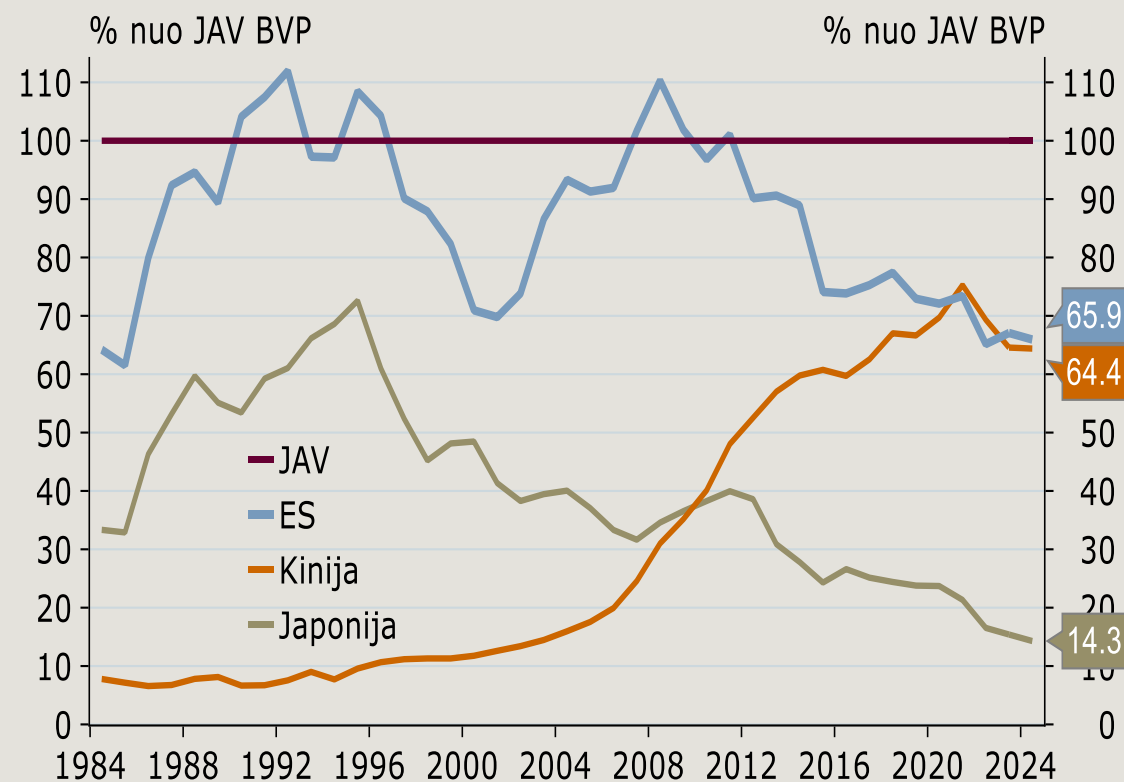


Kinijos drakono augimas išsikvepia, tad Kinija gali taip ir netapti didžiausia pasaulio ekonomika

Kinijos ekonomikos augimas



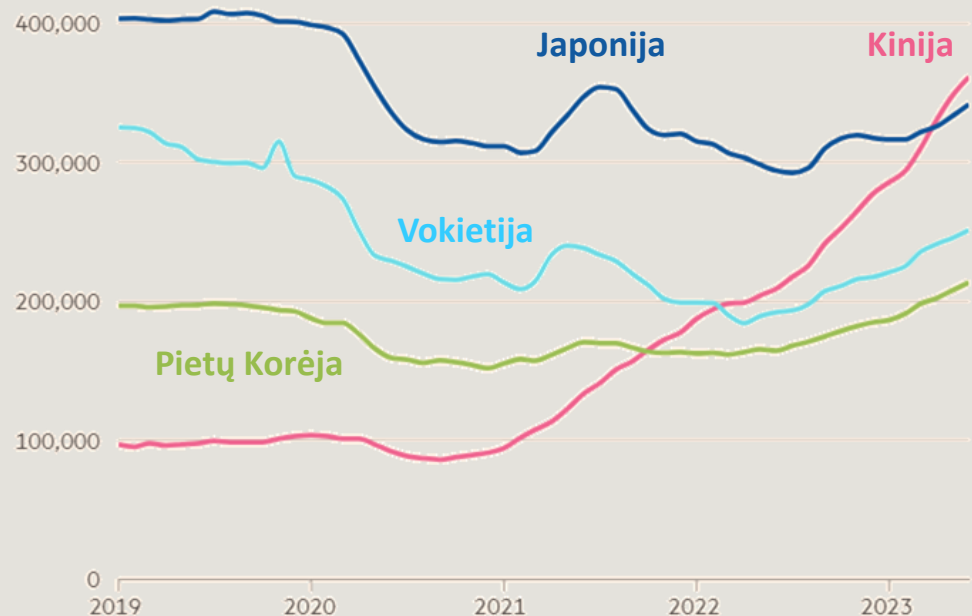
JAV, ES, Kinijos ir Japonijos BVP dinamika



Menką vidaus vartojimą Kinija bando kompensuoti sparčiu eksporto augimu: užkariavusi saulės elementų ir baterijų rinką, Kinija taikosi užkariauti ir pasaulinę automobilių rinką

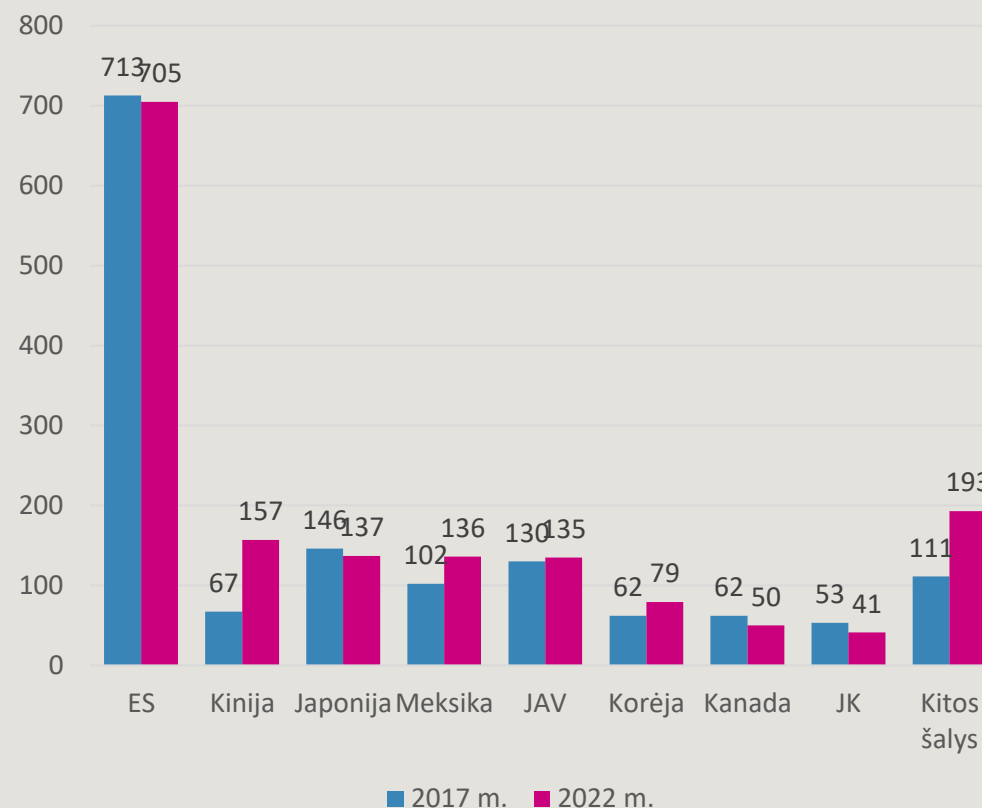
Kinija tapo didžiausia automobilių eksportuotoja pasaulyje

12 mėn. slenkantis vidurkis



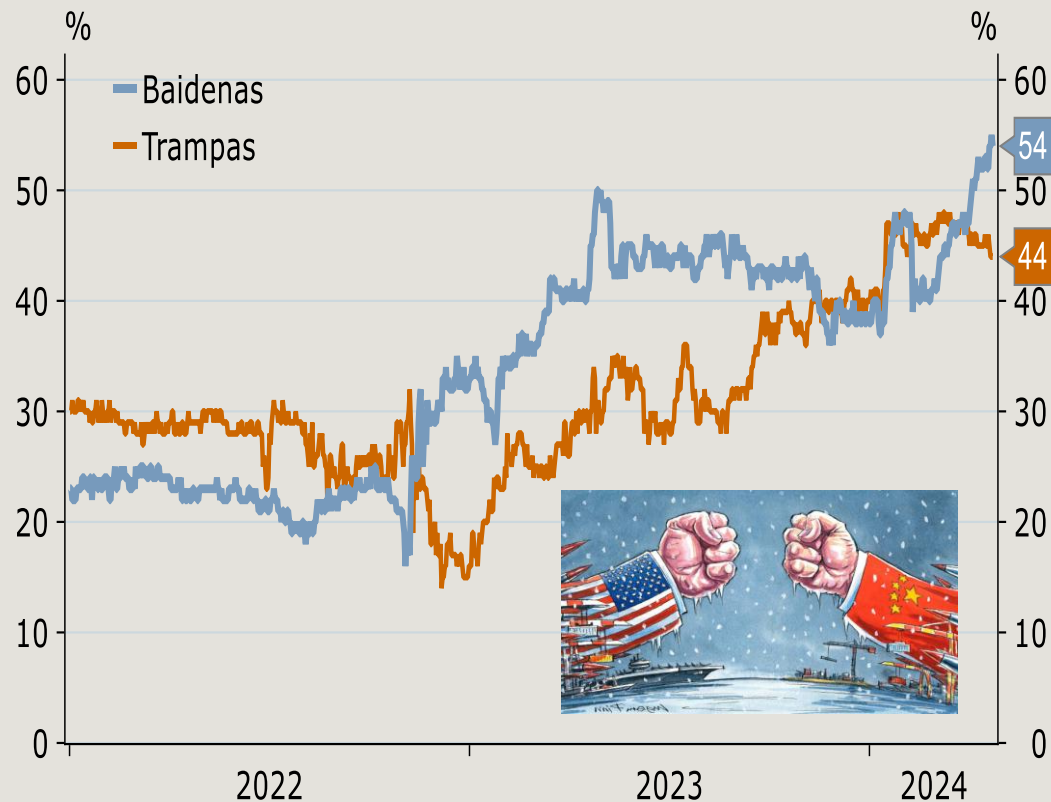
Šaltinis: Financial Times

Automobilių ir jų dalių eksportas (mlrd. JAV dolerių)



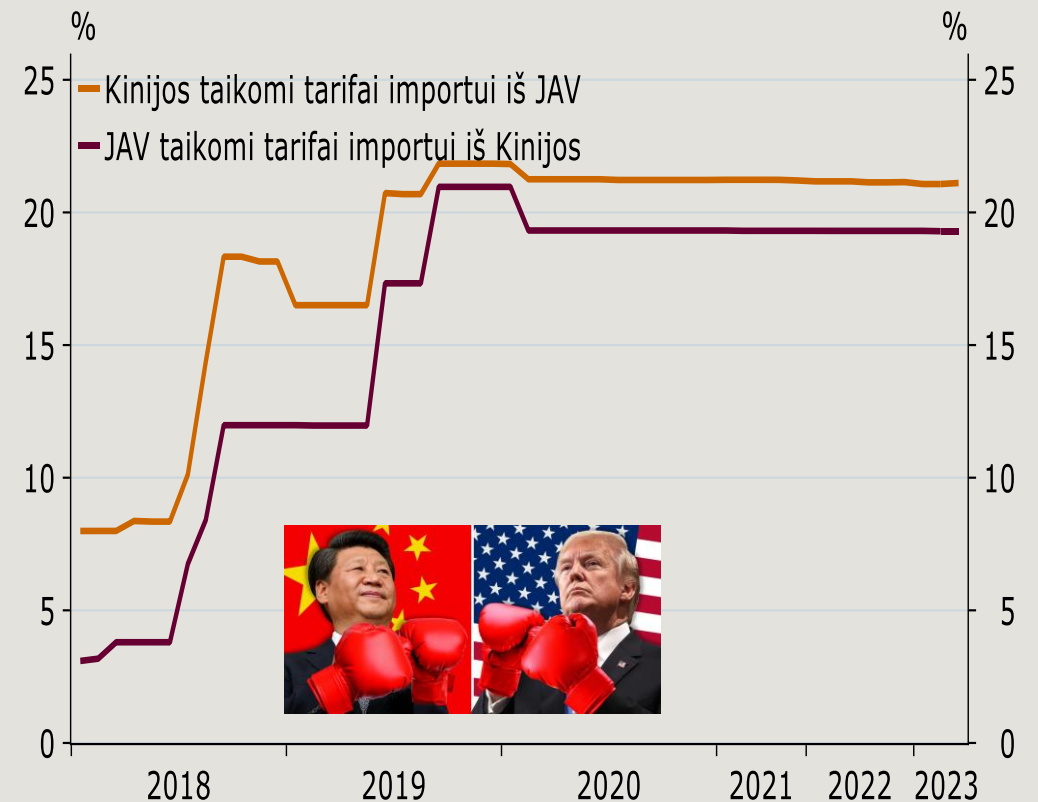
Tačiau JAV bei kitos šalys yra pasirengusios gintis nuo pigių kiniškų prekių

Tikimybė laimėti 2024 m. JAV prezidento rinkimus



Šaltinis: PredictIt 22/04/2024

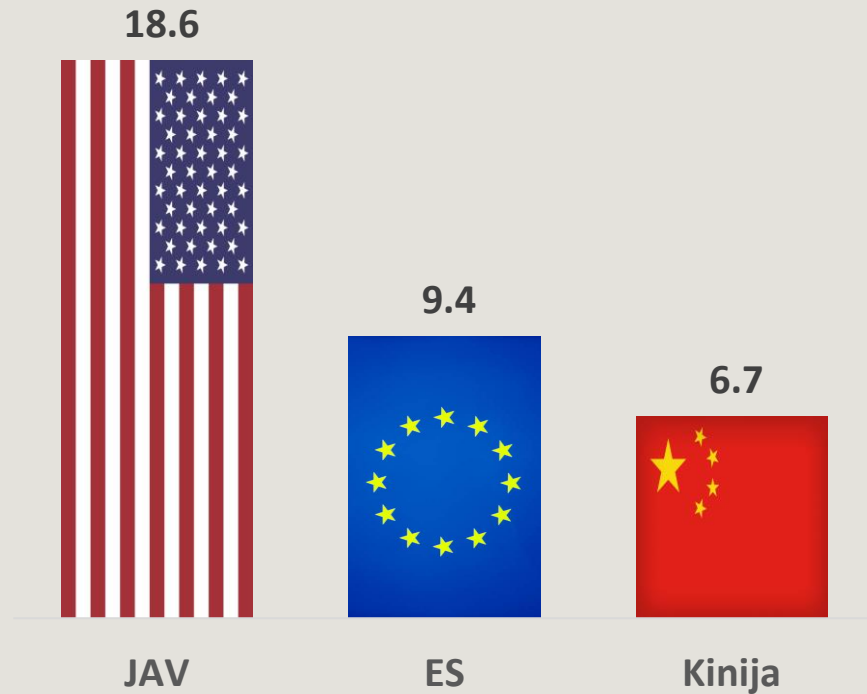
JAV ir Kinijos prekybos karas



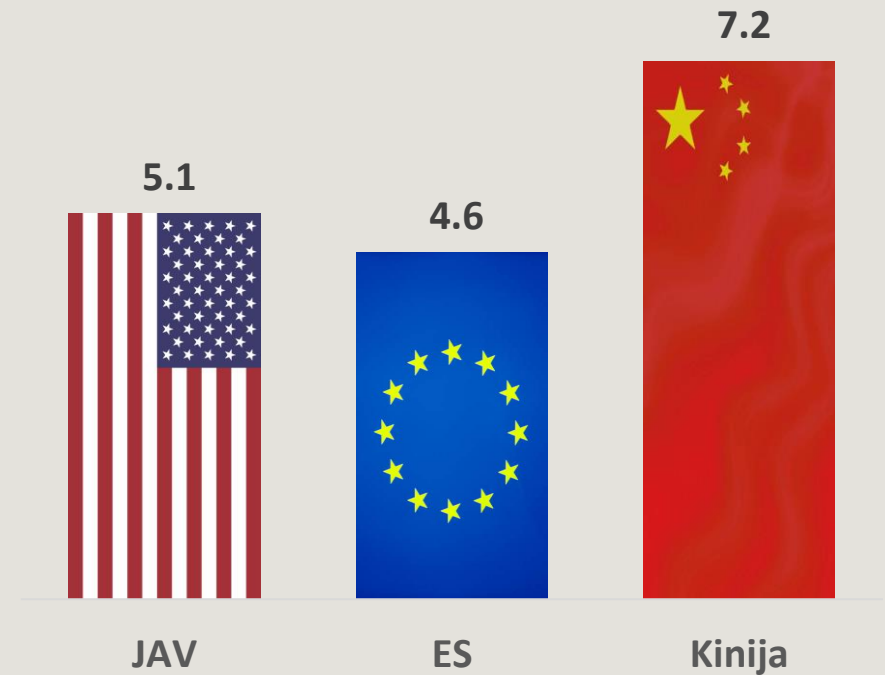
Šaltinis: Peterson Institute for International Economics 16/03/2024

JAV ir Kinija mažina abipusę ekonominę priklausomybę

Didžiausios pasaulio ekonomikos pagal
namų ūkių vartojimą
(trilijonai JAV dolerių, 2023 m.)



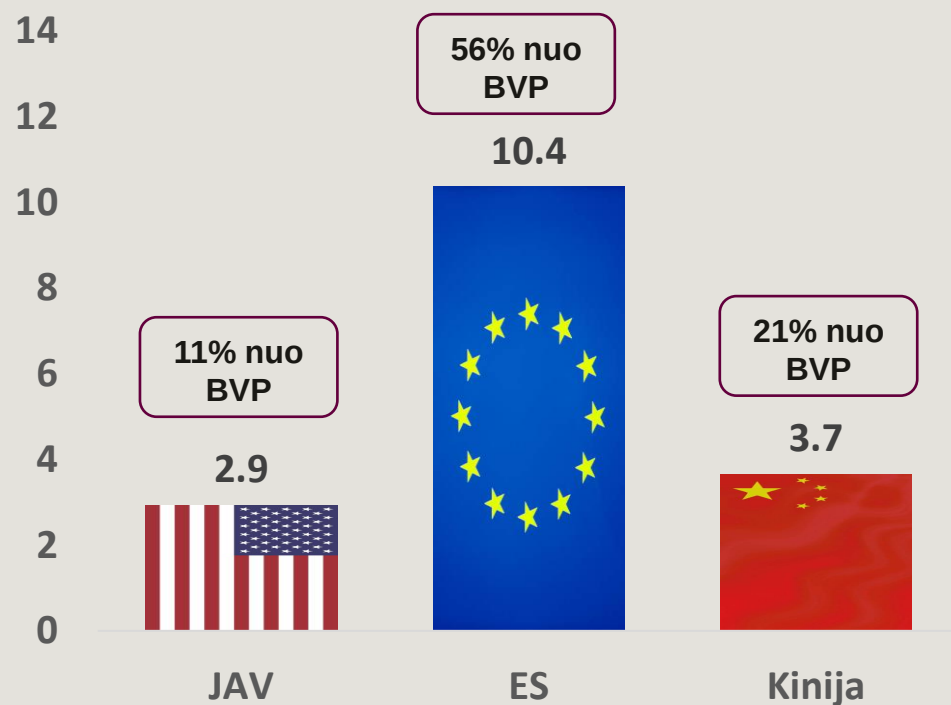
Didžiausios pasaulio ekonomikos pagal
pramonės gamybą
(trilijonai JAV dolerių, 2023 m.)



Šaltiniai: Pasaulio Bankas ir autoriaus skaičiavimai

Europos Sąjunga (ir Lietuva) neišvengiamai pakliūs į kryžminę prekybos karo ugnį

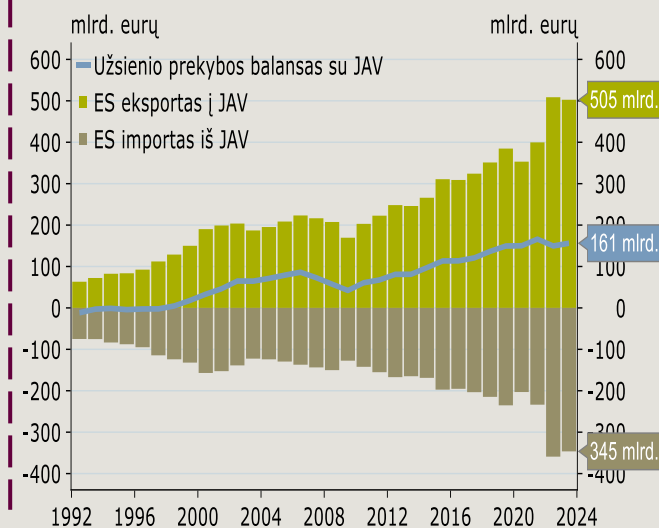
Didžiausios pasaulio ekonomikos pagal eksporto apimtį
(trilijonai JAV dolerių, 2023 m.)



Šaltiniai: Pasaulio Bankas ir autoriaus skaičiavimai

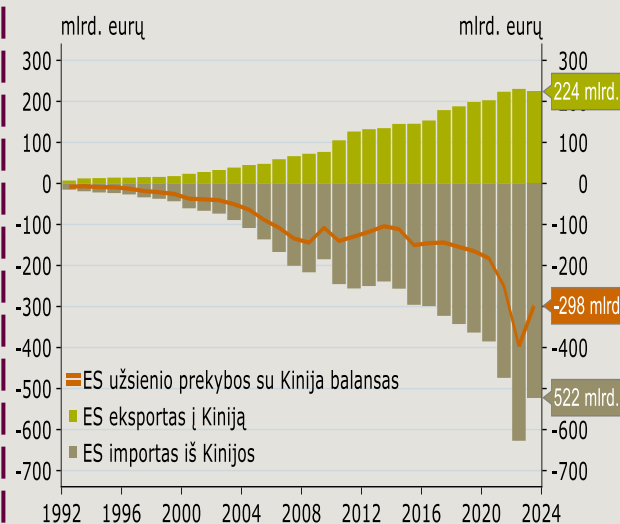


ES ir JAV užsienio prekybos dinamika



Šaltinis: TVF 23/04/2024

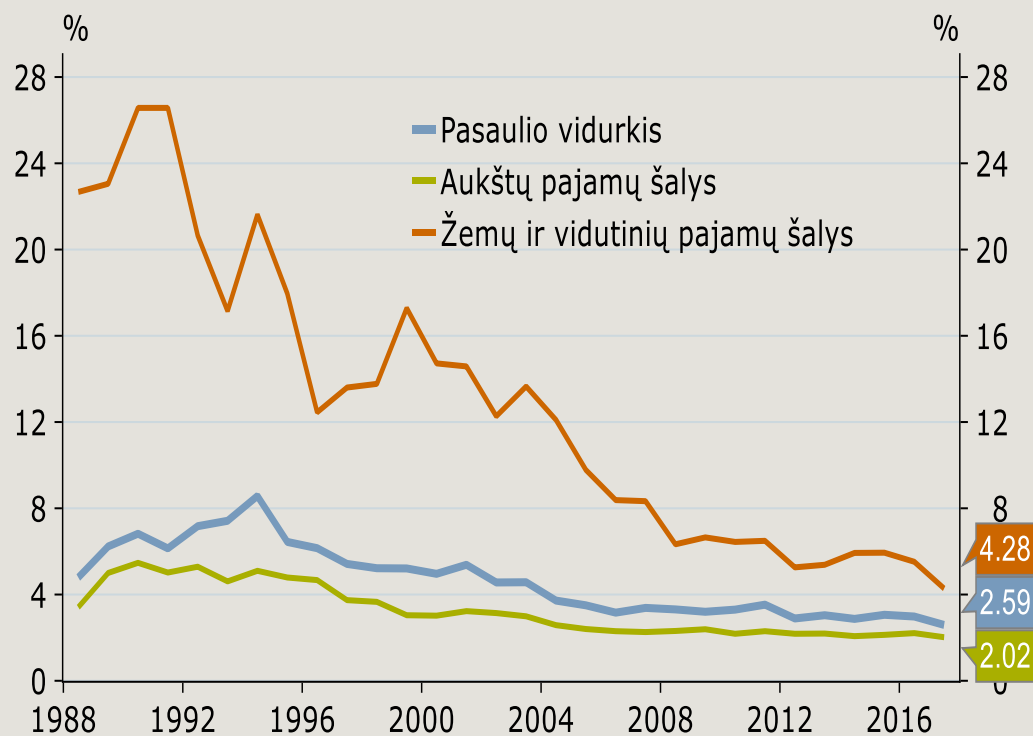
ES ir Kinijos užsienio prekybos dinamika



Šaltinis: TVF 17/03/2024

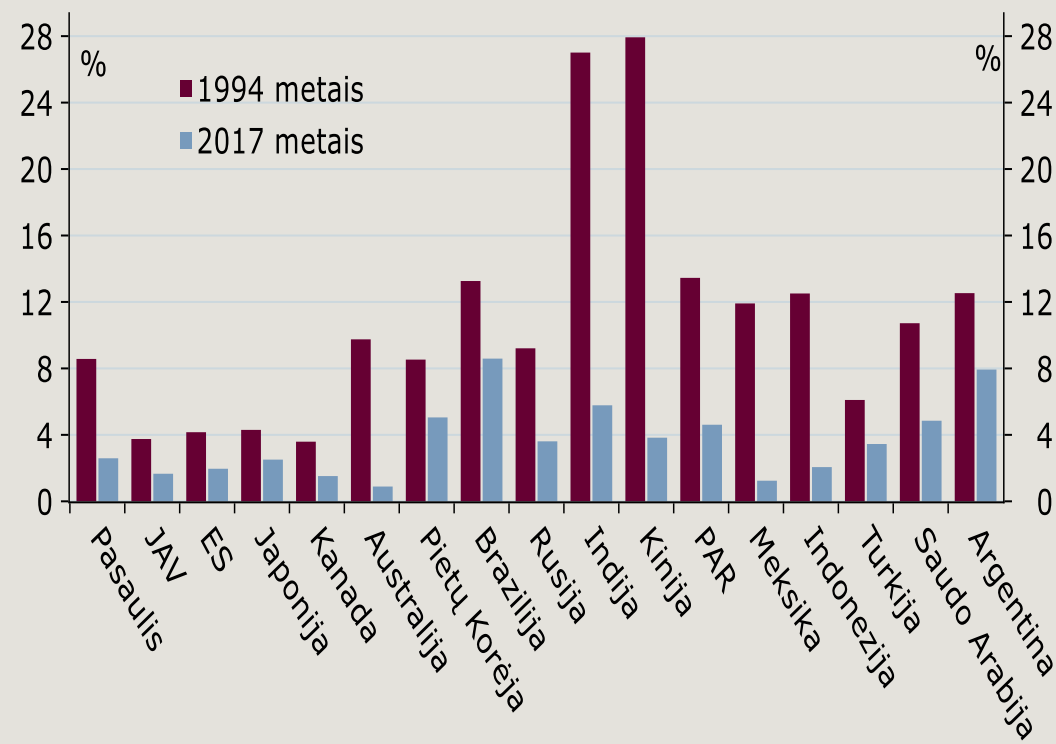
Prekybos karai gali apversti laisvėjančios pasaulinės prekybos tendenciją aukštyn kojomis

Efektyvūs importo tarifai



Šaltinis: Pasaulio Bankas 19/03/2024

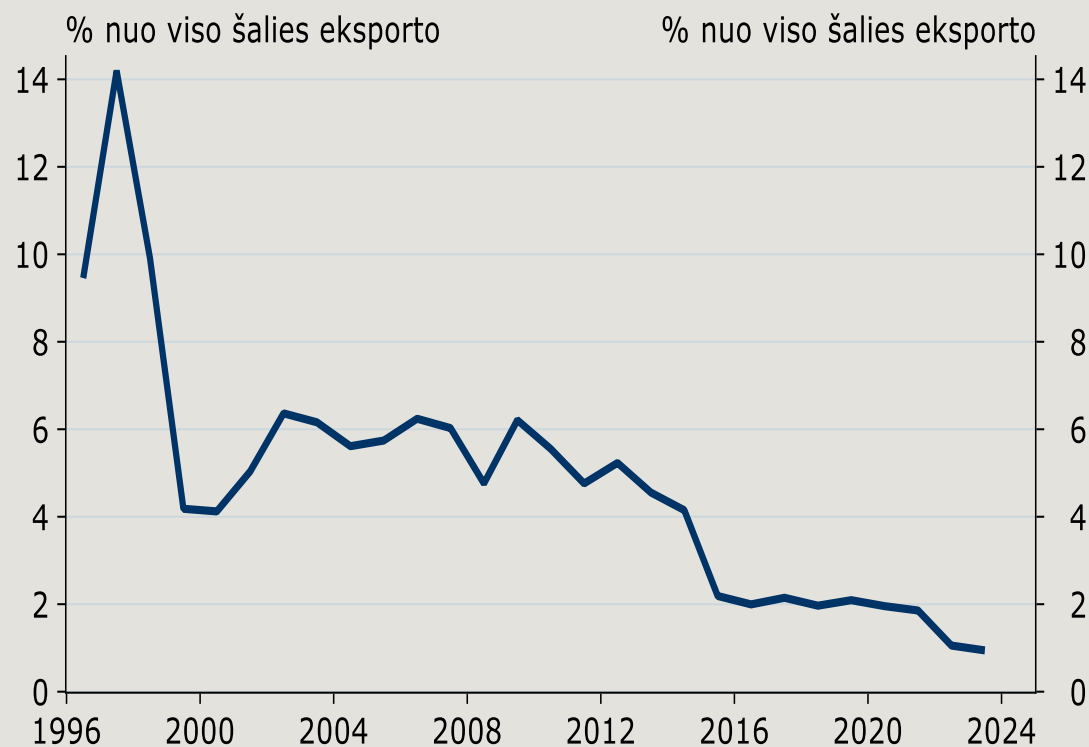
Importo tarifai



Šaltinis: Pasaulio Bankas 16/03/2024

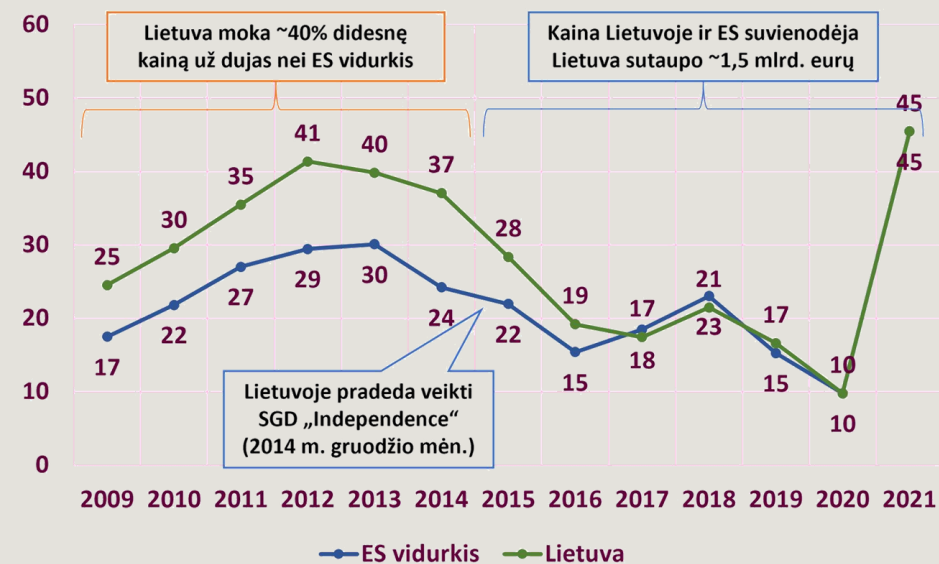
Visgi, Lietuva yra užgrūdinta nepastovių prekybinių santykių su Rusija, o jų nebedaug teliko

Lietuviškos kilmės prekių eksportas į Rusiją



Ar Lietuvai atsipirko SGD laivas-saugykla „Independence“?

Gamtinių dujų kaina (didmeninė) (EUR/MWh)



Šaltiniai: Europos Komisija, ICE

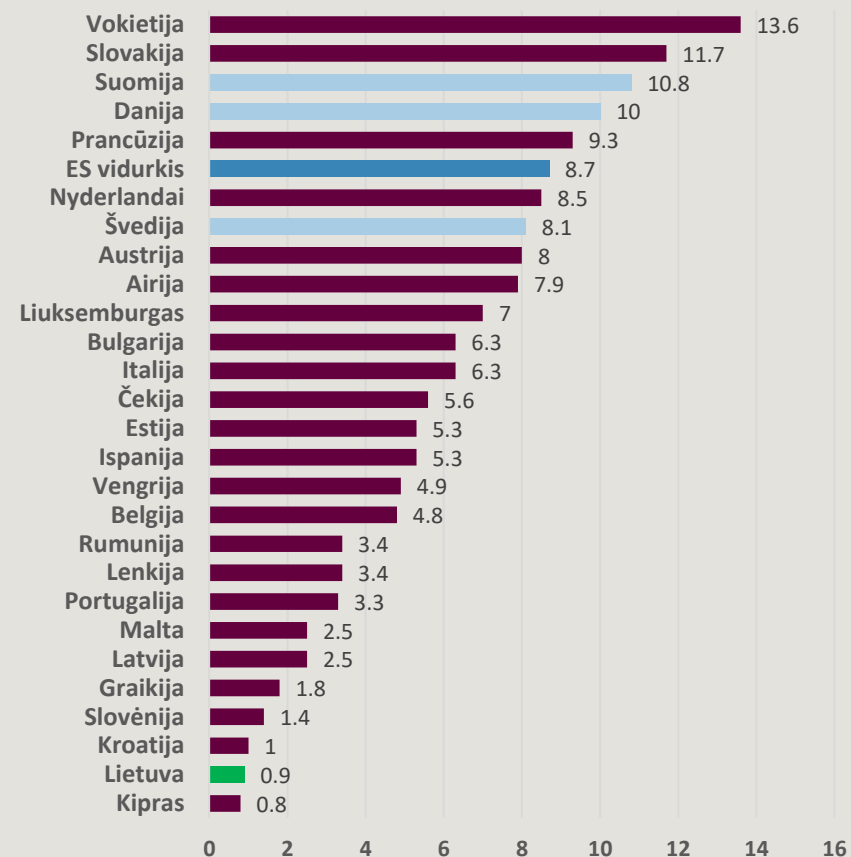
Lietuva taip pat buvo patampiusi Kinijos drakono ūsus

Lietuvos eksportas į Kinijos Liaudies Respubliką



Šaltinis: TVF 22/04/2024

Eksporto į Kiniją dalis (% nuo šalies eksporto už ES ribų)



Šaltinis: Eurostat

Rusija metė iššūkį Europai pradėdama energetinį karą, o karinė invazija Ukrainoje paaštrino ekonominį karą su Rusija (ir ne tik)

Trys kovos su Rusija frontai

1. Energetinis



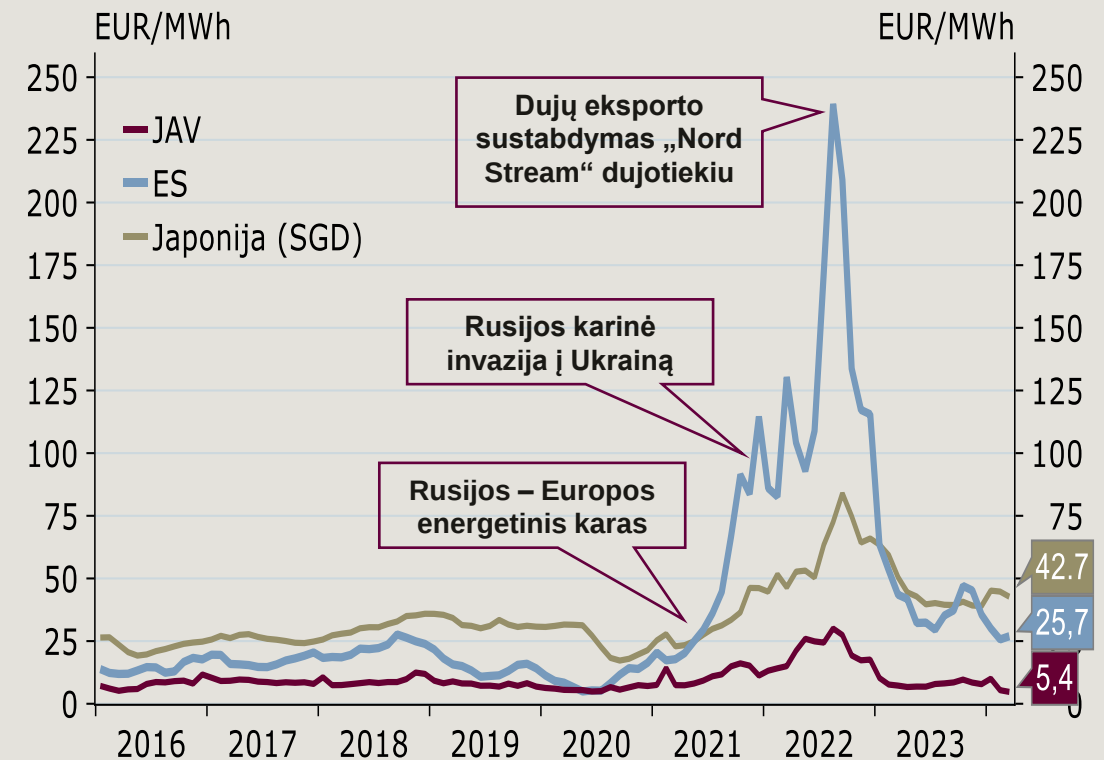
3. Ekonominis



2. Karinis



Gamtinių dujų kaina



Šaltinis: Pasaulio Bankas 22/04/2024

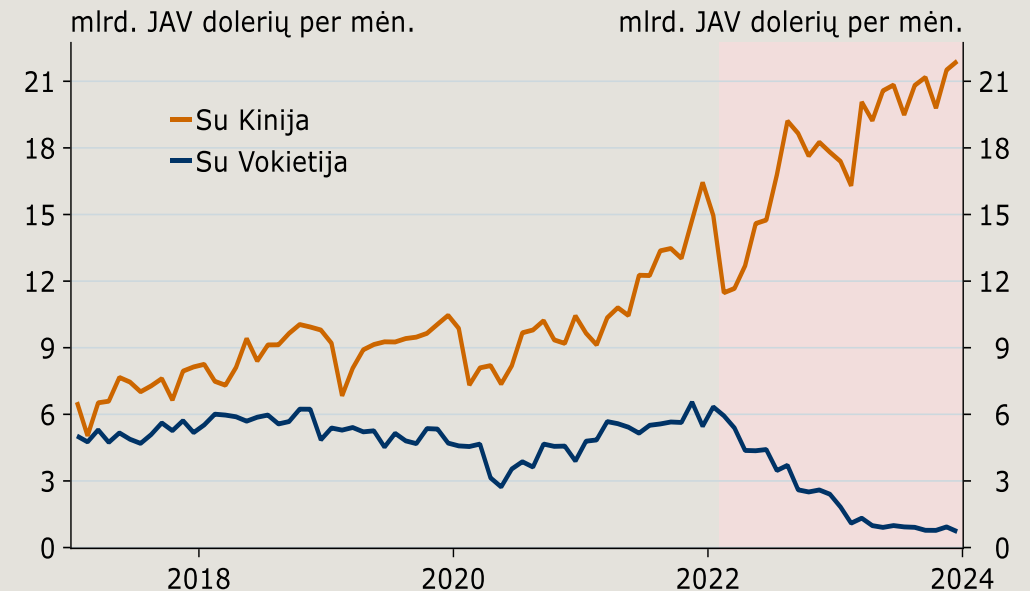
Kurioje pusėje yra Kinija?

Kinijos užsienio reikalų ministras Wang Yi:
"Rusiškos gamtinės dujos teka į tūkstančius
Kinijos namų ūkių, o kiniški automobiliai
važinėja Rusijos gatvėmis"



Žygimantas Mauricas:
„Iki 2022 metų rusiškos gamtinės dujos tekėjo į
tūkstančius Vokietijos namų ūkių, o vokiški
automobiliai važinėjo Rusijos gatvėmis“

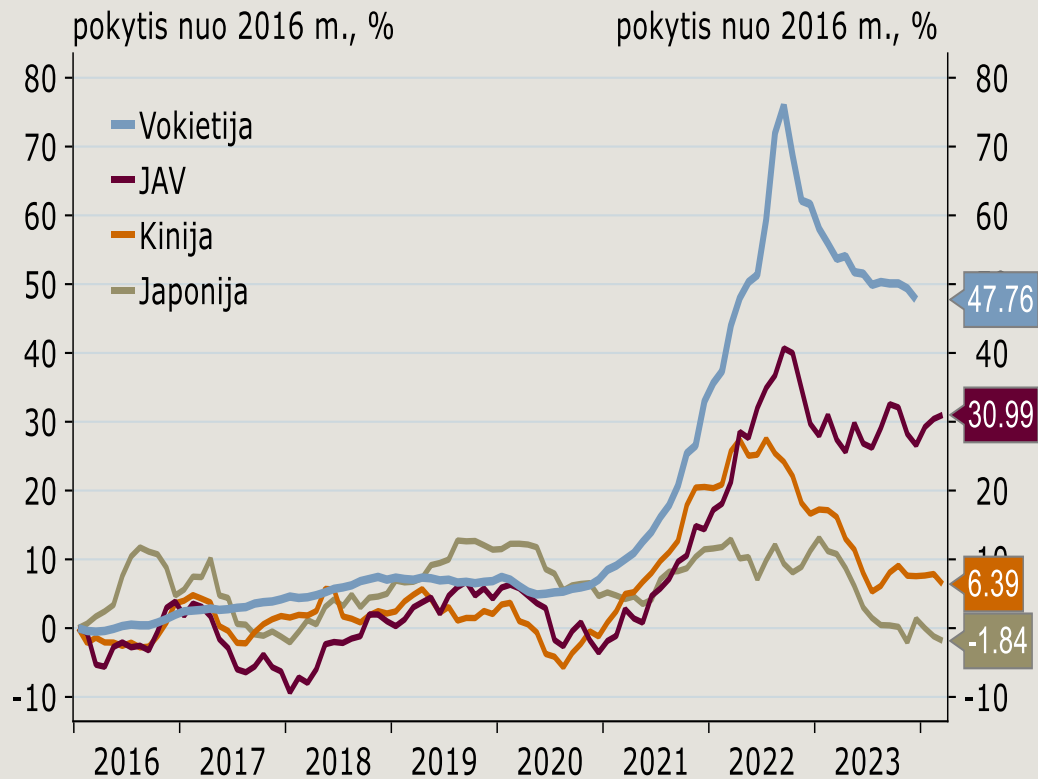
Rusijos prekyba su Kinija ir Vokietija



Šaltinis: TVF 22/04/2024

Vokietija: nuo rusiškos meškos ant kiniško drakono

Gamintojų kainų dinamika (eurais)



Electric vehicles [+ Add to myFT](#)

Chinese-made EVs set to take 25% of European market this year

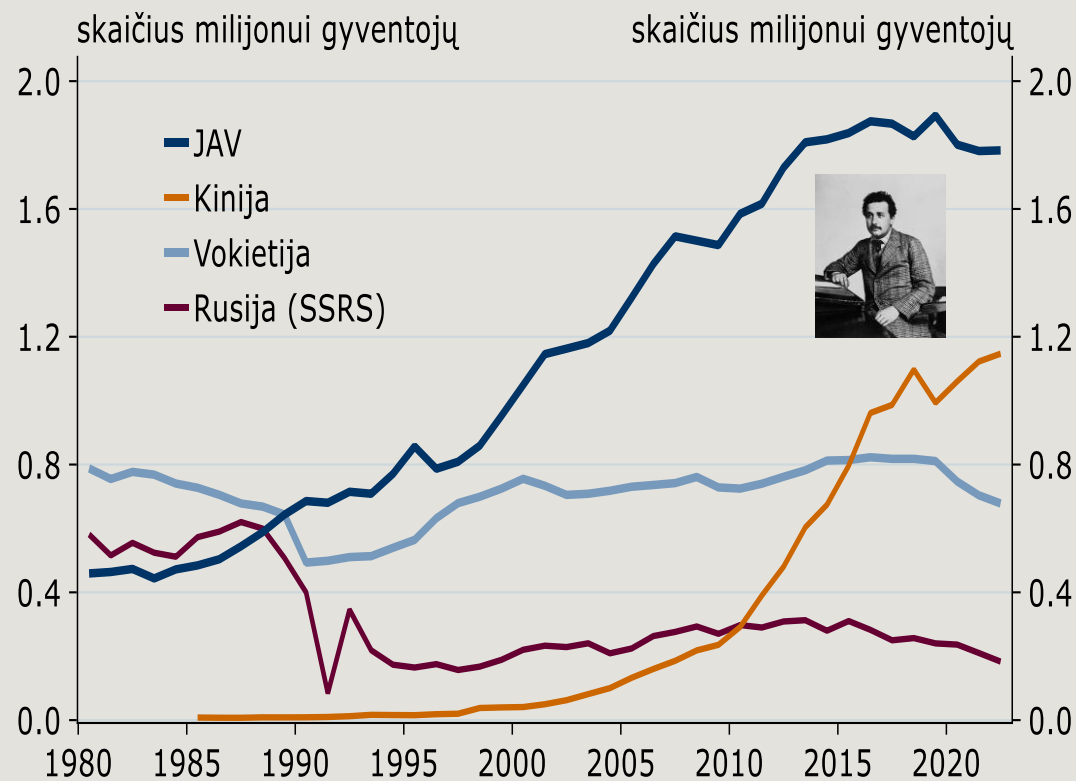
EU car manufacturers warn that a wave of cheaper models from China will undercut those produced by local companies



Chinese brands such as BYD have risen from 0.4% of the European EV market in 2019 to 8% last year © Andrey Rudakov/Bloomberg

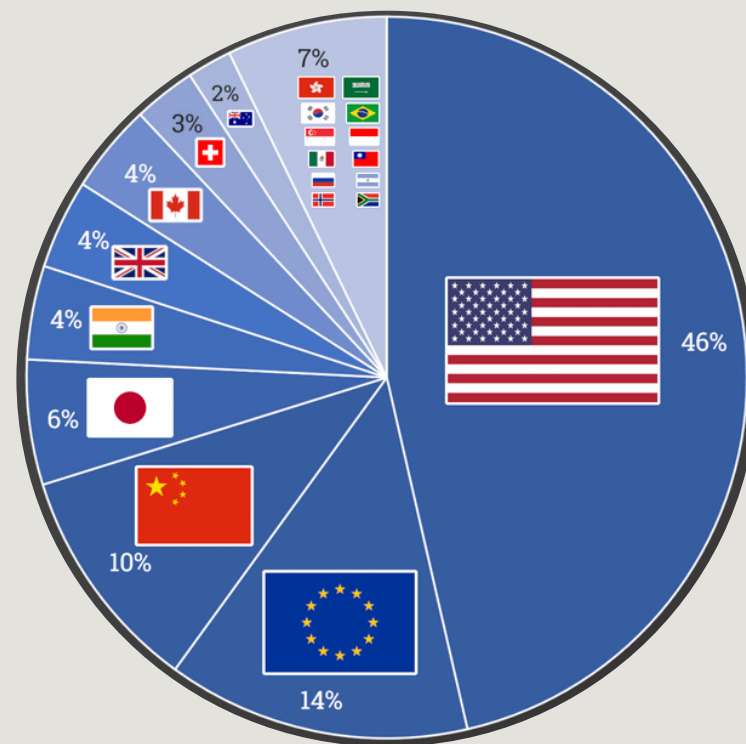
Technologijų varžybose Europa atsilieka nuo JAV ir Kinijos

Patentų skaičius milijonui gyventojų



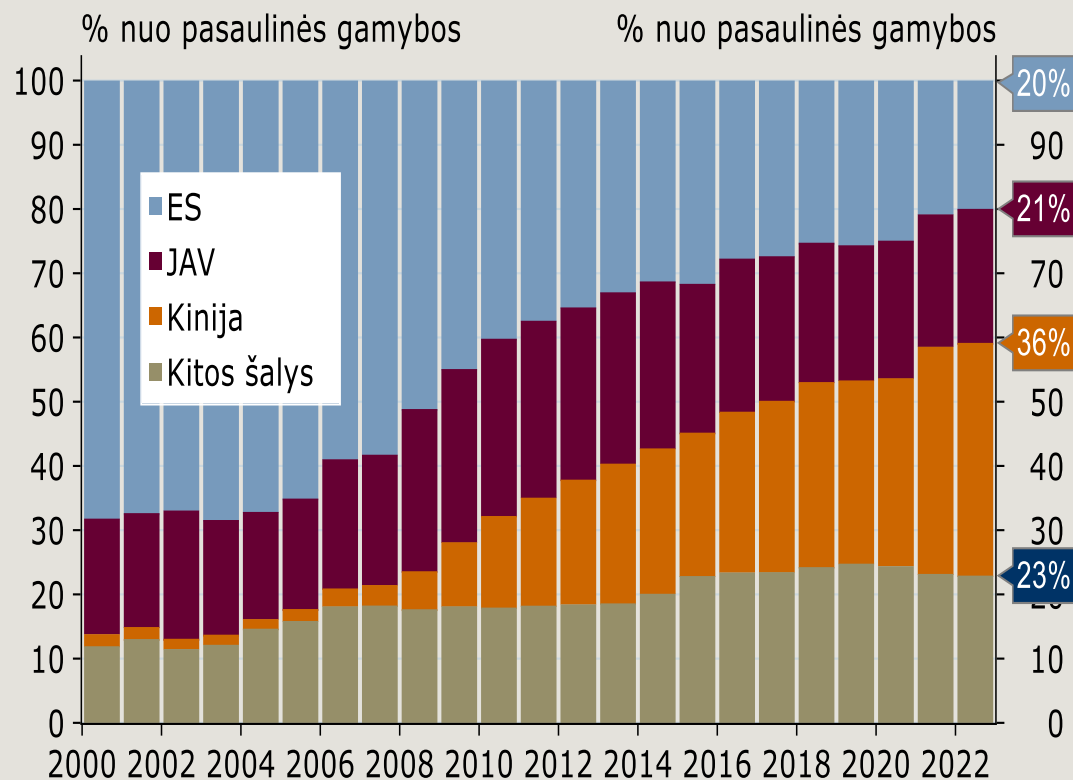
Šaltinis: WIPO 22/04/2024

TOP-500 pasaulio įmonių pagal valstybes



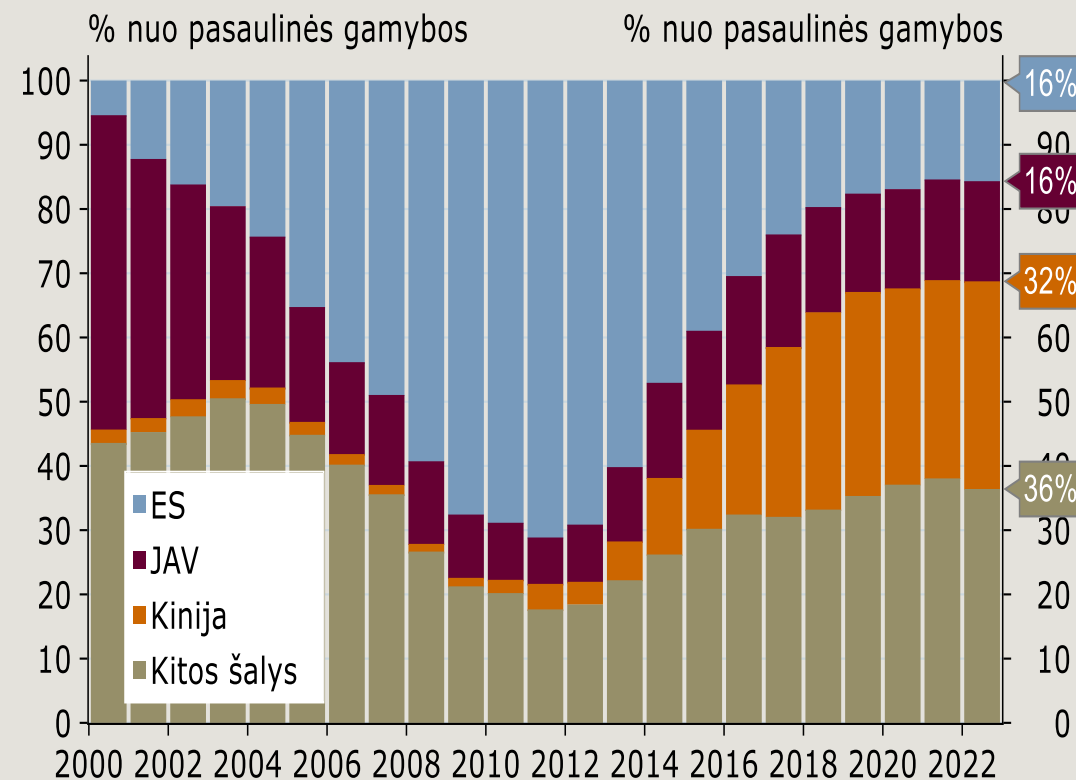
Europa lyderiauja kalbėjimo apie investicijas į atsinaujinančią energetiką srityje

Šalys pagal vėjo energijos gamybą



Šaltinis: BP Statistical Review of World Energy 22/04/2024

Šalys pagal saulės energijos gamybą

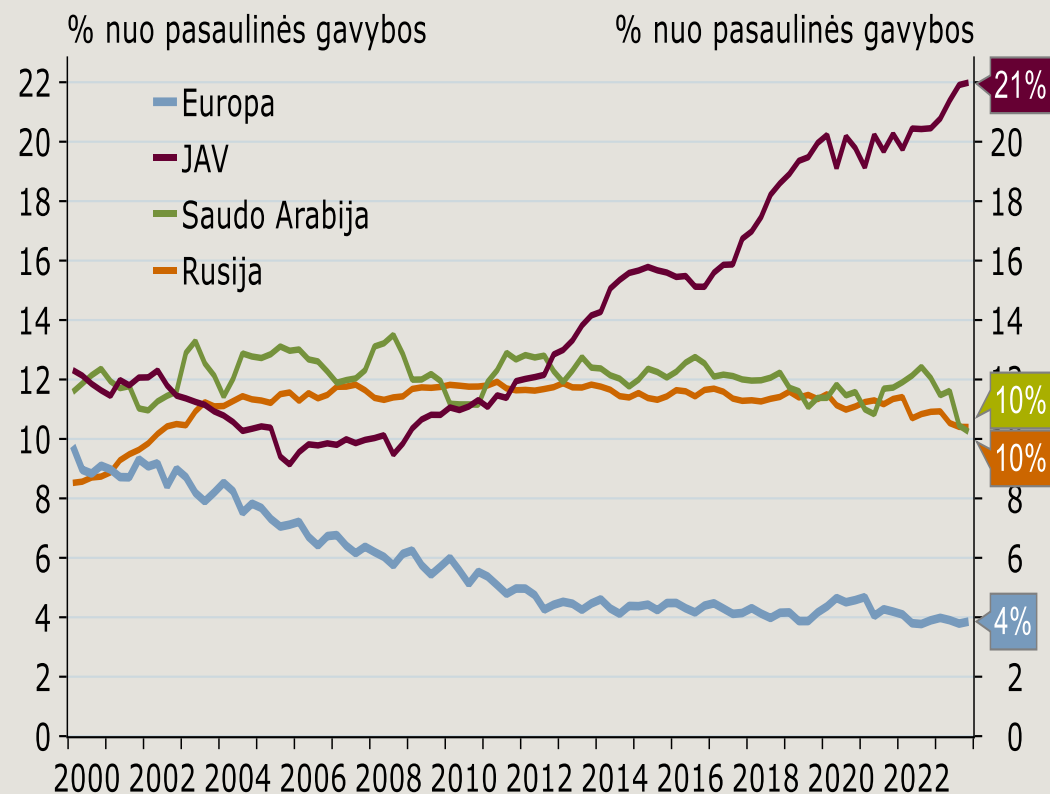


Šaltinis: BP Statistical Review of World Energy 22/04/2024

Europai taip pat neblogai sekasi dekarbonizuotis deindustrializuojant savo ekonomiką



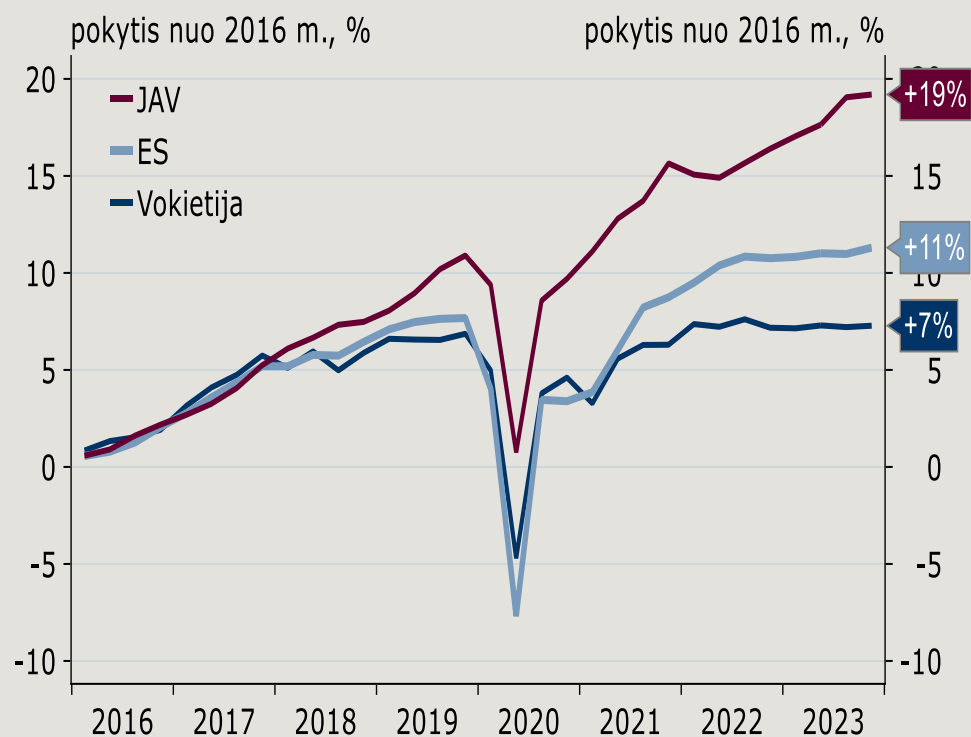
Naftos gavyba



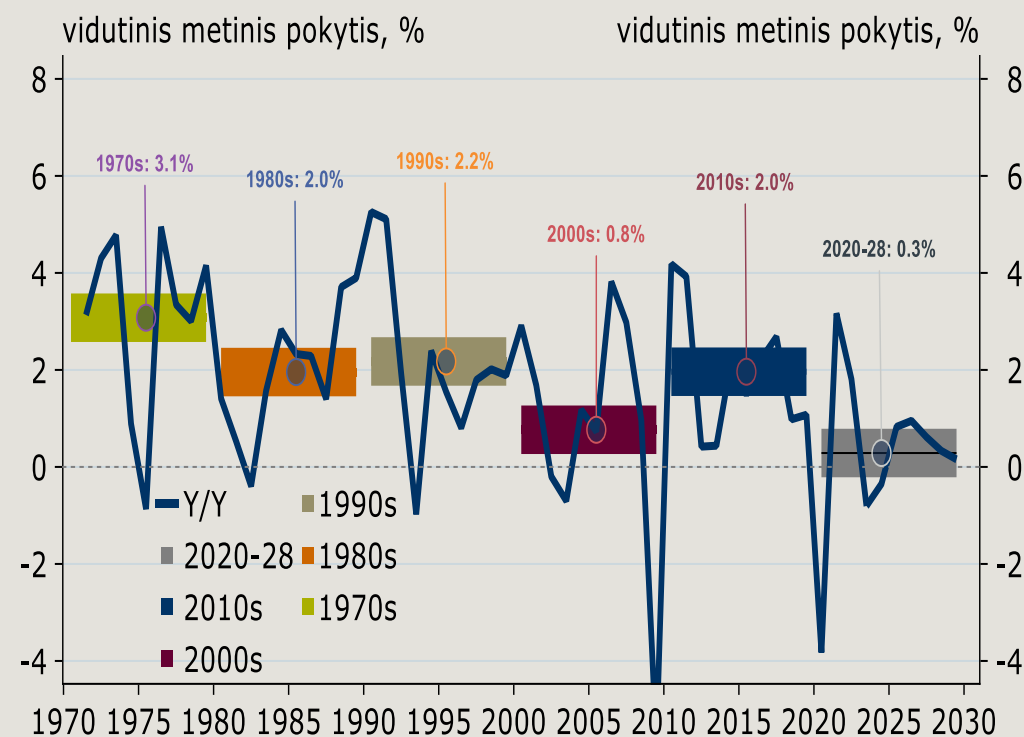
Šaltinis: EIA 22/04/2024

Vokietijos ekonomika vėl tapo „Europos ligoniu“

BVP dinamika

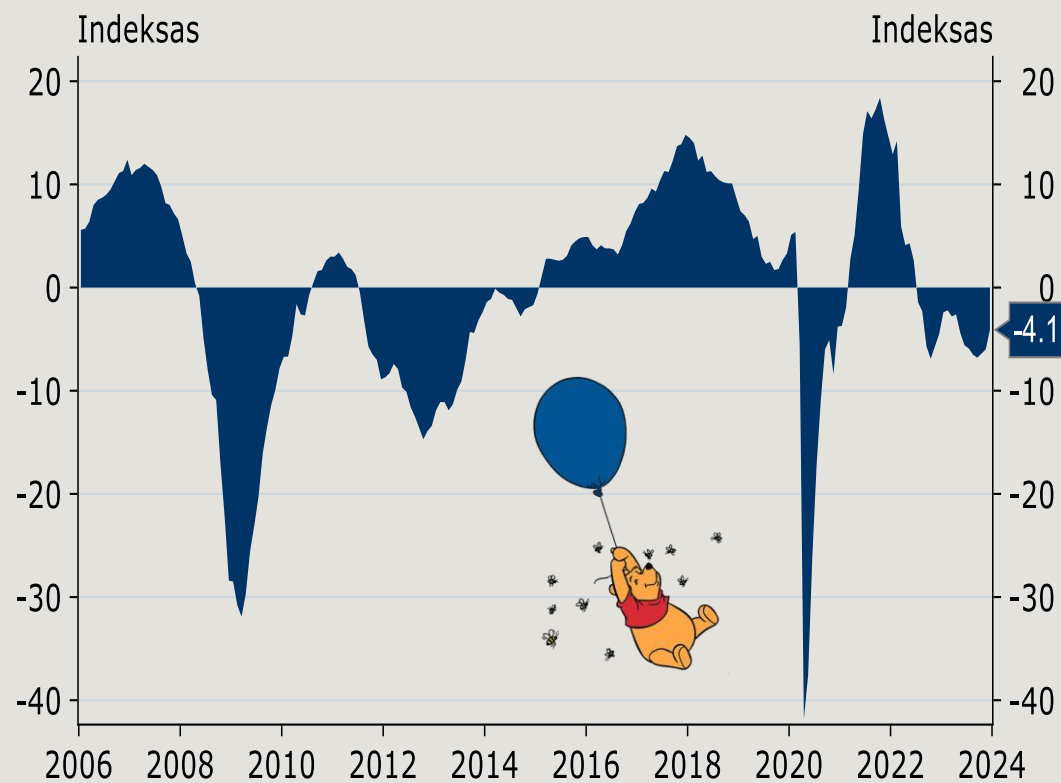


Vokietijos BVP augimo dinamika



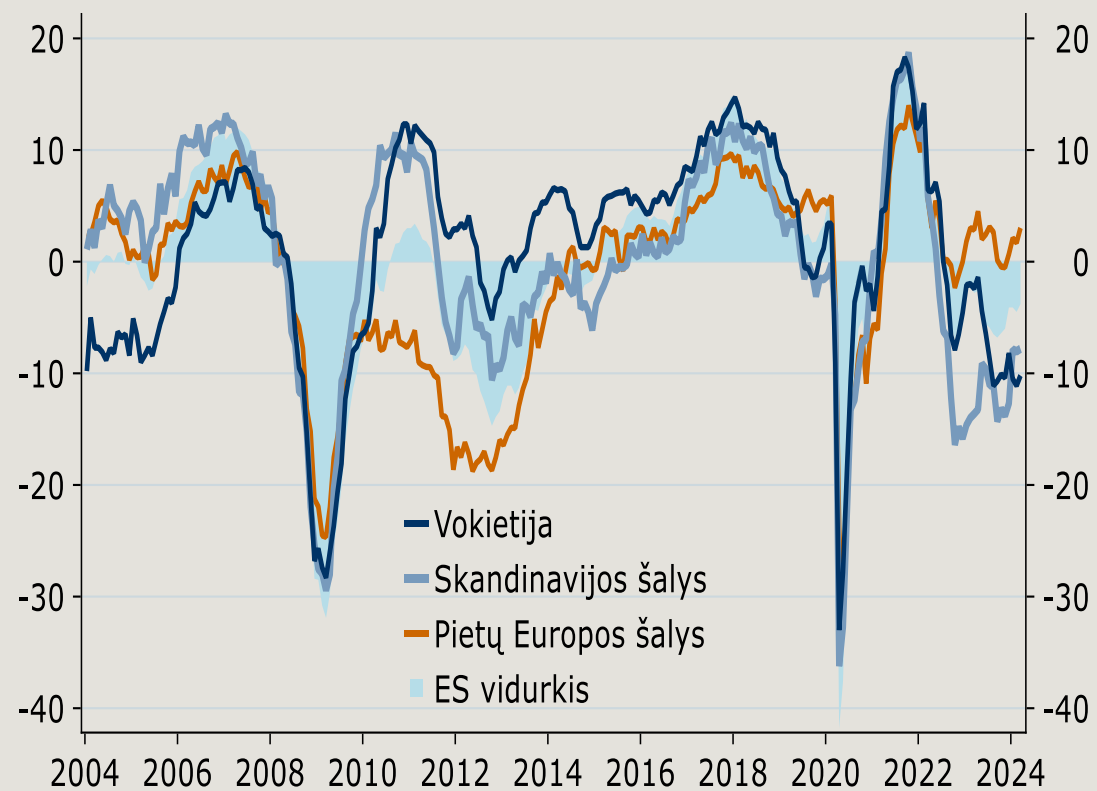
Europa: „Ažuolais vijokliai virtę, o vijokliais ažuolai“

Ekonominių lūkesčių rodiklis ES



Šaltinis: DG ECFIN 22/04/2024

Ekonominių lūkesčių indeksas



Šaltinis: Europos Komisija 22/04/2024

Europa laimi tik viename iš trijų kovos su Rusija frontų

1. Energetinis



2. Karinis

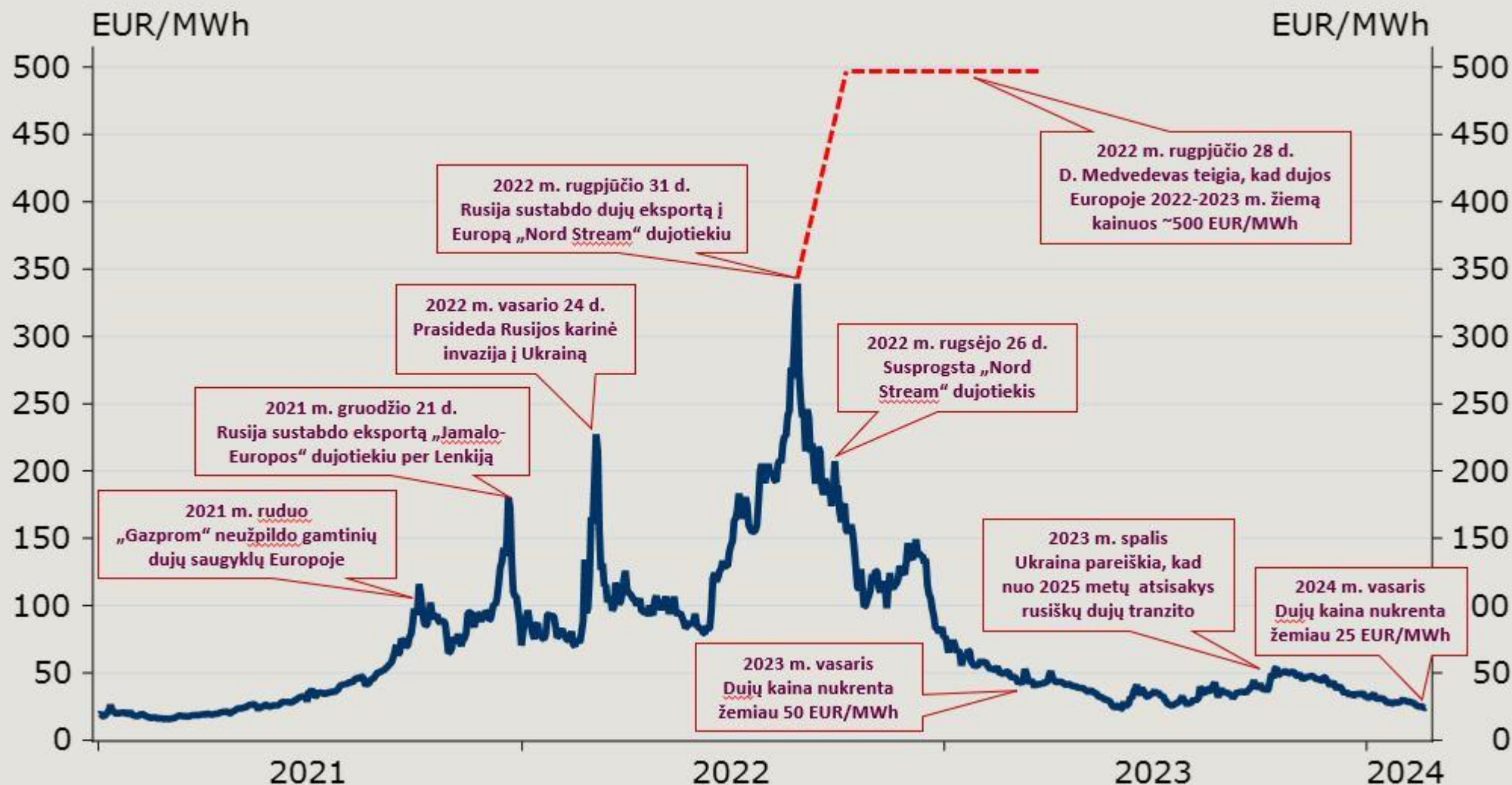


3. Ekonominis



Energetinis frontas: Rusijai nepavyko sušaldyti Europos

Gamtinių dujų kaina Europoje



Šaltinis: Intercontinental Exchange (ICE) ICE Dutch TTF Gas Base Load 21/02/2024

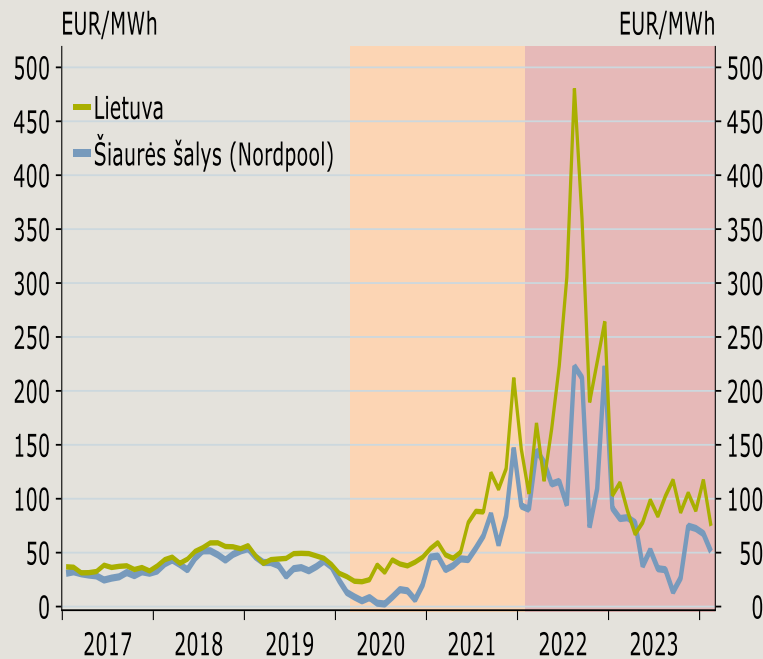
Gamtinių dujų ir elektros kainos grįžo į prieškarinį lygį, o naftos kainos taip pat nėra išskirtinai aukštos

Gamtinių dujų kaina (TTF)



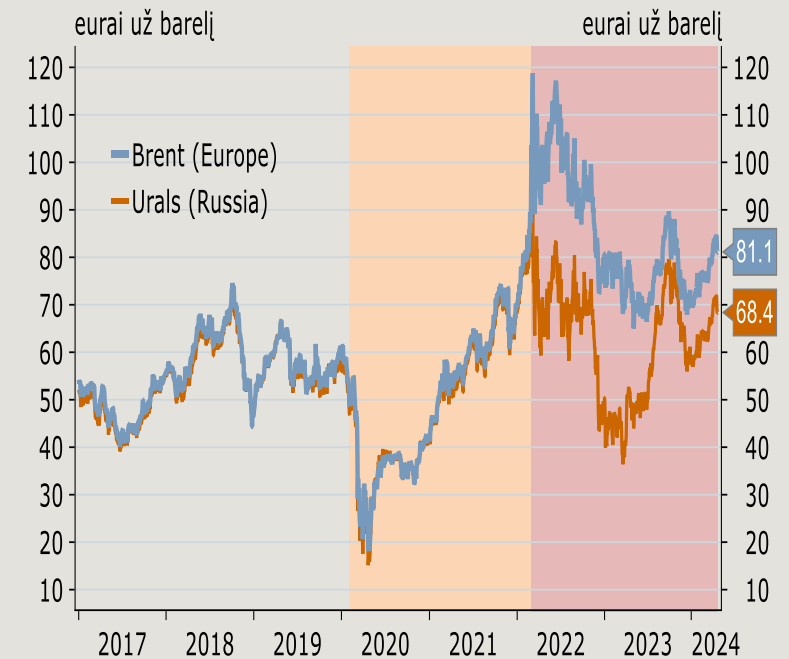
Šaltinis: Intercontinental exchange (ICE), Dutch TTF (EUR/MWh) 22/04/2024

Elektros kaina



Šaltiniai: ICE, EEX and NordPool 22/04/2024

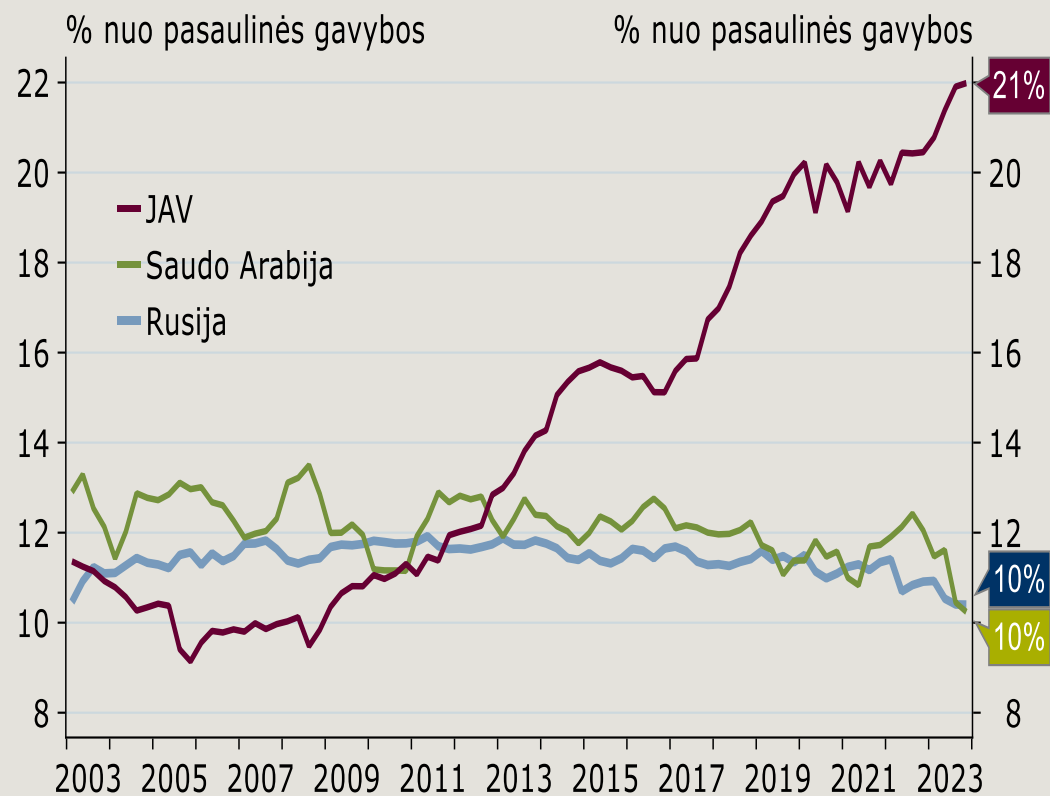
Naftos kainos dinamika



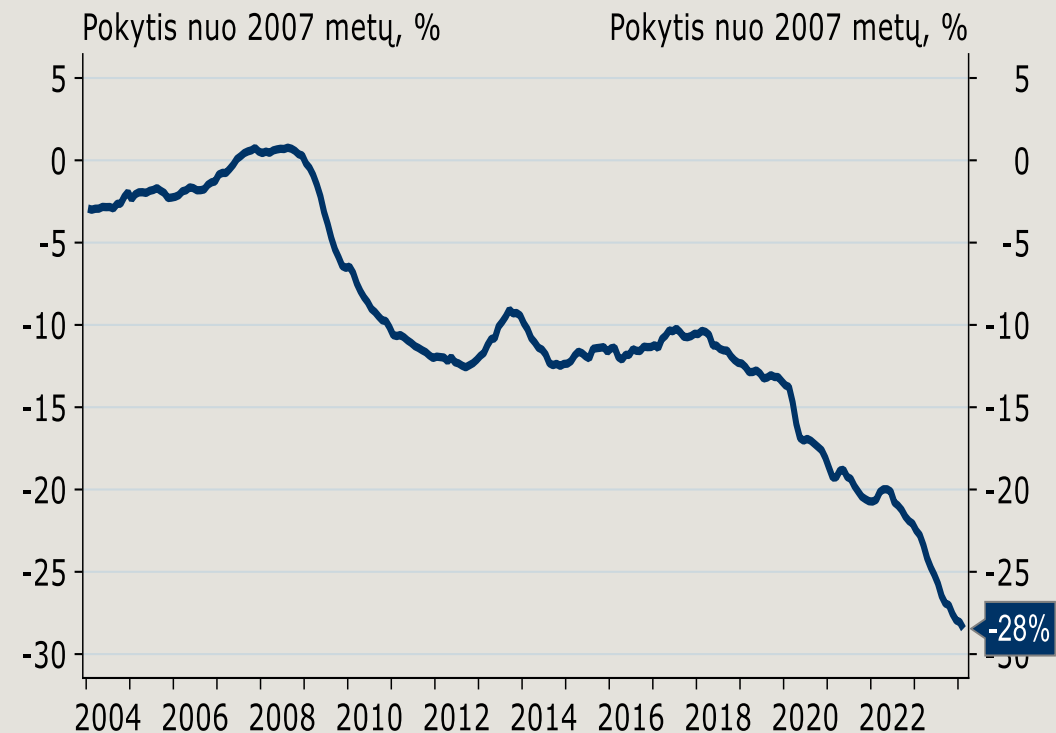
Šaltinis: Intercontinental Exchange (ICE) 22/04/2024

Naftos kainos turėtų išlikti santykinai nedidelės, nepaisant OPEC+ (Rusijos) pastangų mažinti naftos gavybą

Naftos gavyba



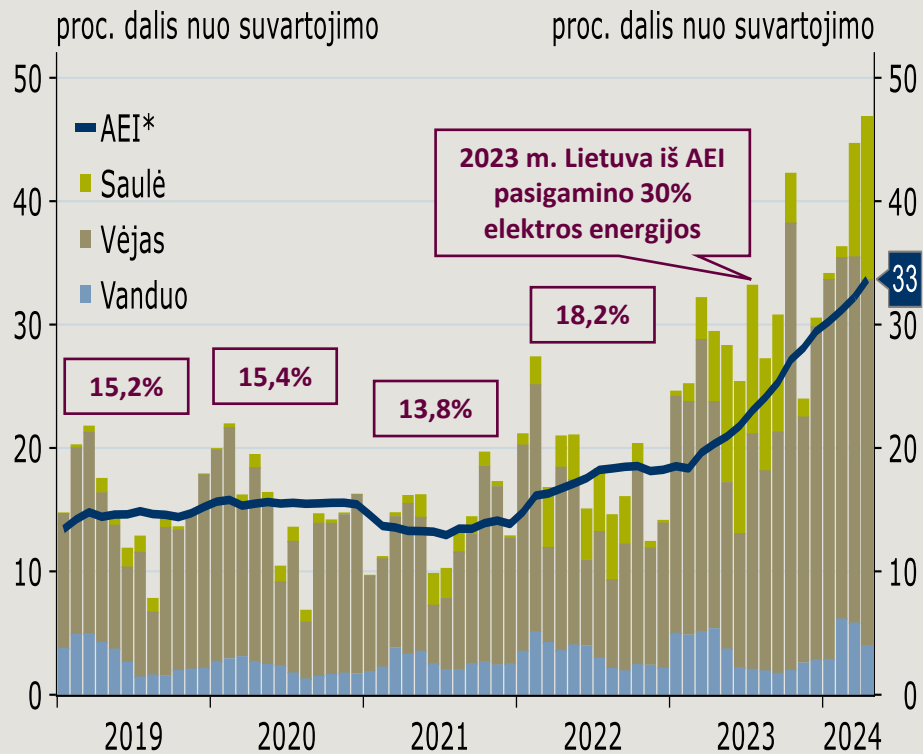
Degalų pardavimai Norvegijoje



Šaltinis: Norvegijos statistikos agentūra 22/04/2024
*12-mėn. slenkantis vidurkis

Rusijos energetinis karas išlaisvino investicijų į atsinaujinančią energetiką džina iš butelio

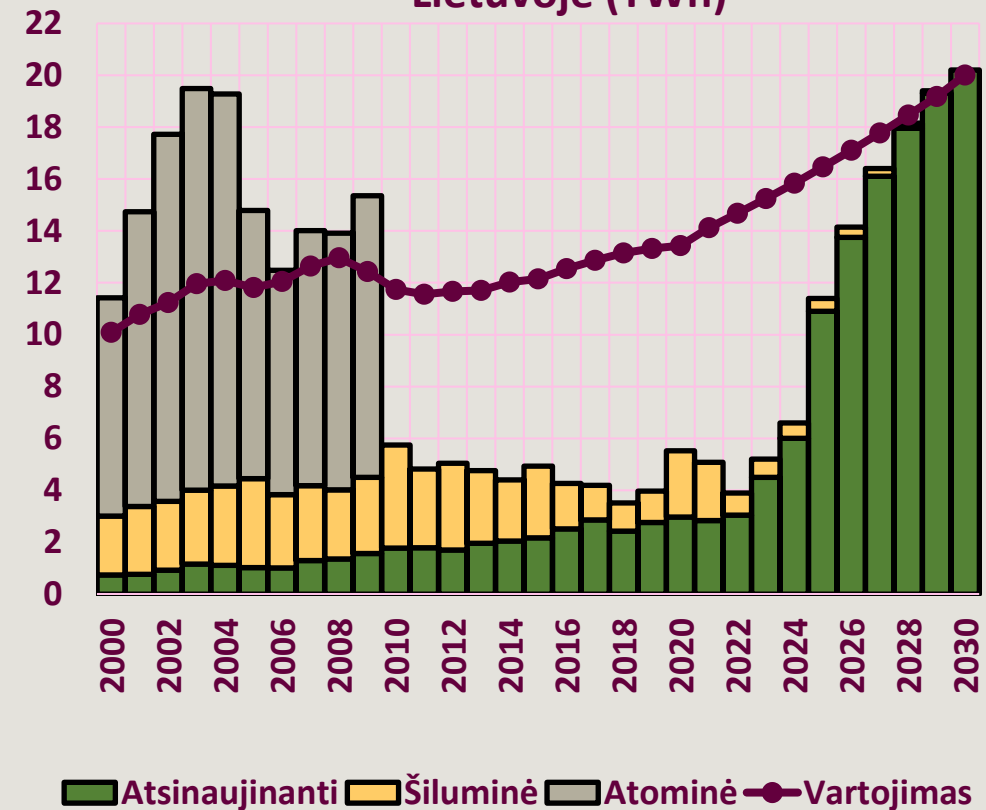
Elektros energijos gamyba Lietuvoje



Šaltinis: ENTSO-E 22/04/2024
*12 mėn. slenkantis vidurkis



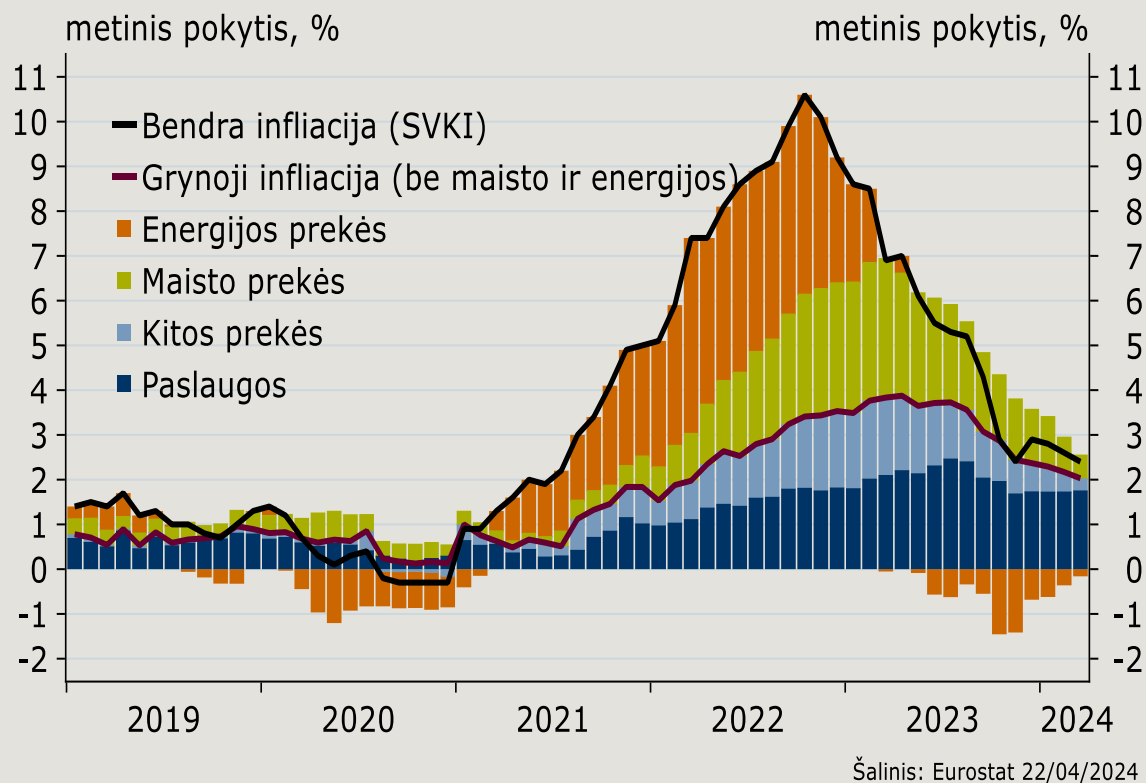
Elektros energijos gamyba ir vartojimas Lietuvoje (TWh)



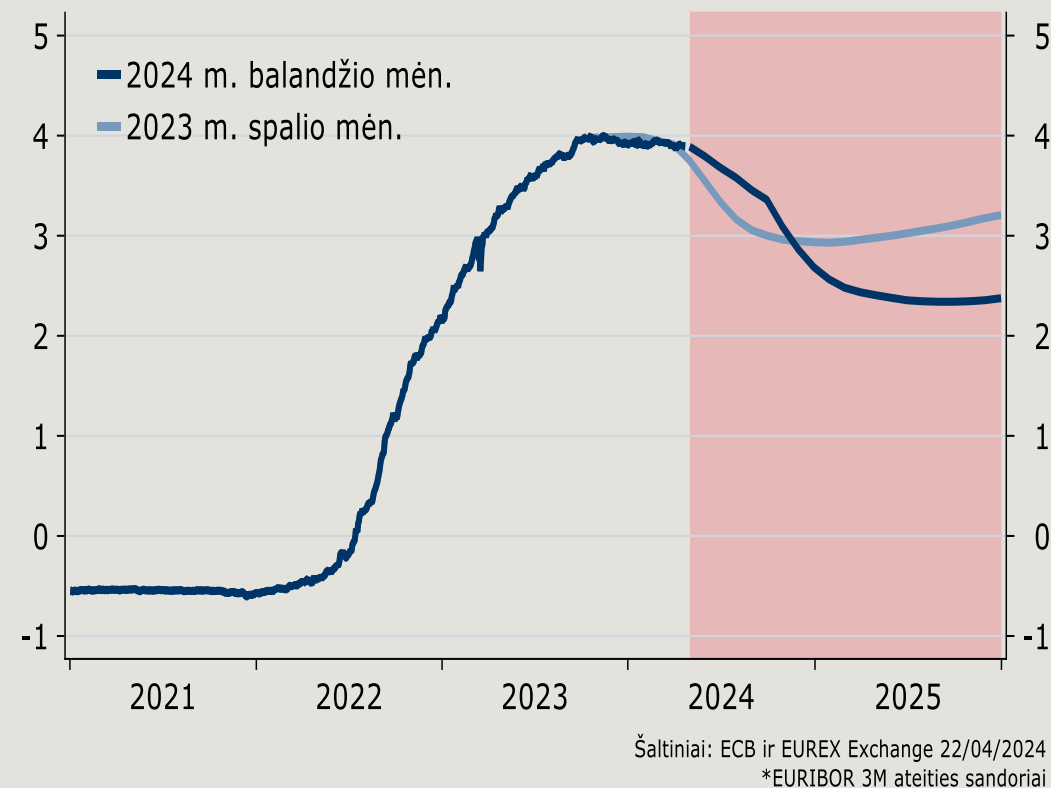
Šaltiniai: Litgrid ir autoriaus skaičiavimai

Nukritusios energijos prekių kainos sumažino infliaciją euro zonoje, tačiau ECB neskuba mažinti palūkanų normų

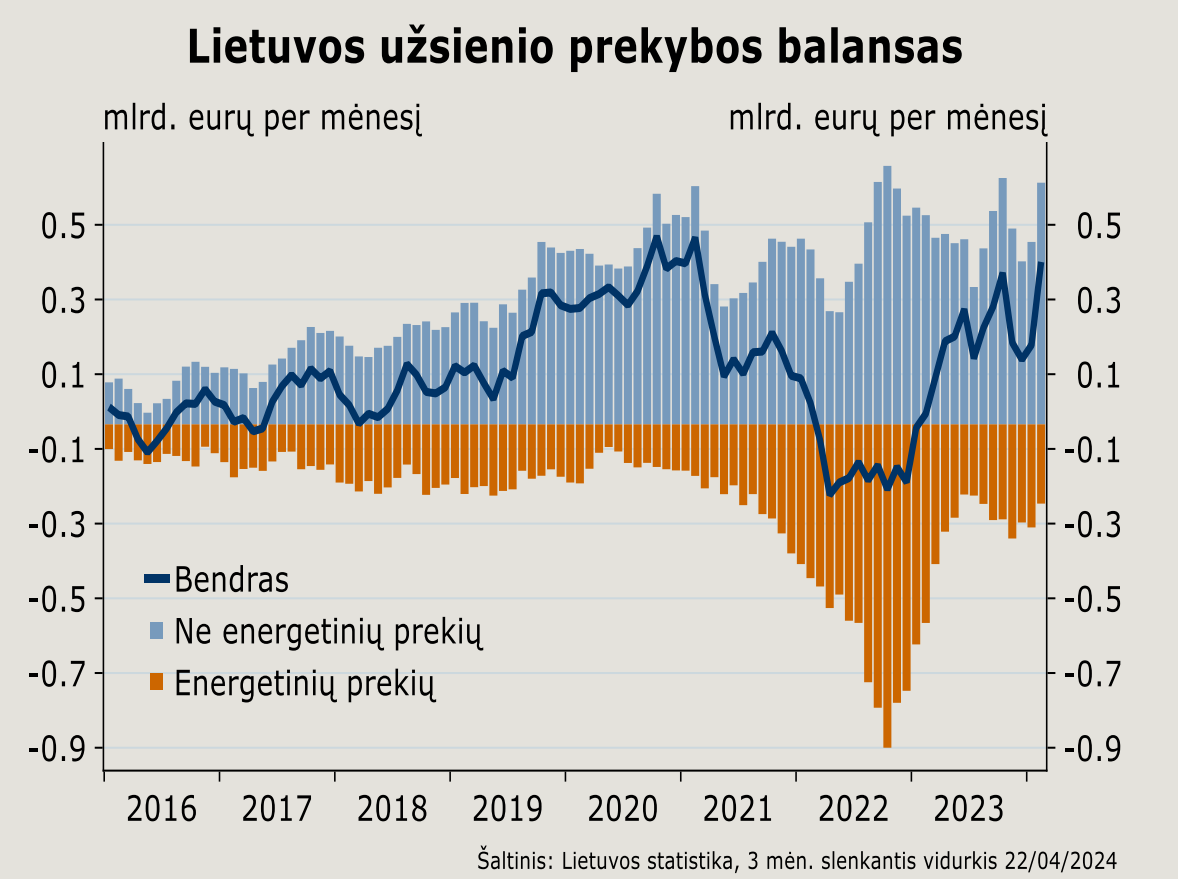
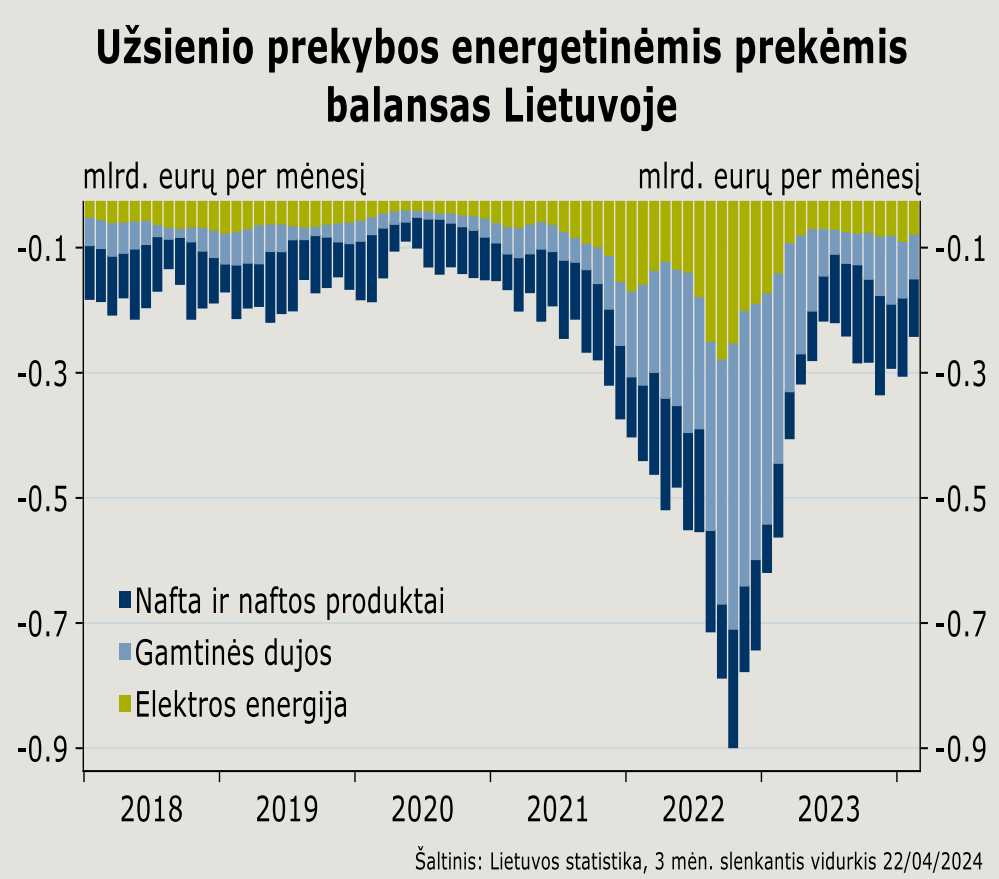
Infliacijos euro zonoje dedamosios



3 mėn. EURIBOR ir ateities sandoriai*

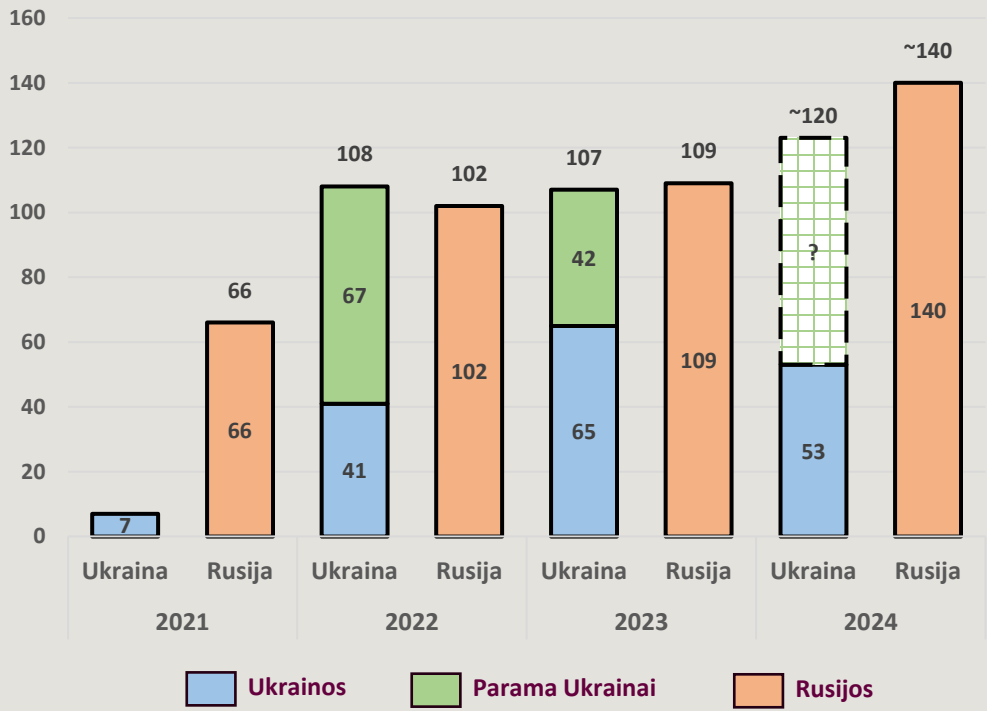


Nukritusios energijos prekių kainos yra labai gera žinia Lietuvai: užsienio prekybos balanso perteklius kone pasiekė rekordines aukštumas



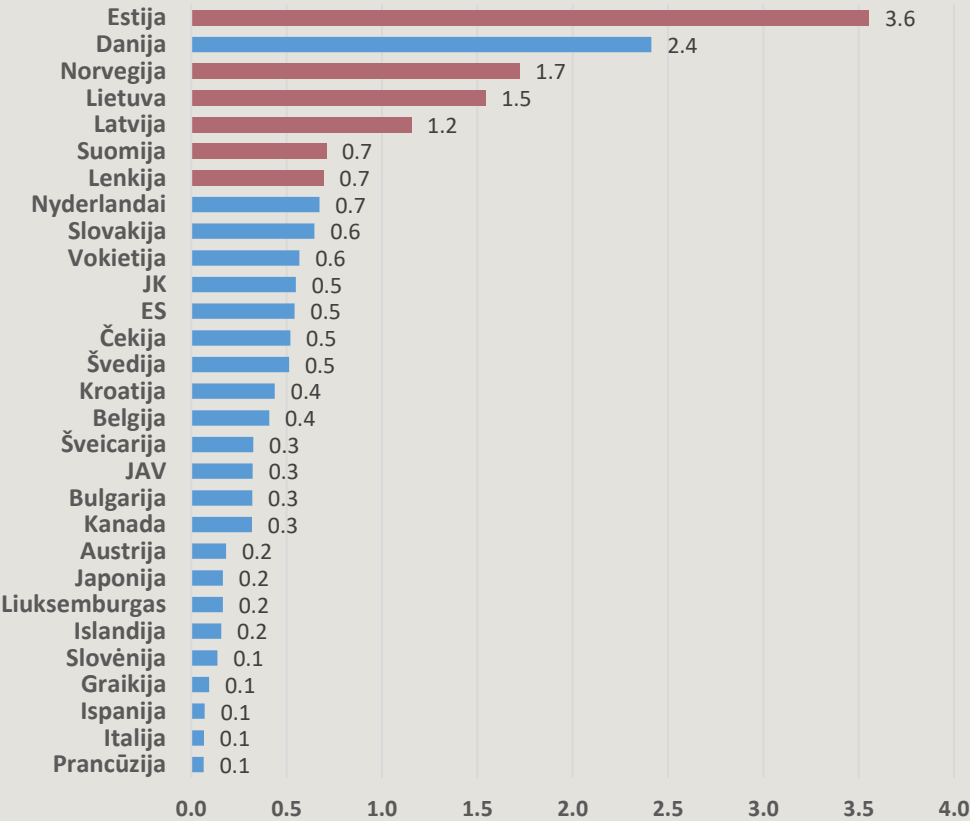
Kariniam fronto Europą pralaimi Rusijai dėl vangaus ir lėto karinės paramos teikimo

Ukrainos ir Rusijos karinės išlaidos
(mlrd. JAV dolerių per metus)



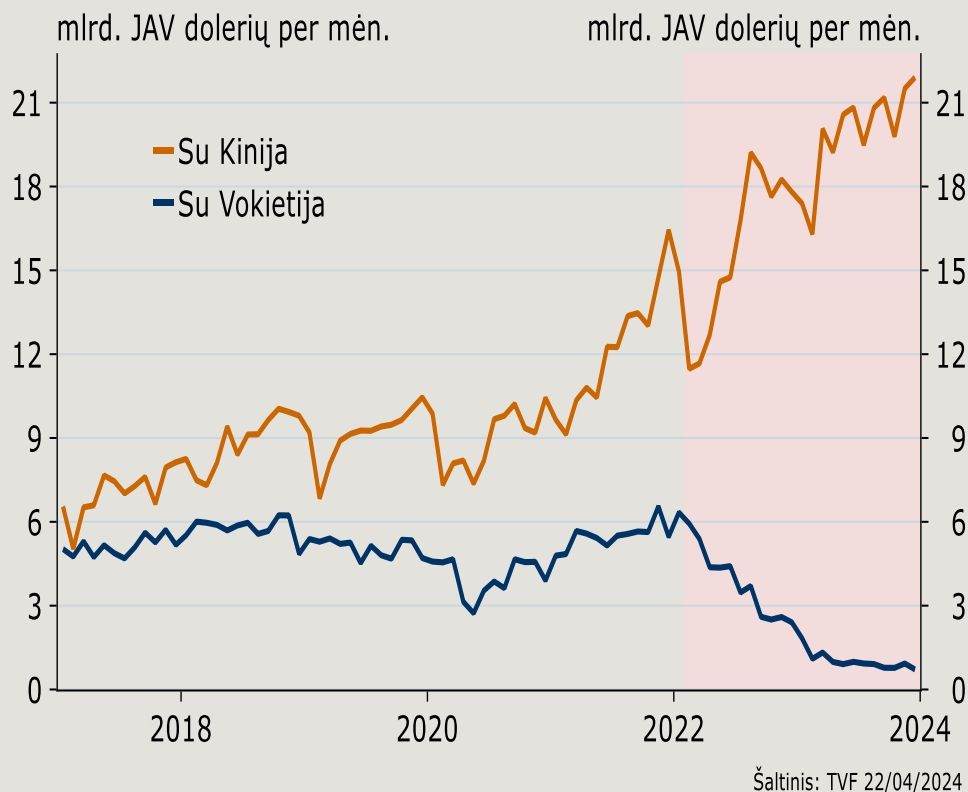
Šaltiniai: SIPRI, Kiel Institute ir autoriaus skaičiavimai

Parama Ukrainai
(% nuo šalies BVP, 2022 m. sausis - 2024 m. sausis)



Ekonominiame fronte Europa pralaimi Rusijai dėl skylėtų sankcijų, kurias Rusijai padeda užkamšyti Kinija

Rusijos prekyba su Kinija ir Vokietija

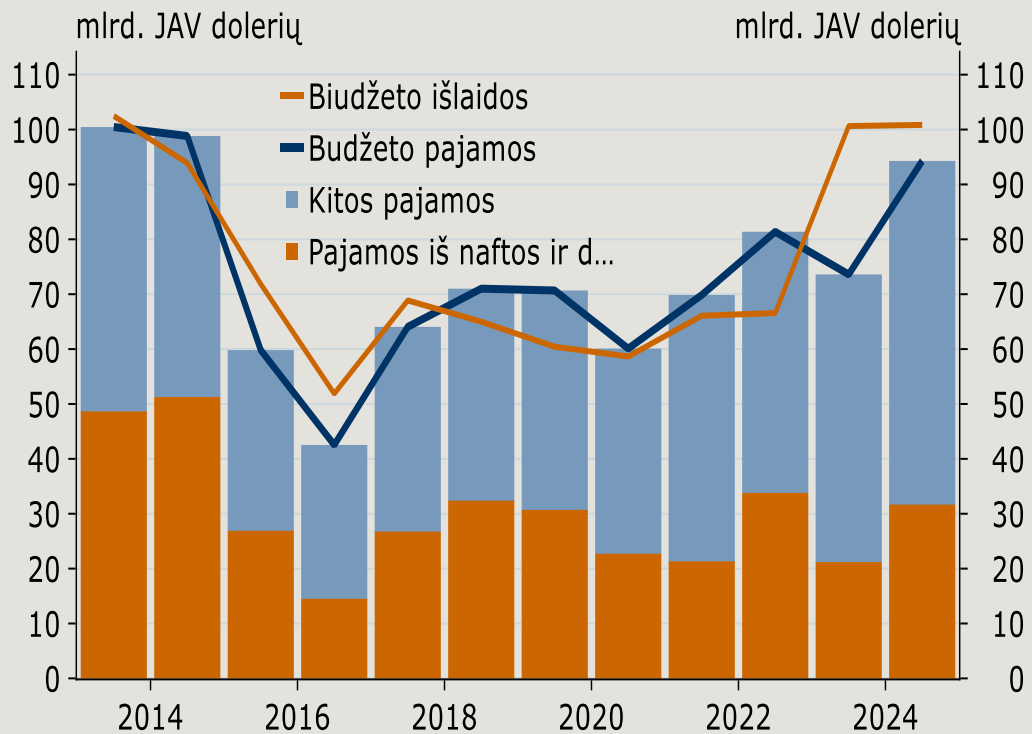


Automobilių eksportas iš Kinijos į Rusiją

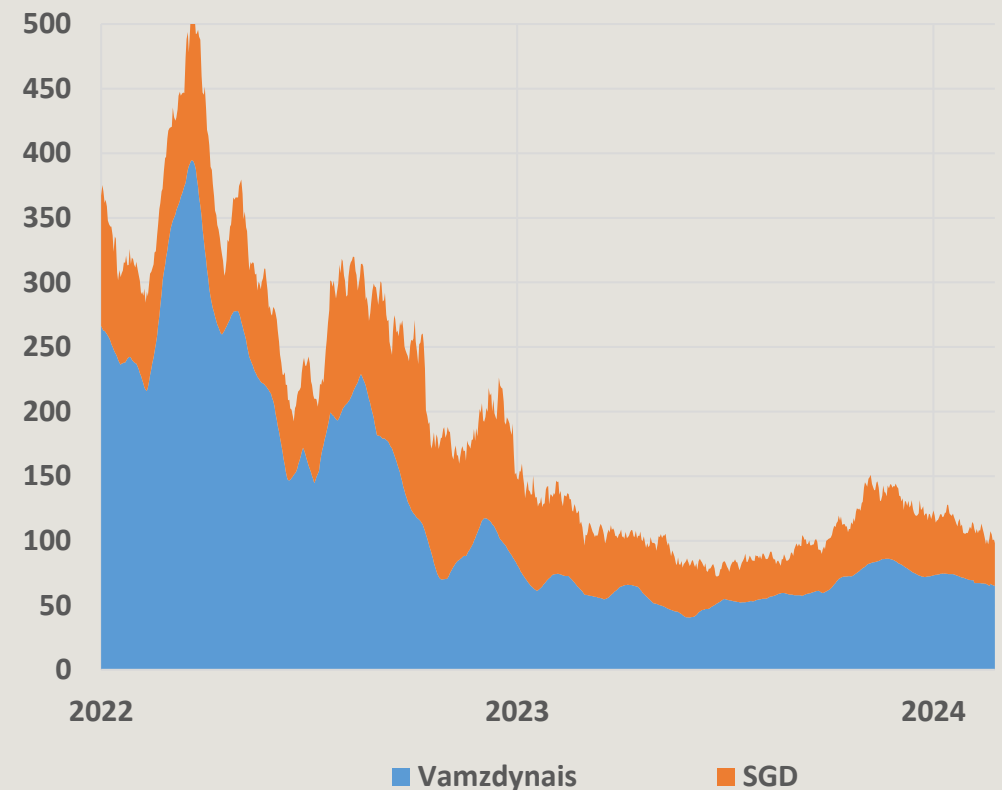


Visgi, Rusijos rezervai nėra begaliniai, tad laisvojo pasaulio šalims nevertėtų sustoti pusiaukelėje

Rusijos biudžeto pajamos ir išlaidos

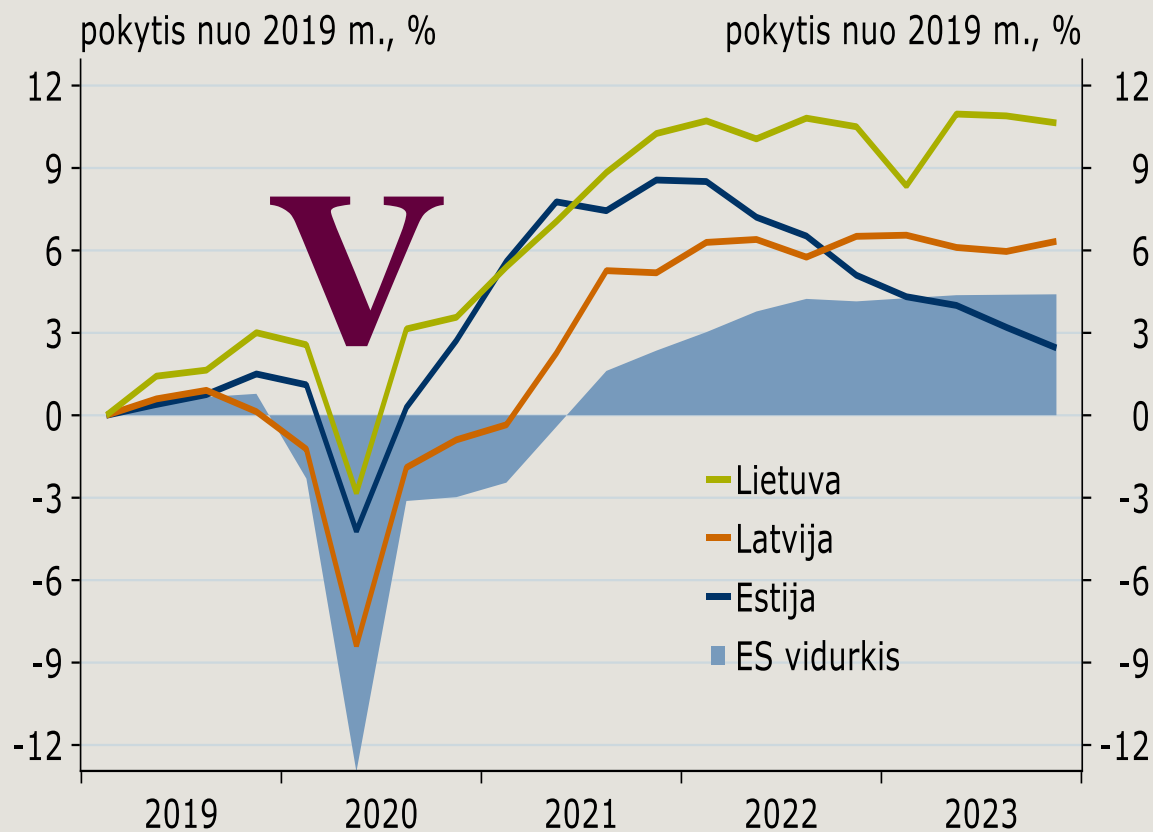


Rusijos pajamos iš gamtinių dujų pardavimo (mln. eurų per dieną)



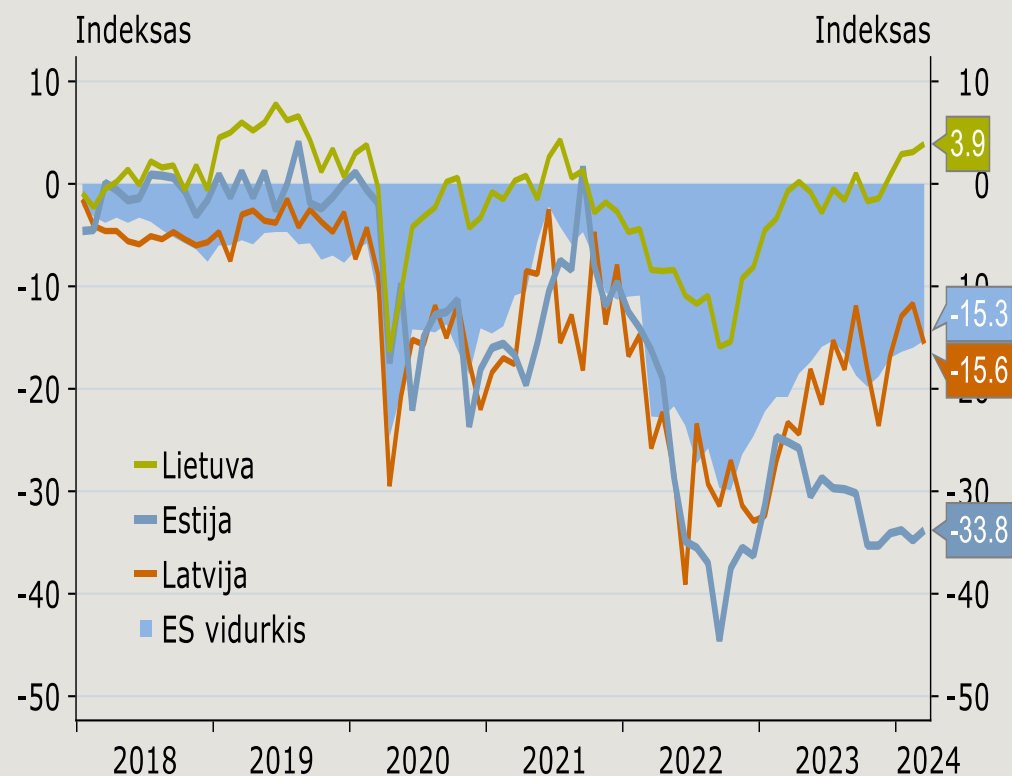
Baltijos šalių ekonomikos pasuko skirtingu keliu: Lietuvos ekonomika demonstruoja stebėtiną atsparumą, o Estijos – neišsikapsto iš recesijos

BVP dinamika



Šaltinis: Eurostat 22/04/2024

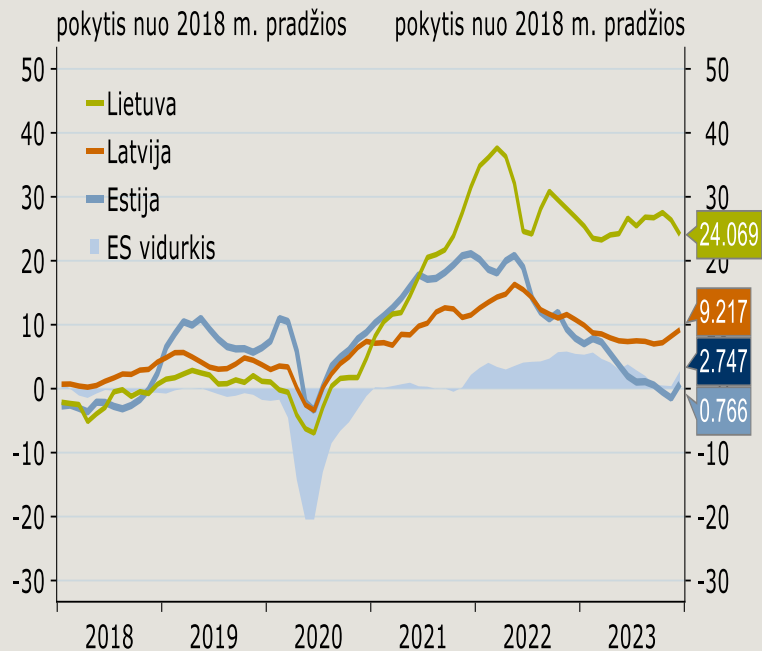
Vartotojų lūkesčių indeksas



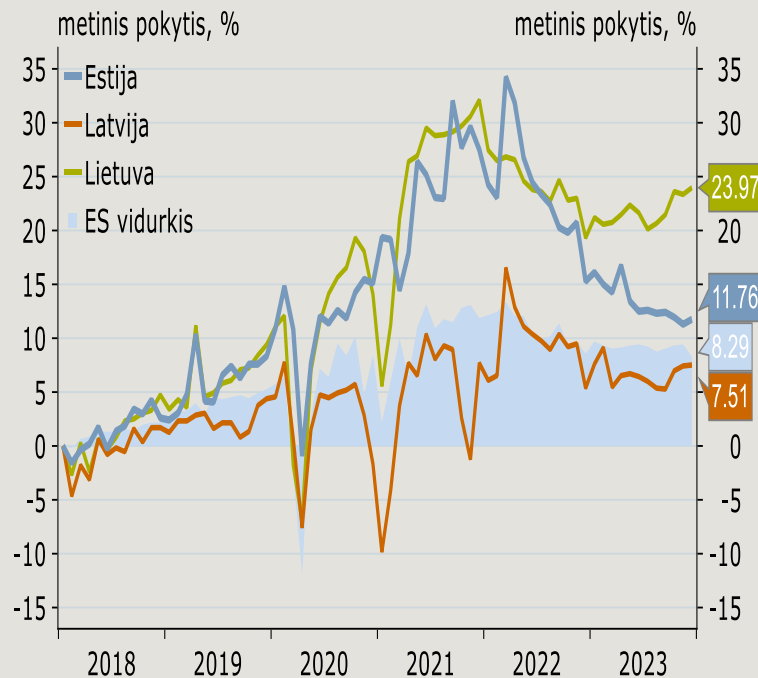
Šaltinis: Europos Komisija 22/04/2024

Lietuvių optimizmas nėra iš piršto laužtas: pagrindiniai makroekonominiai rodikliai yra išskirtinai geri ne tik ES, bet ir Baltijos šalių kontekste

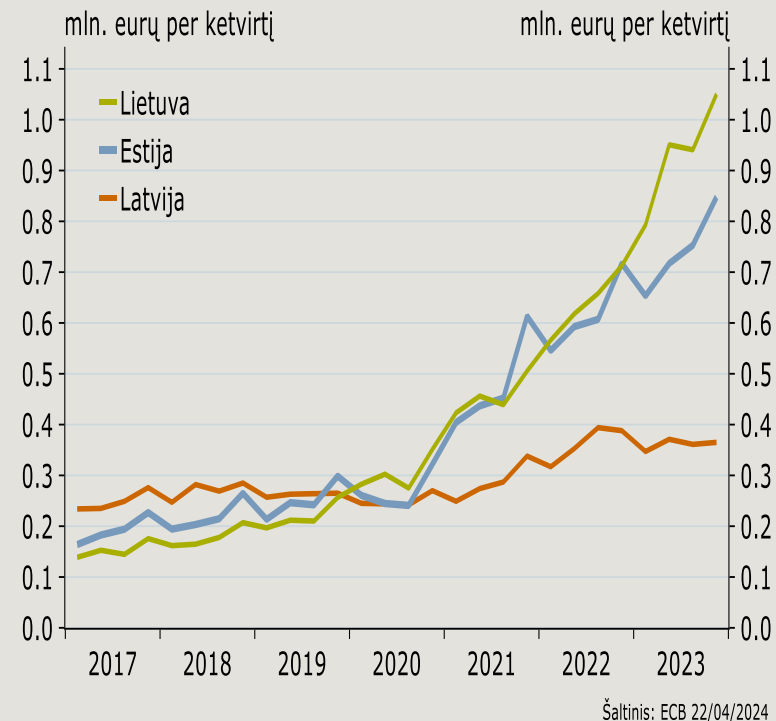
Apdirbamosios pramonės gamyba



Mažmeninės prekybos apyvarta

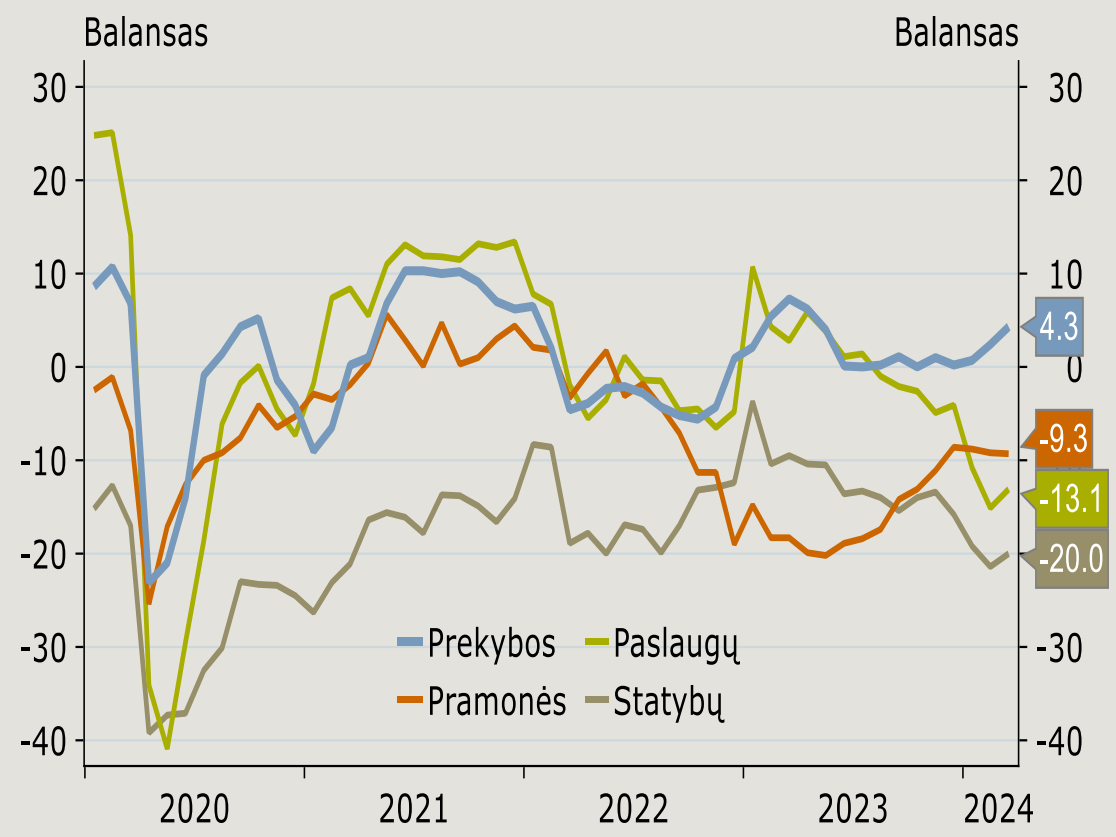


IT ir finansinių paslaugų eksportas



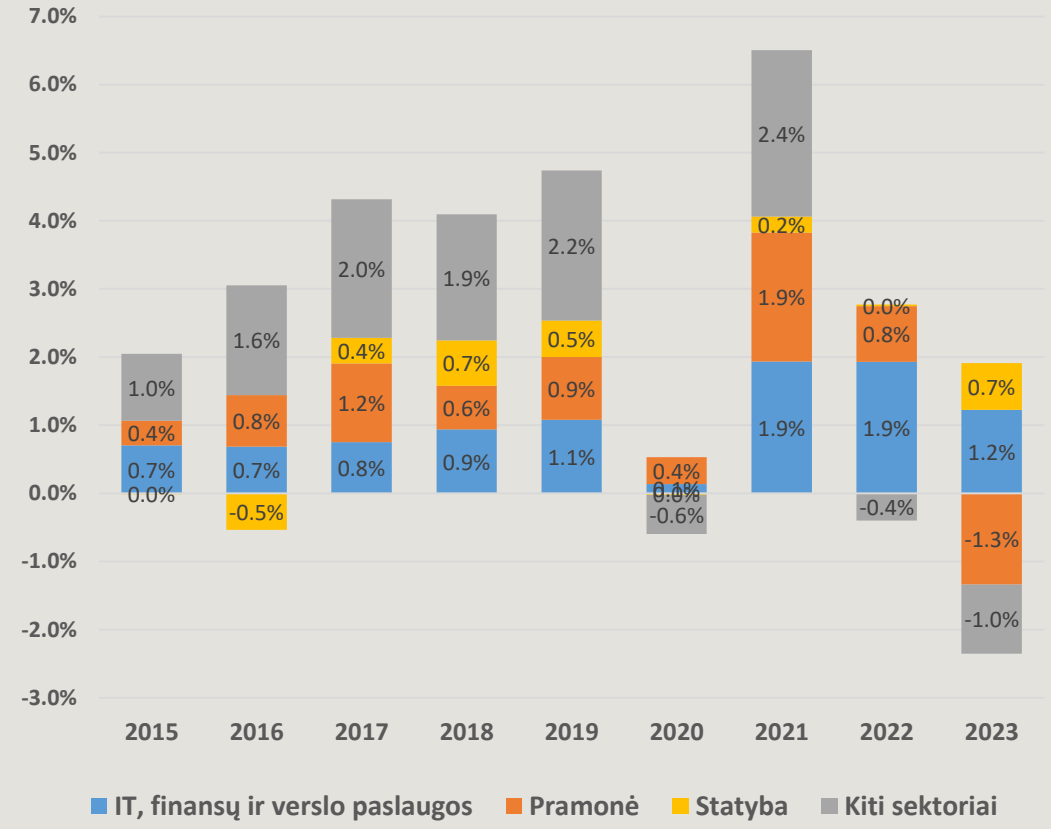
Lietuvos ekonomikai į recesiją panirti neleido aukštos pridėtinės vertės paslaugų ir statybos sektoriai, tačiau pramonės sektorius vis dar recesijoje

Lietuvos verslo pasitikėjimo rodikliai



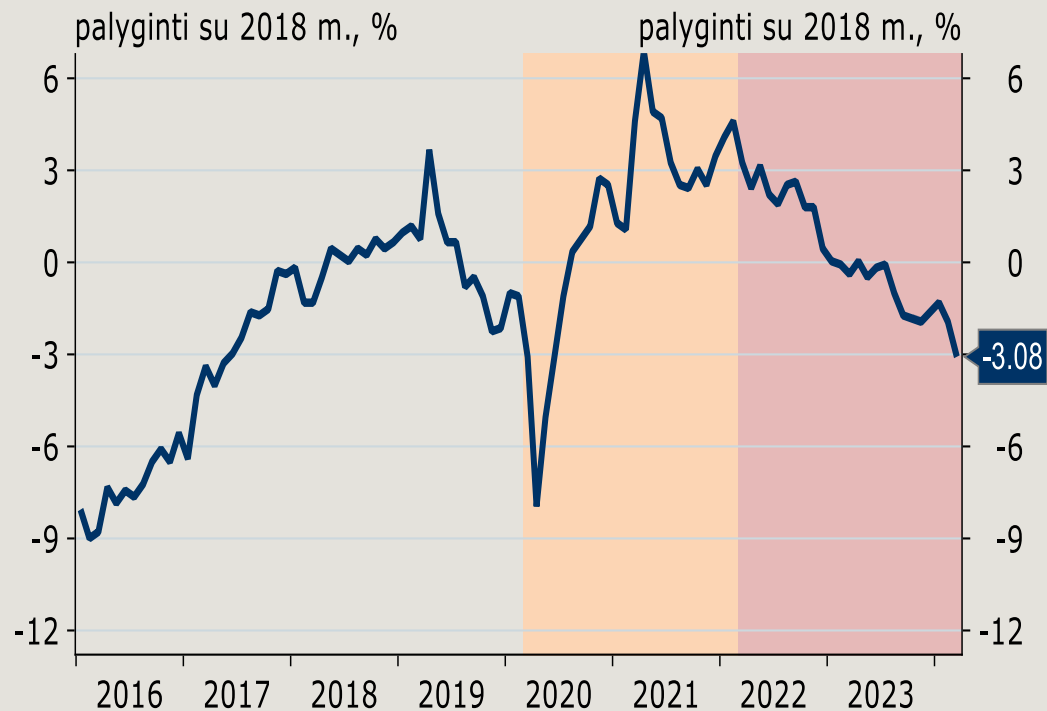
Šaltinis: Europos Komisija 22/04/2024

BVP augimo dedamosios Lietuvoje (metinis pokytis, procentiniai punktai)



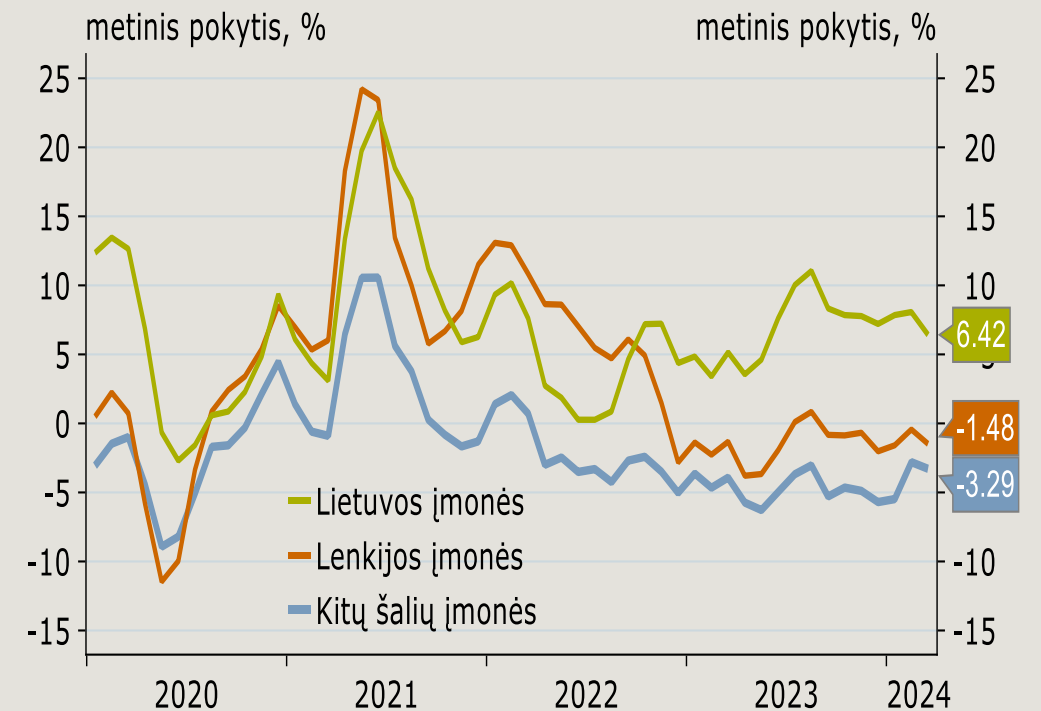
Mažėjantis Vokietijos keliuose nuvažiuotų kilometrų skaičius taip pat rodo, kad transporto sektoriaus atsigavimas nukeliamas ateičiai

Vokietijos keliuose nuvažiuotų kilometrų skaičiaus dinamika (krovininio kelių transporto)



Šaltinis: Vokietijos statistikos tarnyba 22/04/2024

Vokietijos keliuose nuvažiuotų kilometrų skaičiaus dinamika (pagal valstybes)



Šaltinis: German Federal Office of Goods Transport 22/04/2024

Lietuvos ekonomiką palaikė dėl išaugios imigracijos sparčiai didėjantis gyventojų skaičius

Gyventojų skaičiaus pokytis Lietuvos miestuose

(per penkerius metus: 2019-2024 m., įskaitant žiedines savivaldybes)

+71,0 tūkst.
(+11,1%)



+27,5 tūkst.
(+7,2%)



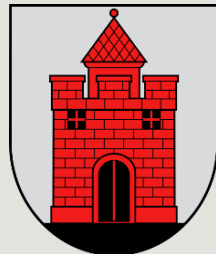
+21,8 tūkst.
(+10,7%)



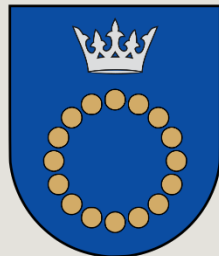
+9,5 tūkst.
(+6,8%)



-3,9 tūkst.
(-3,1%)

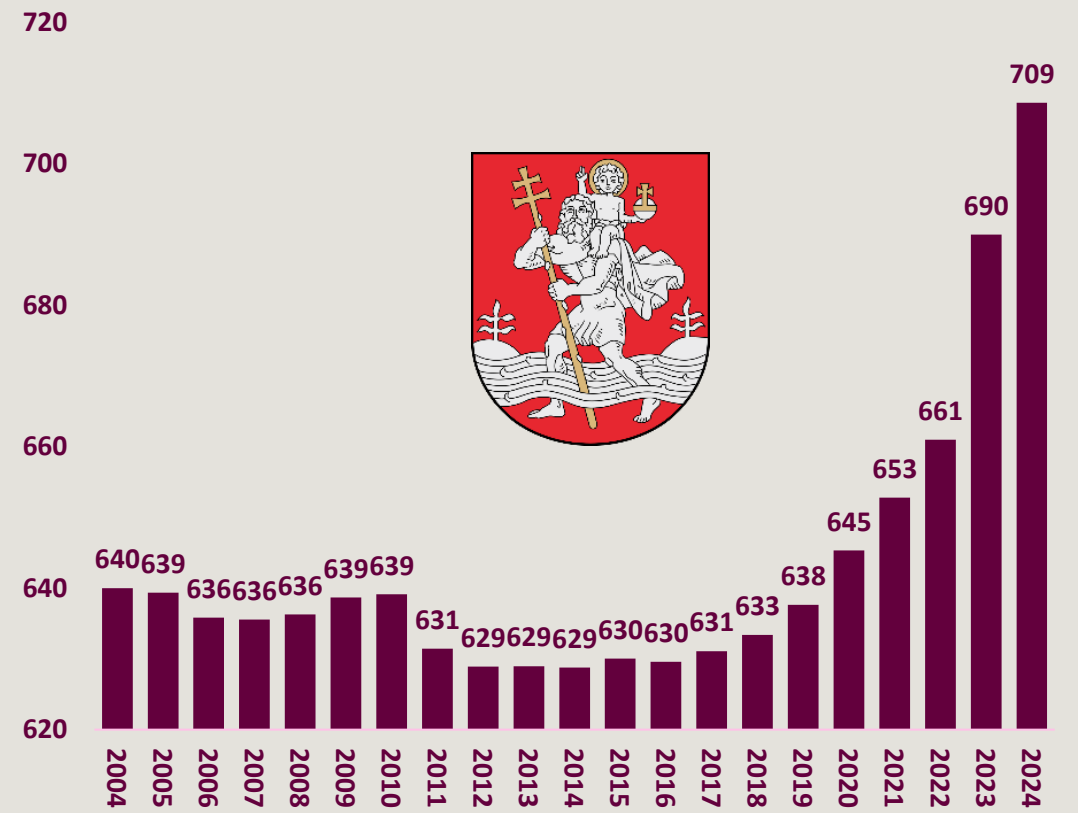


+2,1 tūkst.
(+13,3%)



Vilniaus gyventojų skaičius

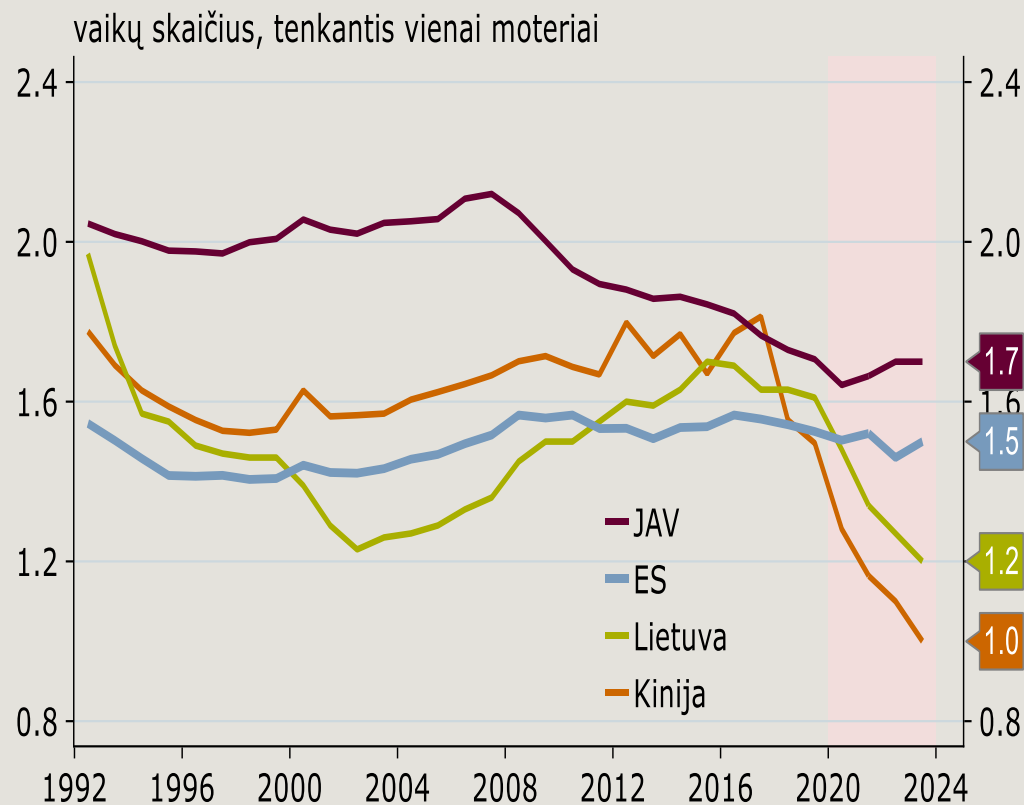
(tūkst., įskaitant žiedinę savivaldybę)



Šaltinis: VDA

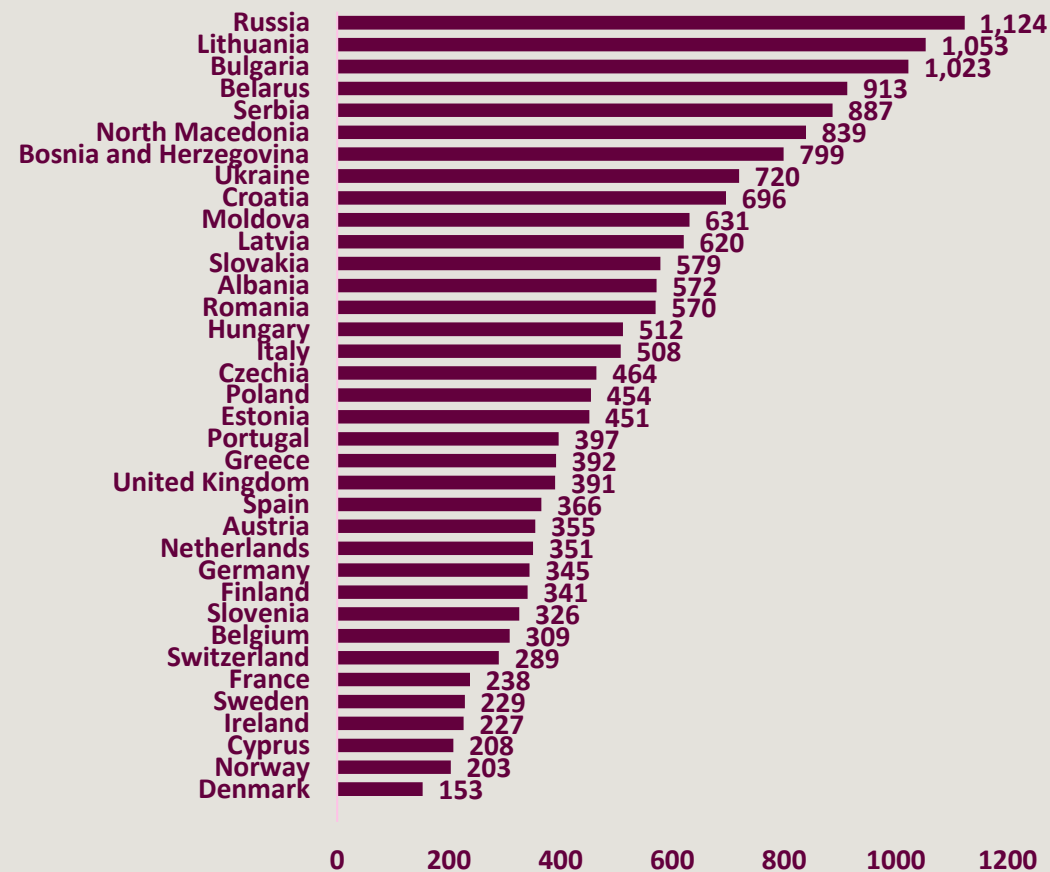
Tačiau gimstamumo tendencijos nedžiugina

Suminis gimstamumo rodiklis



Šaltiniai: Pasaulio Bankas ir autoriaus skaičiavimai 21/04/2024

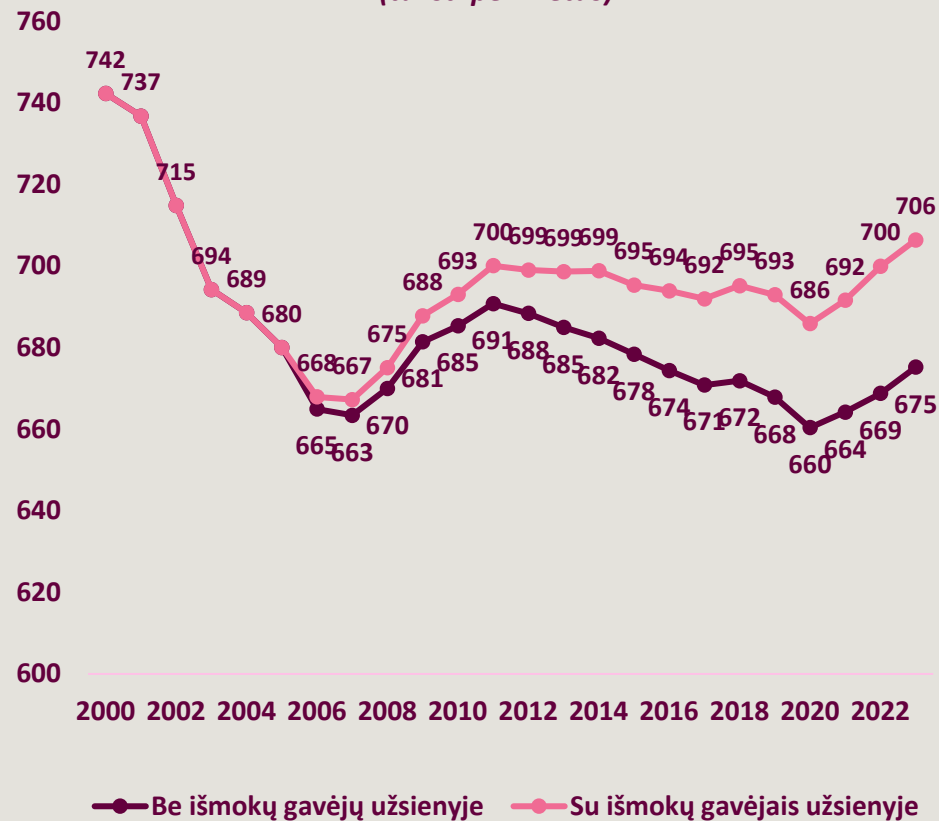
Perteklinių mirčių skaičius COVID-19 pandemijos metu (2020-2022 m., šimtui tūkst. gyventojų)



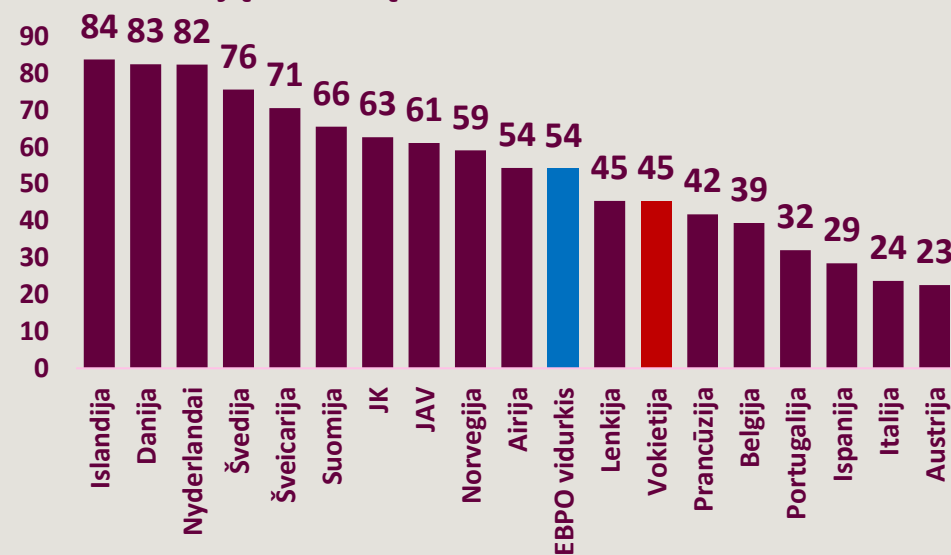
Šaltinis: Global mortality database

Finansavimo poreikis pensijų ir sveikatos apsaugos sistemoms didės

Senatvės pensijų gavėjų skaičius Lietuvoje
(tūkst. per metus)



Pensijų sistemų tvarumo indeksas



Šaltinis: Mercer Global Pension Index 2023

VERSLO ŽINIOS > FINANSAI

PREMIUM

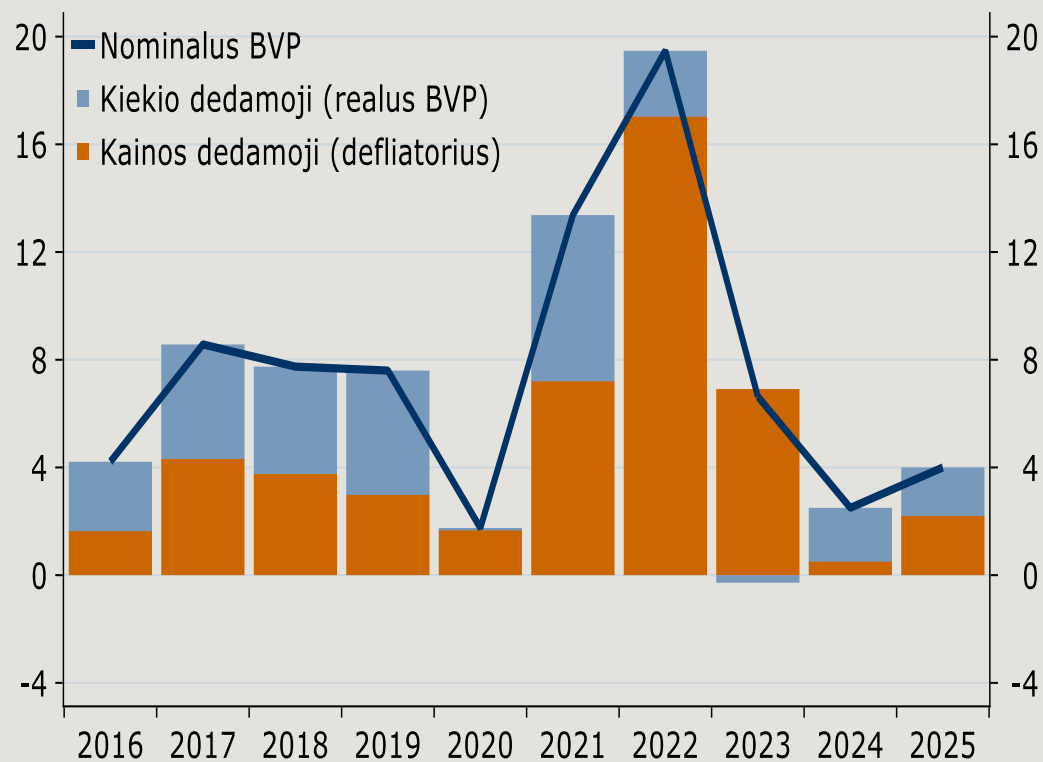
Vokietija steigia milžinišką investicinį fondą pensijų sistemai gelbėti

Eglė Markevičienė
„Verslo žinios“

2 2 0 0

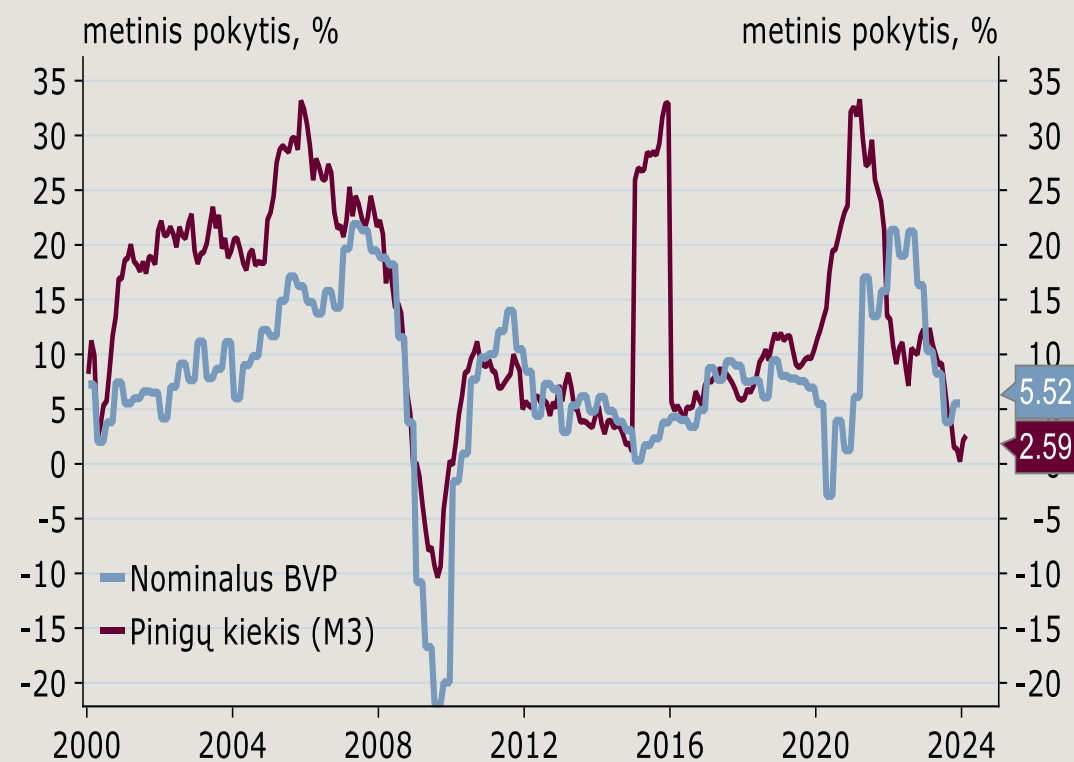
Daugiausiai iššūkių 2024-2025 metais tiek privačiajam, tiek ir viešajam sektoriui kels ženkliai sulėtėjęs nominalaus BVP augimas

BVP pokyčiai Lietuvoje



Šaltinis: VDA ir Luminor prognozės 22/04/2024

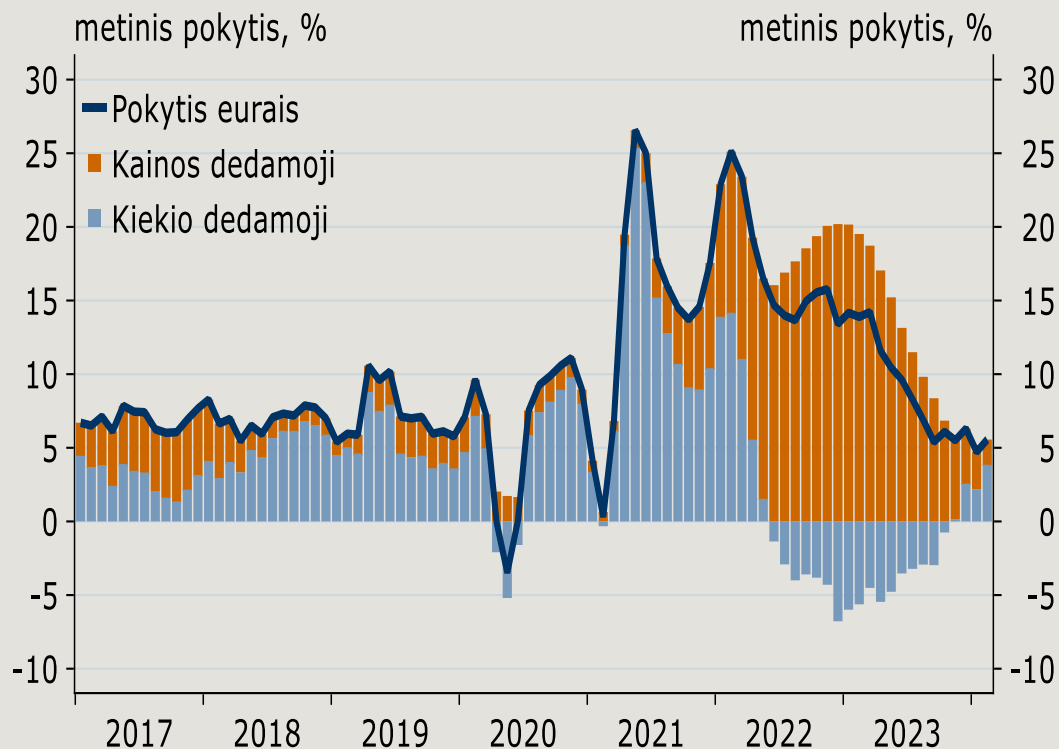
Nominalaus BVP ir pinigų kiekio pokyčiai Lietuvoje



Šaltiniai: LB ir VDA 22/04/2024

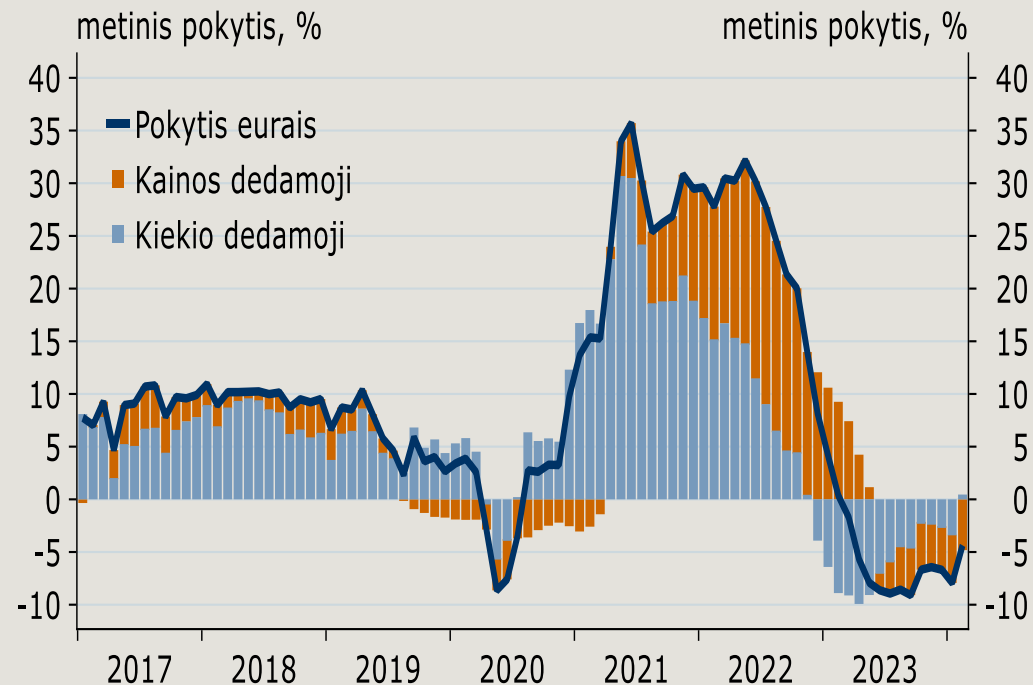
Lietuvoje nominalus mažmeninės prekybos augimas sulėtėjo iki ~5%, o nominalus pramonės pagamintos produkcijos augimas nugrimzdo į neigiamą teritoriją

Mažmeninės prekybos pokyčiai Lietuvoje



Šaltinis: VDA, 3 mėn. slenkantis vidurkis 22/04/2024
*išskyrus automobilių ir degalų prekybą

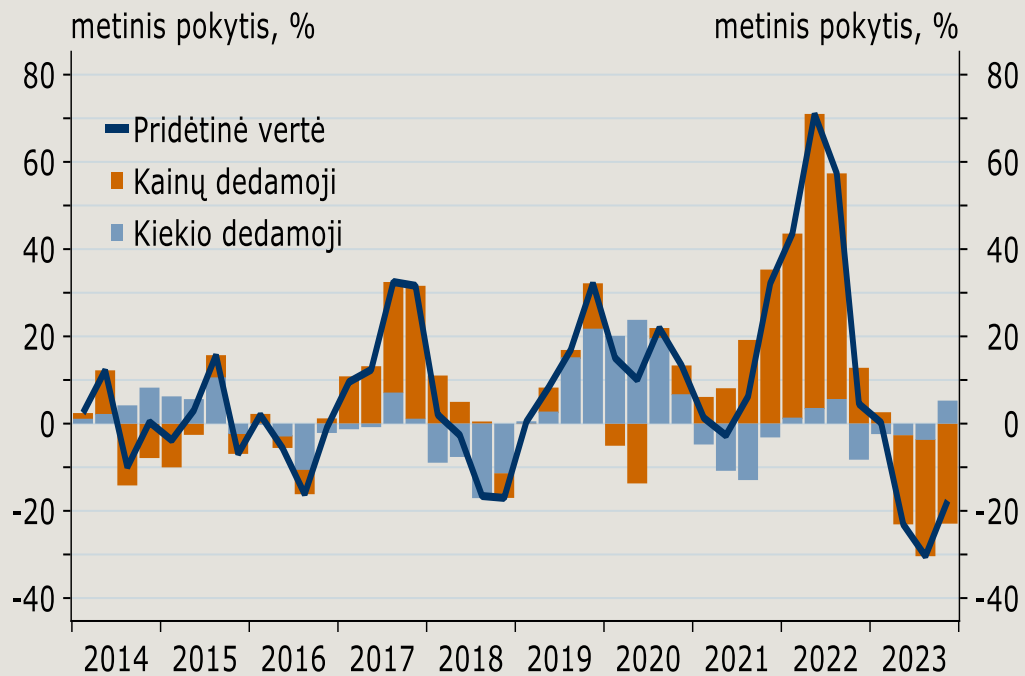
Apdirbamosios gamybos pagamintos produkcijos pokyčiai Lietuvoje



Šaltinis: VDA, 3 mėn. slenkantis vidurkis 22/04/2024
*išskyrus mineralinių produktų gamybą

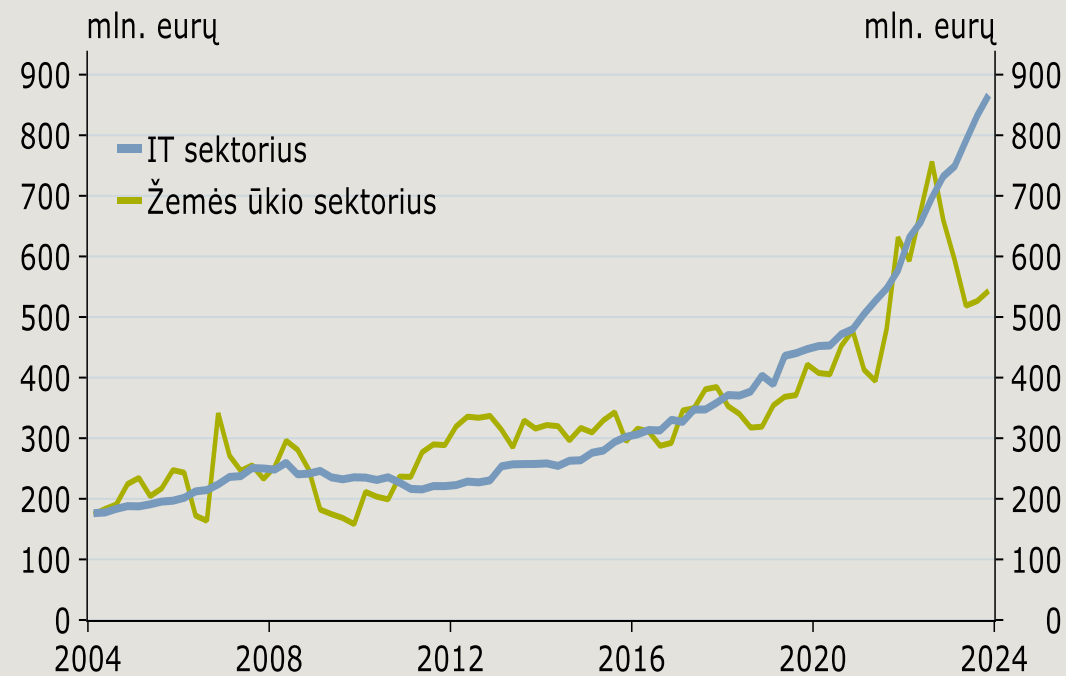
Labiausiai kritusių kainų poveikį jaučia žemės ūkio sektorius

Žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuje sukurtos pridėtinės vertės pokyčiai



Šaltinis: VDA 22/04/2024

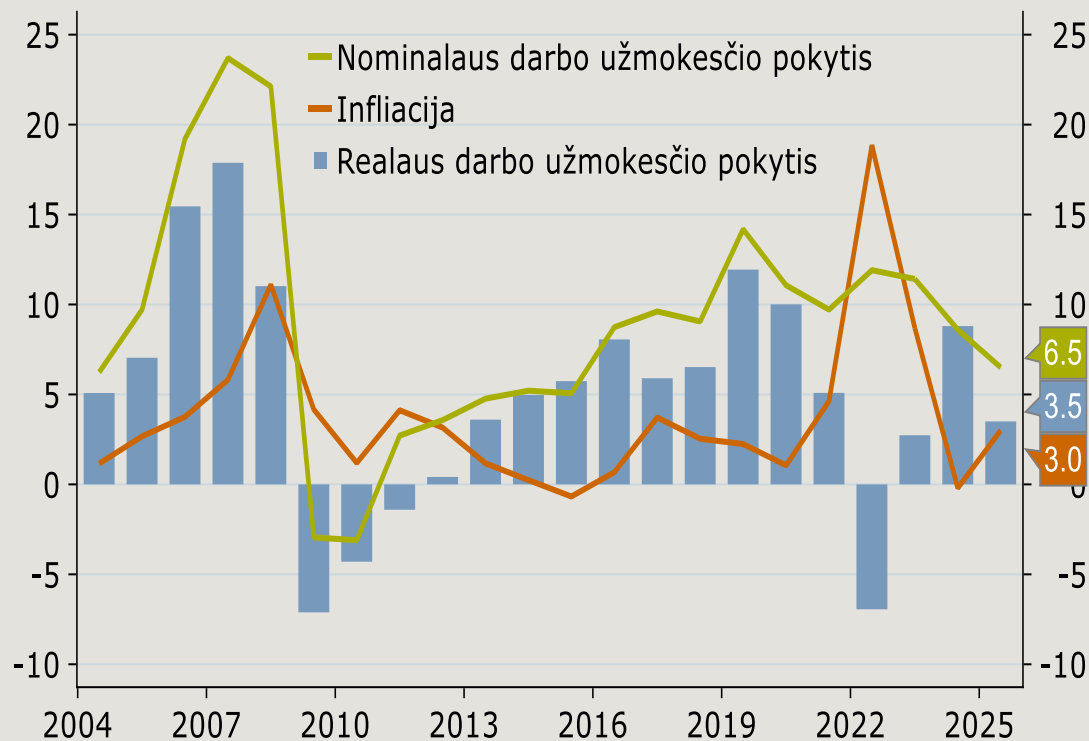
IT ir žemės ūkio sektoriuose sukurta pridėtinė vertė (nominali)



Šaltinis: VDA 22/04/2024

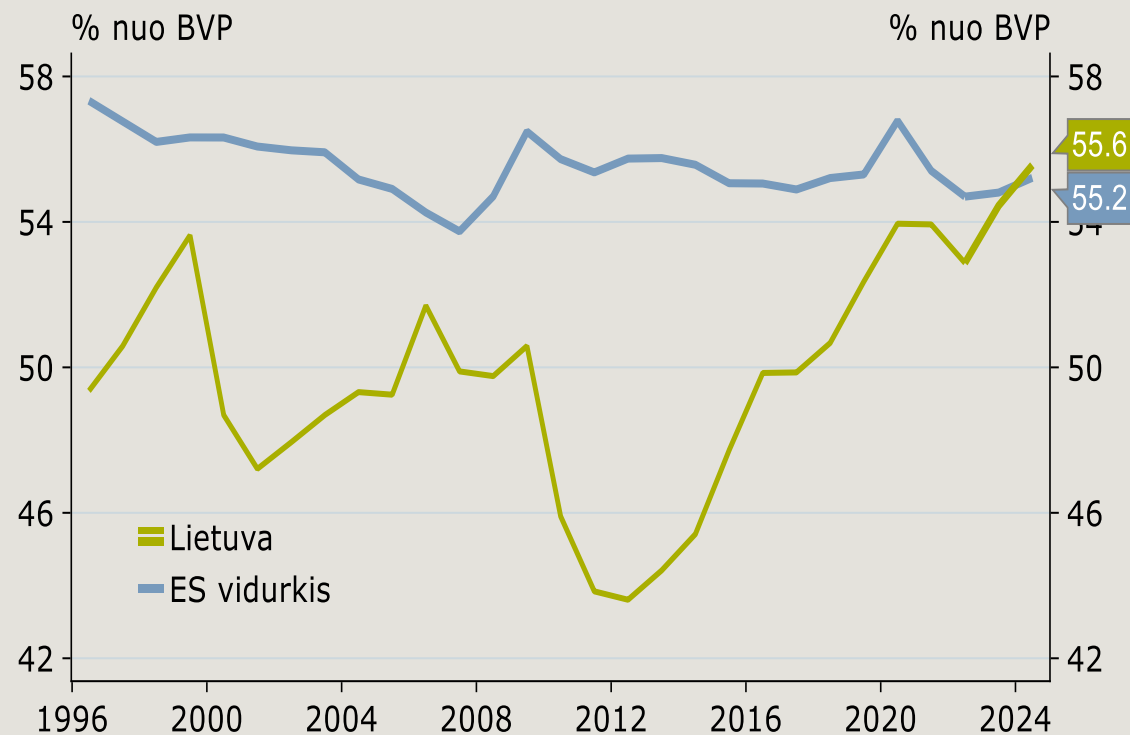
Lėtesnis nominalaus BVP augimas neišvengiamai lems ir lėtesnį darbo užmokesčio augimą, tad gyventojų perkamoji galia augs lėčiau

Darbo užmokesčio pokyčiai ir infliacija



Source: Luminor and Macrobond 22/04/2024

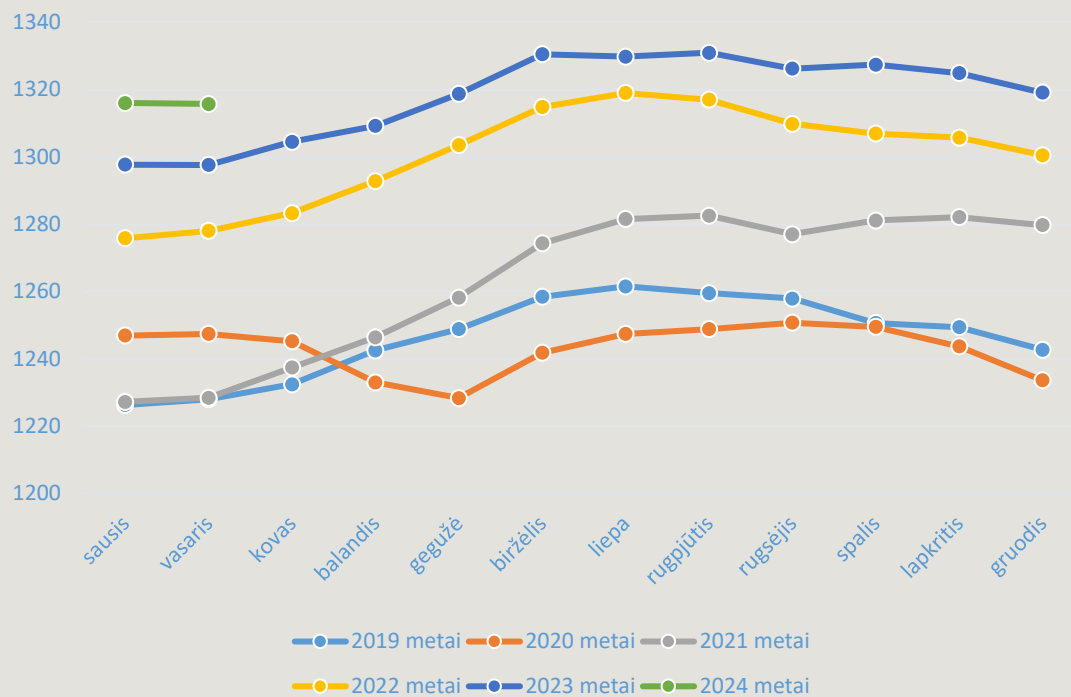
Darbo užmokesčio ir BVP santykis



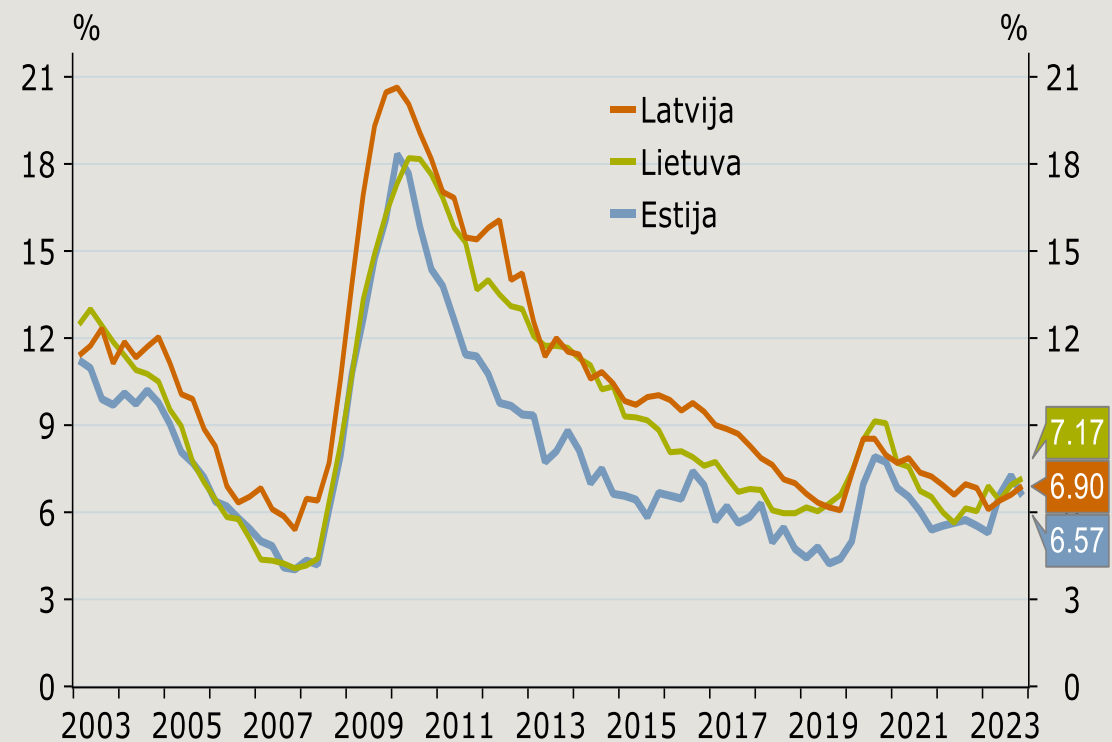
Šaltinis: Europos Komisija 22/04/2024

Darbo ūmokestų augins vis dar neatvėsusi darbo rinka bei minimalaus darbo ūmokesčio kėlimas

Apdraustųjų visomis draudimo rūšimis skaičius
(tūkst.)



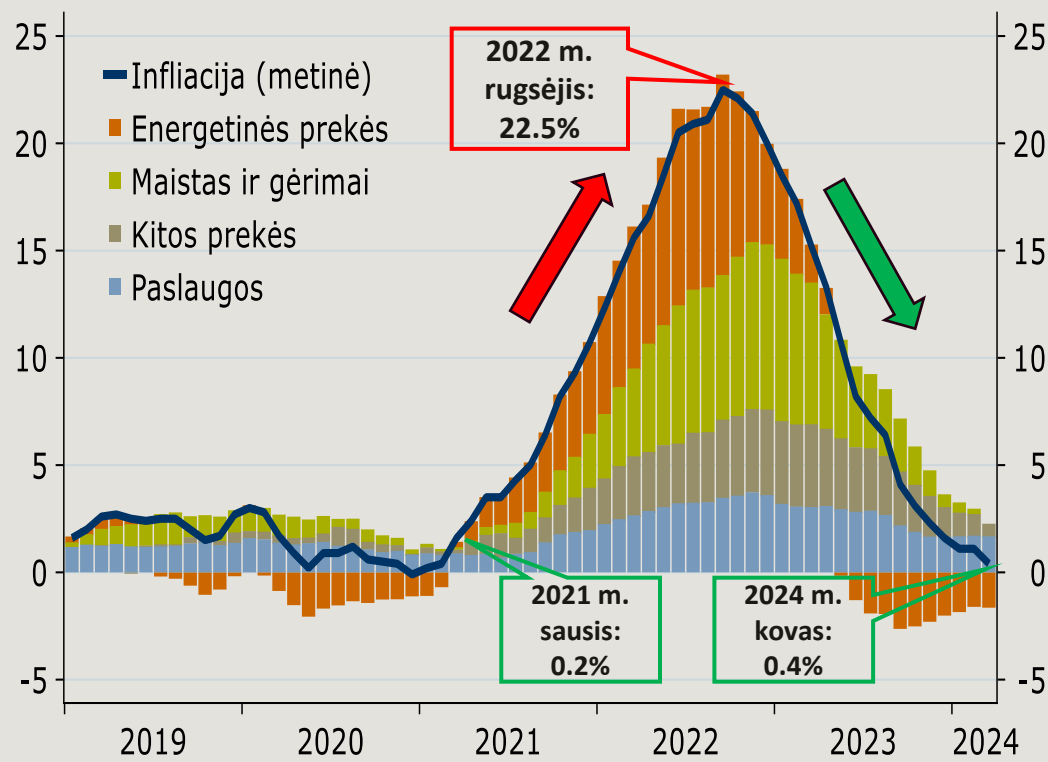
Nedarbo lygis



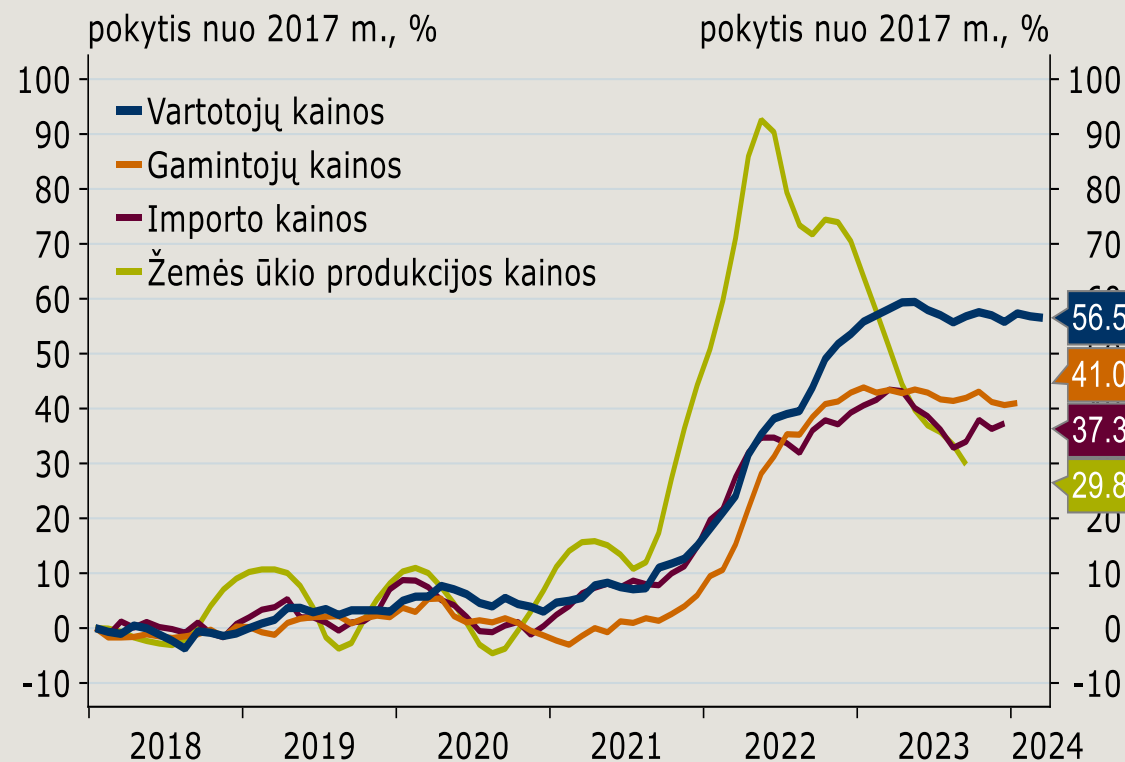
Šaltinis: Eurostat 22/04/2024

Infliacija Lietuvoje lėtėja vangiau nei tikėtasi – maisto kainos nekrenta, nepaisant žemėjančių kaštų

Infliacijos dinamika Lietuvoje

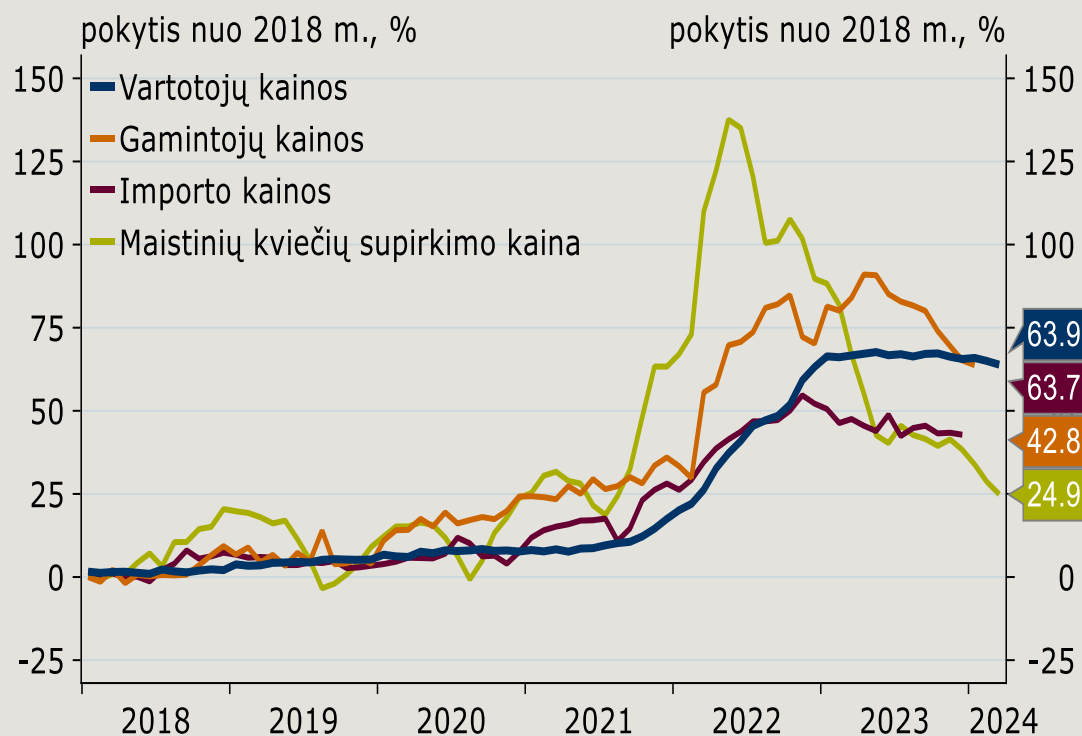


Maisto kainų dinamika Lietuvoje



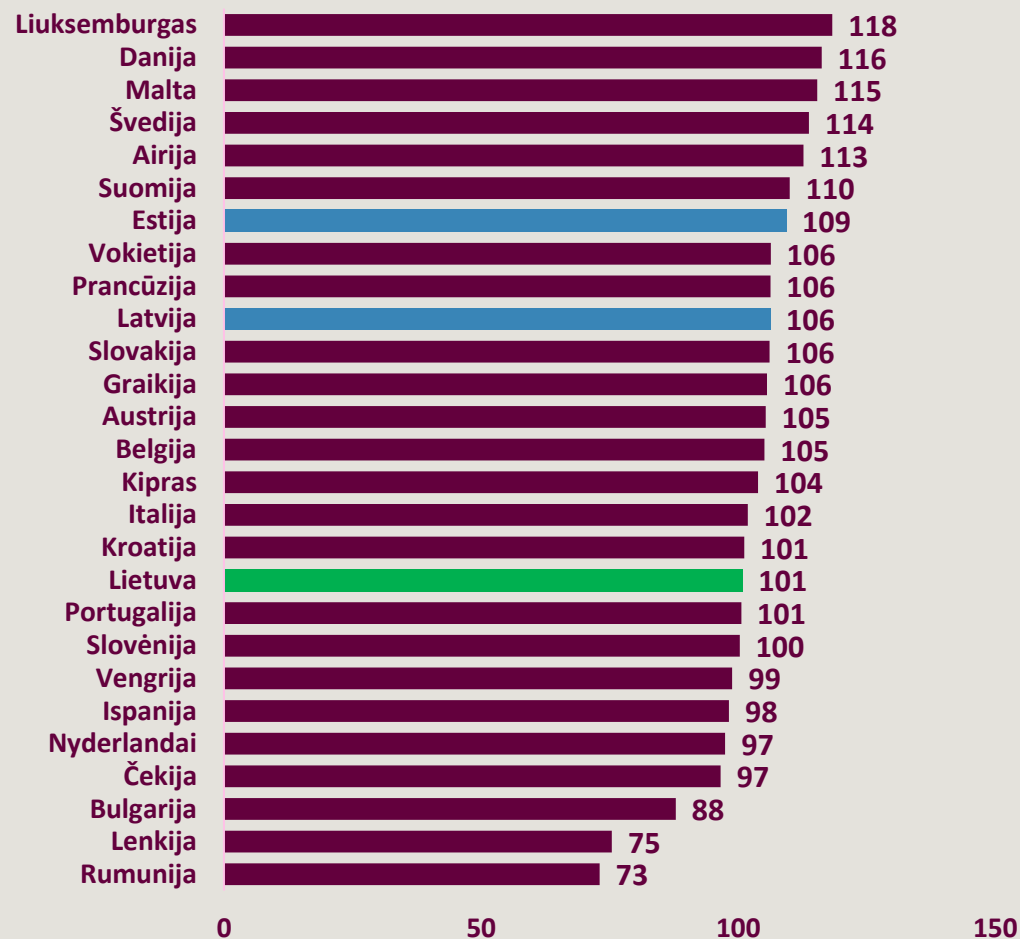
Visgi, mes neprarandame vilties, kad maisto kainos 2024 metais kiek sumažės

Duonos gaminių kainų dinamika Lietuvoje



Šaltiniai: Eurostat ir Europos Komisija 22/04/2024

Maisto ir gėrimų kainų lygis (2023 m., % nuo ES vidurkio)

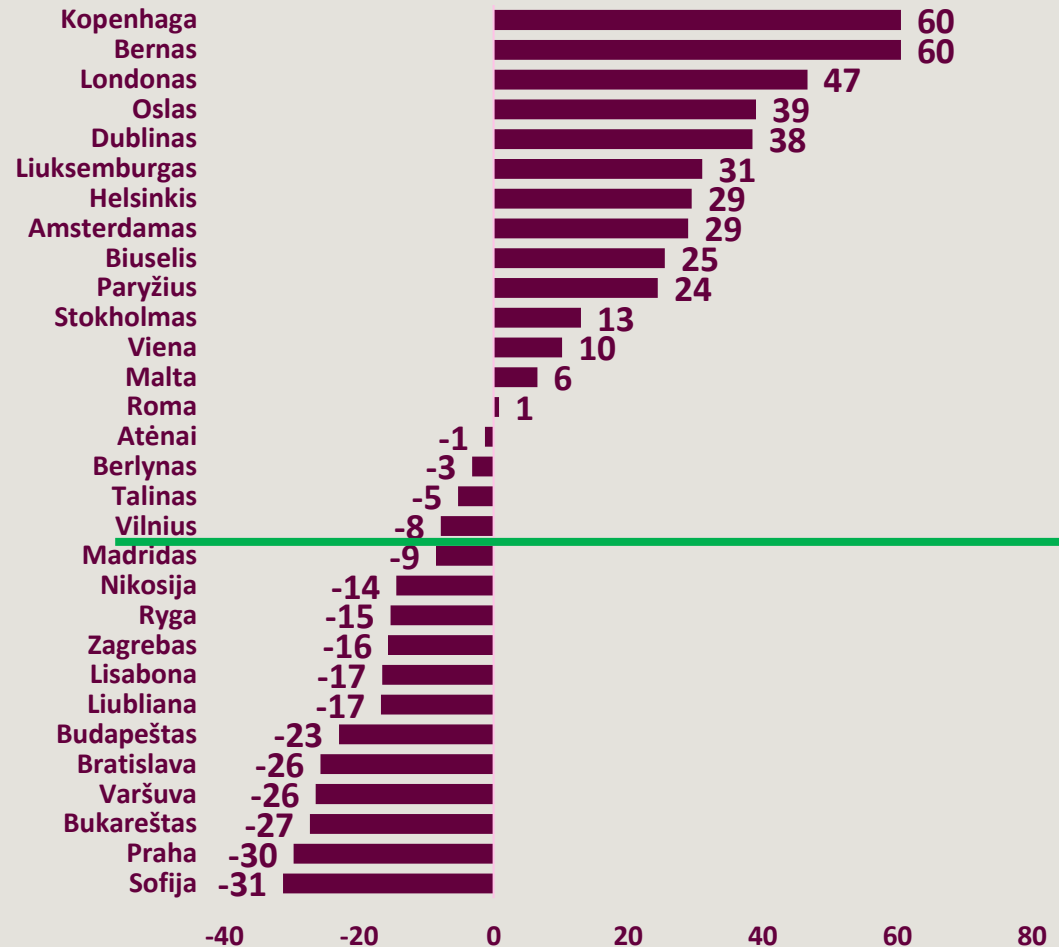


Šaltiniai: Eurostat ir autoriaus skaičiavimai

Restoranų ir kavinių kainų lygis taip pat sparčiai prisivijo ES vidurkį

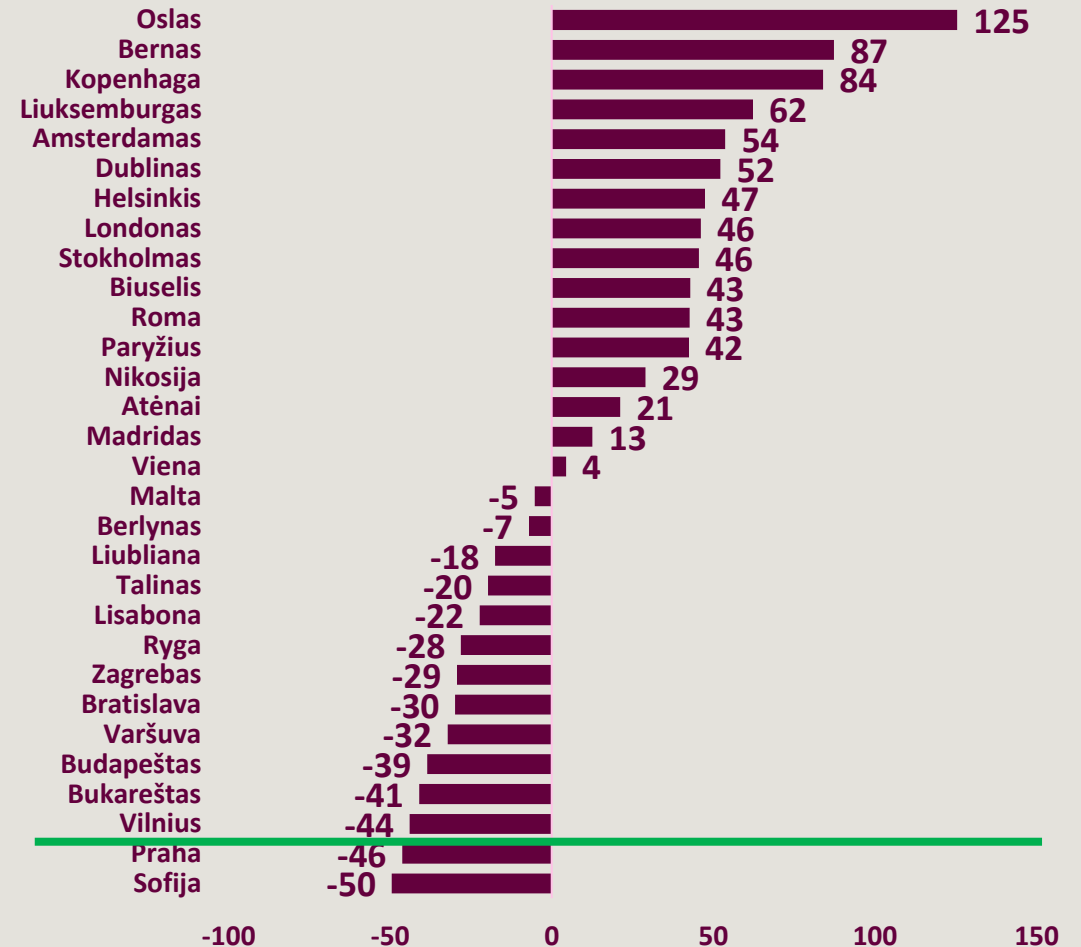
Restoranų ir kavinių kainų lygis ES sostinėse 2024 m.

(lyginant su ES sostiinių vidurkiu, %)



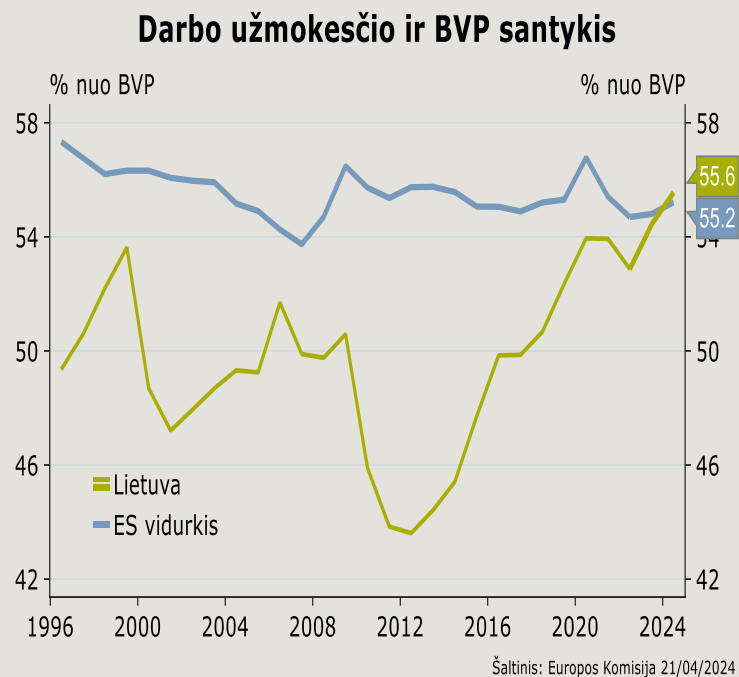
Restoranų ir kavinių kainų lygis ES sostinėse 2014 m.

(lyginant su ES sostiinių vidurkiu, %)



Didžiausios grėsmės

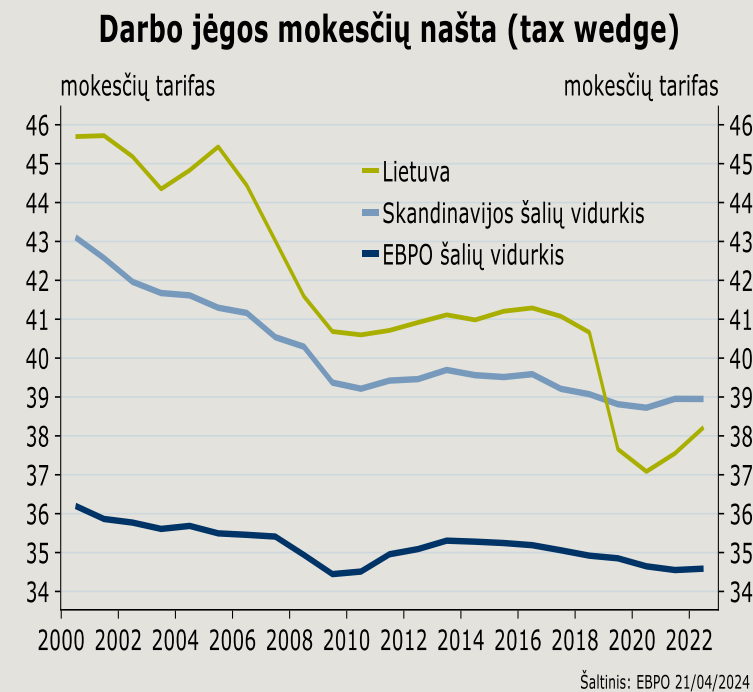
Lietuva nebėra konkurencingu atlyginimų šalis



Lietuva nebėra žemų kainų šalis



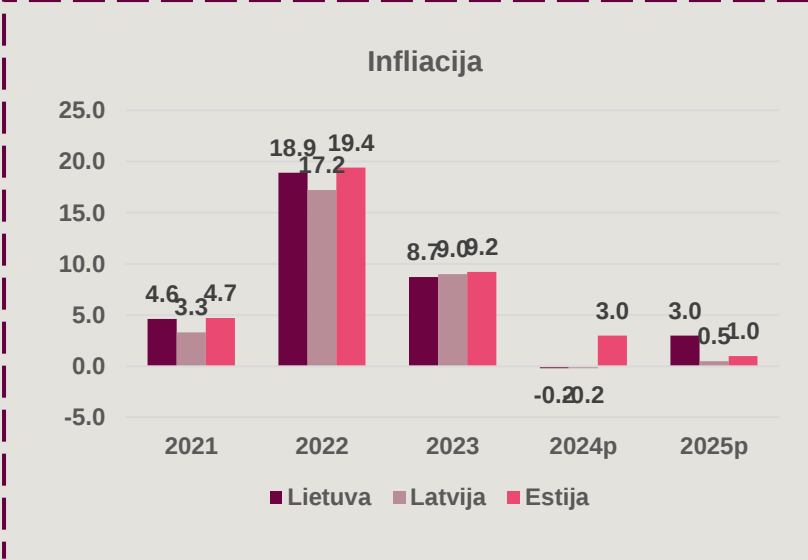
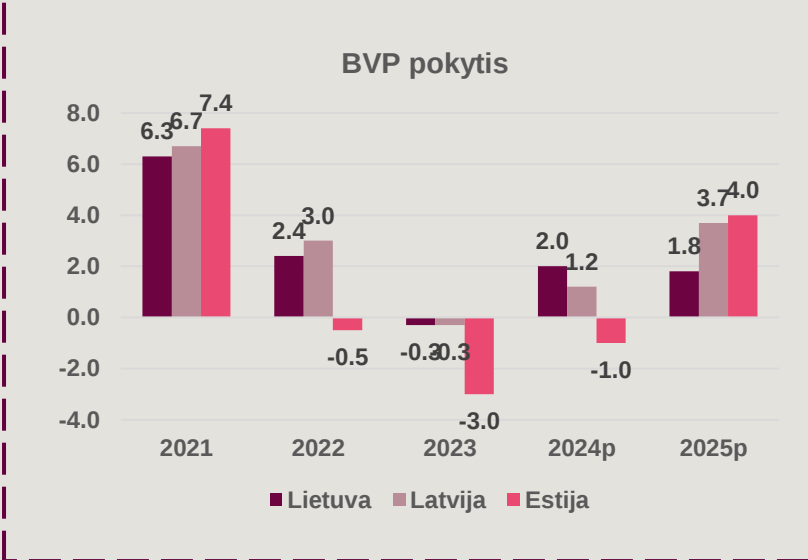
Lietuva, tikėtina, nebebus žemų mokesčių šalimi



Lietuvos ekonomika paaugs 2024 metais, tačiau 2025 metų perspektyvos nėra labai šviesios

Lietuva: Makroekonominių rodiklių prognozės

	2021	2022	2023	2024p	2025p
Realiojo BVP metinis pokytis, %	6.3	2.4	-0.3	2.0	1.8
Vartojimo prekių ir paslaugų kainų pokytis, %	4.6	18.9	8.7	-0.2	3.0
Nedarbo lygis (vidutinis metinis), %	7.1	6.0	6.9	7.2	6.8
Vidutinio darbo užmokesčio pokytis, %	10.5	13.3	12.2	8.6	6.5
Einamosios sąskaitos balansas, % nuo BVP	1.1	-5.5	2.6	5.0	4.0
Valdžios sektoriaus balansas, % nuo BVP	-1.1	-0.7	-0.8	-3.0	-2.5
Nominalaus BVP pokytis, %	13.2	19.3	7.0	2.5	5.0



Ačiū už dėmesį

